

รายงานประจำปี

๒๕๕๔

2011

ANNUAL REPORT

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย Law Reform Commission

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

ปฏิรูปกฎหมาย

วิสัยทัศน์

เป็นองค์กรหลักของชาติที่ดำเนินการเป็นอิสระในการปรับปรุงและพัฒนา กฎหมายทั้งระบบ บนพื้นฐานสิทธิมนุษยชน และการมีส่วนร่วมของ ทุกภาคส่วน มุ่งจัดความเหลื่อมล้ำ เพื่อสร้างความเป็นธรรม และ ความเสมอภาคในสังคม

พันธกิจ

---

๑. ส่งเสริม ศึกษา วิเคราะห์ และวิจัยเพื่อปรับปรุงและพัฒนา กฎหมาย ให้ทันสมัยและเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ ให้เป็นไปตามนโยบาย และเป้าหมาย โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน
๒. เสนอความเห็นและเสนอแนะคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับแผนการ ให้มีกฎหมาย แก้ไขเพิ่มเติม หรือตรากฎหมายที่จำเป็นตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐและการบริหารราชการแผ่นดิน
๓. เสนอความเห็นและข้อสังเกตต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา เกี่ยวกับร่างกฎหมาย
๔. ให้คำปรึกษาและสนับสนุนกระบวนการจัดทำกฎหมาย ของประชาชน
๕. ให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้มแข็งของประชาชน โดยการให้ข้อมูลและความรู้ด้านกฎหมายแก่ประชาชน
๖. จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีเสนอต่อคณะรัฐมนตรี รัฐสภา และเผยแพร่ต่อสาธารณชน

รายงานประจำปี

๒๕๕๔

2011

ANNUAL REPORT

คณะกรรมการ
ปฏิรูปกฎหมาย

สถาบันกฏหมาย

Law Reform Commission

คณะกรรมการ

ปฏิรูปกฎหมาย

สารบัญ

บทนำ

สารจากประธานกรรมการปฏิรูปกฎหมาย	๕
(ศาสตราจารย์คณิต ณ นคร)	
สารจากเลขาธิการคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย	๖
(นายพลีชีพ อัครวิวัฒนาพร)	

ส่วนที่ ๑ คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

๑. ประวัติความเป็นมา : คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย	๘
๒. คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย	๑๓
๓. อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย	๑๙
๔. วิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย	๒๐

ส่วนที่ ๒ ผลการดำเนินงานของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

๑. เป้าหมาย นโยบาย และแผนปฏิบัติการ ปี ๒๕๕๕	๒๒
๒. ผลการดำเนินงานของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย	๒๓
๓. เป้าหมาย นโยบาย และแผนปฏิบัติการ ปี ๒๕๕๕	๖๕

ส่วนที่ ๓ สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

๑. สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย	๗๐
๒. เลขาธิการคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย	๗๑
๓. โครงสร้างสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย	๗๒

ส่วนที่ ๔ รายงานสถานะการเงิน

๑. งบแสดงฐานะการเงิน	๗๘
๒. งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน	๘๐
๓. งบกระแสเงินสด	๘๒
๔. หมายเหตุประกอบงบการเงิน	๘๔

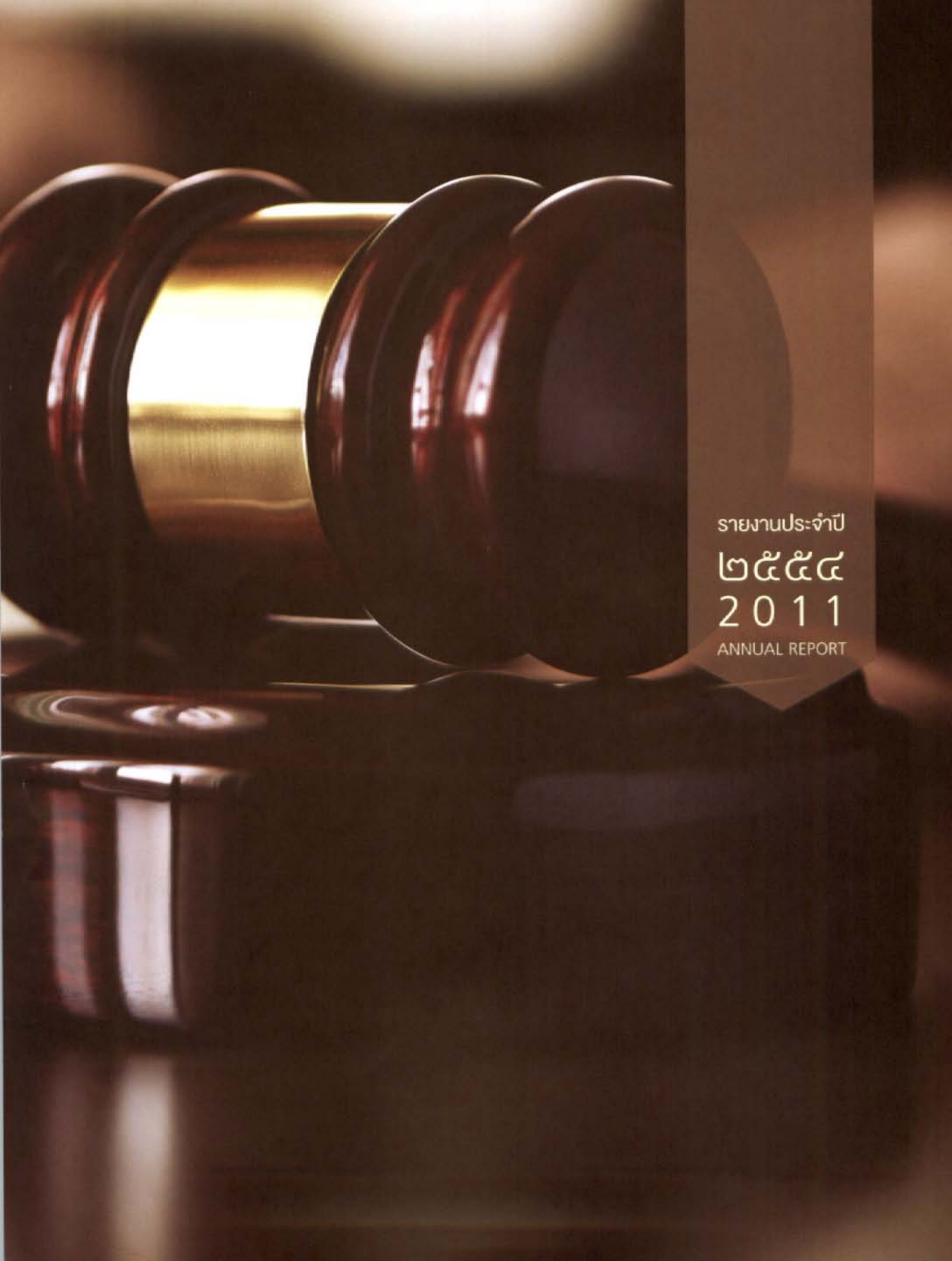
ส่วนที่ ๕ ปัญหาและอุปสรรค

๑. การประชาสัมพันธ์	๘๖
๒. งบประมาณ	๘๗
๓. การบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล	๘๗

ภาคผนวก

๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๘๑ (๓)	๘๙
๒. ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๐	๙๐
๓. พระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๓	๙๔
๔. ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๔	๑๐๗
๕. คำสั่งแต่งตั้งเลขาธิการคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย	๑๐๘
๖. คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะเรื่อง	๑๐๙
๗. ภาพกิจกรรมประจำปี ๒๕๕๔	๑๒๗

รายงานประจำปี

๒๕๕๔

2011

ANNUAL REPORT

บทนำ

สารจากประธานกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

รายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ประจำปี ๒๕๕๔ ของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายฉบับนี้ ถือเป็นฉบับแรกนับตั้งแต่มีการจัดตั้งคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งกฎหมายกำหนดให้คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายต้องจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาเป็นประจำทุกปี

สำหรับผลการดำเนินงานของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายในช่วงเริ่มต้นนั้น มีภารกิจหลัก ๒ เรื่องที่ต้องเร่งดำเนินการ ซึ่งได้แก่ การปรับปรุงและพัฒนากฎหมายของประเทศตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญและการบริหารจัดการภายในองค์กร เนื่องจากเป็นองค์กรที่เพิ่งจัดตั้งขึ้นใหม่ ยังไม่มีระเบียบแบบแผนในการบริหารจัดการภายใน โดยในช่วงหนึ่งปีที่ผ่านมาคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายได้ปฏิบัติภารกิจหลักทั้ง ๒ เรื่องอย่างเต็มที่ดังจะปรากฏในรายงานประจำปีฉบับนี้

สำหรับภารกิจของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายในการปรับปรุงและพัฒนากฎหมายของประเทศ และการปรับปรุงกฎหมายให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญนั้น คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายได้กำหนดประเด็นสำคัญในการปฏิรูปกฎหมายในระยะแรกไว้ ๕ ด้าน ได้แก่ ด้านที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ด้านการกระจายอำนาจรัฐและการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านสวัสดิการสังคม ด้านกระบวนการยุติธรรมและการตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐและด้านความเสมอภาคระหว่างเพศ โดยการดำเนินการต่างๆ จะเน้นไปที่กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วน ในช่วงปีที่ผ่านมาคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นแล้วกว่า ๑๕ โครงการ ตลอดจนทำให้คำปรึกษาและสนับสนุนประชาชนในการร่างกฎหมายด้วยอันเป็นหน้าที่สำคัญประการหนึ่งของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อให้การปฏิรูปกฎหมายบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่ต้องการให้มีองค์กรเพื่อการปฏิรูปกฎหมายเกิดขึ้นในประเทศไทย

ศาสตราจารย์คณิต ณ นคร
ประธานกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

สารจากเลขาธิการคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายมีสถานะเป็นหน่วยงานของรัฐที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของประธานกรรมการปฏิรูปกฎหมายโดยสำนักงานมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบในกิจการทั่วไปของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ตลอดจนทำหน้าที่เป็นหน่วยงานทางวิชาการด้านกฎหมายเพื่อสนับสนุนการปฏิรูปกฎหมายของคณะกรรมการ ด้วยภารกิจดังกล่าวสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายจึงต้องพัฒนาตัวเองให้มีความพร้อมในการรองรับการทำงานของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายและยังต้องเป็นหน่วยงานที่เต็มไปด้วยองค์ความรู้ในหลายๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านกฎหมาย ด้านสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ตลอดจนการสร้างเครือข่ายในการปฏิรูปกฎหมายทั้งในและต่างประเทศด้วย

สำหรับการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายในช่วงปี ๒๕๕๔ ที่ผ่านมา เป็นระยะเริ่มต้นของการจัดตั้งองค์กรใหม่และเป็นธรรมดาขององค์กรใหม่ที่จะต้องประสบกับปัญหาและอุปสรรคต่างๆ มากมาย แต่อย่างไรก็ตาม ในระยะเริ่มต้นเช่นนี้ สำนักงานก็ไม่ได้ละทิ้งการพัฒนาทักษะหรือความรู้ทางวิชาการแต่อย่างใด ด้วยความเชื่อมั่นเสมอว่า การพัฒนาหรือการปฏิรูปกฎหมายต้องใช้ความรู้ทางวิชาการมาสนับสนุนการทำงานอย่างยิ่งยวด สุดท้ายนี้กระผมหวังเป็นอย่างยิ่งว่าสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายจะเป็นส่วนหนึ่งในการผลักดันการปฏิรูปกฎหมายของประเทศให้เกิดความเหมาะสมและเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญในการจัดตั้งองค์กรปฏิรูปกฎหมายต่อไป

นายพลีขุ อัครวิวัฒนาพ
เลขาธิการคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

ส่วนที่ ๑
คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

ส่วนที่ ๑

ประวัติความเป็นมา

๑. ประวัติความเป็นมา : คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

แนวคิด : ความจำเป็นที่ต้องมีองค์กรปฏิรูปกฎหมาย

ปัจจุบันกระบวนการพัฒนากฎหมายของประเทศไทยยังไม่มีความชัดเจนในเรื่องของหน่วยงานหลักรับผิดชอบในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนากฎหมายให้สอดคล้องกับบริบทของสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ตลอดจนวิถีชีวิตของสังคมไทย โดยกระบวนการแก้ไขกฎหมายในปัจจุบัน ส่วนใหญ่เริ่มต้นจากส่วนราชการหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องนั้นๆ เป็นการเฉพาะ และมีกระบวนการกลั่นกรองหลายขั้นตอนตั้งแต่ คณะกรรมการกลั่นกรองร่างกฎหมายของส่วนราชการ คณะกรรมการกฤษฎีกา คณะรัฐมนตรี และรัฐสภา โดยกระบวนการพิจารณากฎหมายแต่ละฉบับจนถึงการประกาศใช้อย่างเป็นทางการนั้น ใช้ระยะเวลาในการพิจารณาอย่างยาวนาน นอกจากนี้ กระบวนการในการแก้ไขปรับปรุงหรือตรากฎหมายขึ้นใหม่ไม่ได้มีส่วนร่วมของประชาชน ไม่มีการสำรวจความต้องการ ปัญหา ผลกระทบ และอื่นๆ ซึ่งมีผลโดยตรงต่อประชาชนอย่างยิ่ง นำไปสู่การบัญญัติกฎหมายที่ไม่สอดคล้องและเกิดปัญหาตามมาภายหลัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาเกี่ยวกับความไม่เป็นธรรมระหว่างคนในสังคมไทยด้วยกันเอง

๑.๑ ความเป็นมาของกฎหมายจัดตั้งองค์กรเพื่อการปฏิรูปกฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๘๑ (๓) ได้บัญญัติให้รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐด้านกฎหมายและการยุติธรรม โดยจัดให้มีกฎหมายเพื่อจัดตั้งองค์กร เพื่อการปฏิรูปกฎหมายที่ดำเนินการเป็นอิสระ เพื่อปรับปรุงและพัฒนากฎหมายของประเทศ รวมทั้งการปรับปรุงกฎหมายให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ โดยต้องรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากกฎหมายนั้นประกอบด้วย และมาตรา ๓๐๘ ได้กำหนดให้คณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ (วันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๐) แต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายที่ดำเนินการเป็นอิสระภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ โดยให้คณะกรรมการดังกล่าวมีอำนาจหน้าที่หลัก ๒ ประการ ได้แก่

(๑) ศึกษาและเสนอแนะการจัดทำกฎหมายที่จำเป็นต้องตราขึ้นเพื่ออนุวัติการตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และ

(๒) จัดทำกฎหมายเพื่อจัดตั้งองค์กรเพื่อการปฏิรูปกฎหมาย ตามมาตรา ๘๑ (๓) ให้แล้วเสร็จภายใน ๑ ปี นับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ (ครบกำหนดวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๑) โดยในกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติกำหนดให้มีหน้าที่สนับสนุนการดำเนินการร่างกฎหมายของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

คณะรัฐมนตรีเมื่อครั้งพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี (คณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ในขณะนั้น) ได้มีมติแต่งตั้งคณะกรรมการสรรหาคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย เพื่อดำเนินการสรรหาคณะกรรมการ

ปฏิรูปกฎหมาย และเสนอแนะคณะกรรมการในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย โดยคณะกรรมการสรรหา ชุดดังกล่าวโดยอาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๓๐๘ ได้เสนอคณะกรรมการ ให้แต่งตั้ง คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย จำนวน ๑๑ คน ประกอบด้วยประธานกรรมการ ๑ คน และกรรมการอื่นอีก ๑๐ คน โดย คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ชุดดังกล่าวประกอบไปด้วยผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่างๆ ทั้งด้านกฎหมาย เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม รวมทั้งเป็นบุคคลจากหลากหลายภาคส่วน ดังนี้

๑. ศาสตราจารย์คณิต ณ นคร	ประธานกรรมการ
๒. นายชูชัย ศุภวงศ์	กรรมการ
๓. นายปรีดา เตียสุวรรณ์	กรรมการ
๔. นางสาวรสนา โตสิตระกูล	กรรมการ
๕. ศาสตราจารย์วิฑิต มันทาภรณ์	กรรมการ
๖. ศาสตราจารย์วิษณุ เครืองาม	กรรมการ
๗. นายสมชาย หอมลออ	กรรมการ
๘. นายสมหมาย ปารีฉัตร	กรรมการ
๙. นายสิทธิโชค ศรีเจริญ	กรรมการ
๑๐. ศาสตราจารย์สุพล นิธิไกรพงษ์	กรรมการ
๑๑. ศาสตราจารย์กิตติคุณอมรา พงศาพิชญ์	กรรมการ

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายที่ได้รับการแต่งตั้งตามบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญดังกล่าว ได้มีการประชุม คณะกรรมการครั้งแรก เมื่อวันที่อังคารที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการ ตามอำนาจหน้าที่ในบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญและตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี รวมทั้งกำหนดแนวทางการ จัดทำกฎหมายเพื่อจัดตั้งองค์กรเพื่อการปฏิรูปกฎหมายด้วย ซึ่งในที่สุดคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายก็จัดทำ ร่างกฎหมายเพื่อจัดตั้งองค์กรเพื่อการปฏิรูปกฎหมายแล้วเสร็จ และเสนอร่างกฎหมายดังกล่าวไปยังคณะรัฐมนตรี

เมื่อวันจันทร์ที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๑ โดยร่างกฎหมายนี้มีชื่อว่า “ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งองค์กรเพื่อการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. ....” พร้อมทั้งเอกสารวิเคราะห์สรุปร่างพระราชบัญญัติ สรุปผลการดำเนินการและสัมมนาของคณะกรรมการเกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

ต่อมาเมื่อวันอังคารที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ คณะรัฐมนตรี (เมื่อครั้งนายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรี) ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งองค์กรเพื่อการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. .... ที่เสนอโดยคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย โดยมีมติเห็นชอบในหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวและส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งองค์กรเพื่อการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. .... เมื่อพิจารณาแล้วเสร็จจึงได้ส่งร่างกฎหมายไปยังคณะรัฐมนตรี เมื่อวันพุธที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๒ โดยได้แก้ไขชื่อร่างกฎหมายเป็น “ร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. ....” และได้ตัดบทบัญญัติเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมออกตามมติของคณะรัฐมนตรีที่ได้ให้ข้อสังเกตไว้ คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาหารือเมื่อวันพุธที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๒ เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. .... ดังกล่าว และลงมติเห็นชอบ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาแล้วและให้นำเสนอสภาผู้แทนราษฎรเพื่อดำเนินการพิจารณาต่อไป

ต่อมาในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๗ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) เมื่อวันพุธที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๒ ได้ลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. .... ที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ รวมทั้งร่างพระราชบัญญัติองค์กรปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. .... ที่ นายเจริญ จรรย์โกมล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับคณะเป็นผู้เสนอ และตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นมาคณะหนึ่งเพื่อพิจารณาร่างกฎหมายทั้งสองฉบับพร้อมกันโดยยึดร่างของคณะรัฐมนตรีเป็นหลัก เมื่อคณะกรรมการวิสามัญชุดดังกล่าว ซึ่งมี นายนิพิฐยุทธ อินทรสมบัติ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นประธานกรรมการวิสามัญ ได้พิจารณาแล้วเสร็จเมื่อวันพุธที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ จึงได้เสนอสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ โดยสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๗ ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. .... ที่คณะกรรมการวิสามัญ พิจารณาเสร็จแล้ว และลงมติให้ความเห็นชอบร่างดังกล่าว ส่งให้วุฒิสภาเพื่อดำเนินการพิจารณาต่อไป

ภายหลังที่วุฒิสภาได้รับร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. .... ที่สภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบแล้ว ได้มีการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๔ (สมัยสามัญทั่วไป) เมื่อวันจันทร์ที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๓ และมีมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. .... ที่สภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบแล้วนั้น และตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นมาคณะหนึ่งเพื่อพิจารณาร่างดังกล่าว (มีนายสมคิด เชาวภานันท์ สมาชิกวุฒิสภา เป็นประธานกรรมการ) คณะกรรมการวิสามัญ ชุดดังกล่าว ได้พิจารณาร่างแล้วเสร็จเมื่อวันจันทร์ที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๕๓ โดยมีการแก้ไขเพิ่มเติมร่างกฎหมายและได้เสนอวุฒิสภาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ ต่อมาในการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๒๒ (สมัยสามัญทั่วไป) ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. .... ที่

คณะกรรมการวิสามัญได้แก้ไขเพิ่มเติมแล้วลงมติให้ความเห็นชอบ จากนั้นได้ส่งร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. .... ที่แก้ไขเพิ่มเติมนั้นไปยังสภาผู้แทนราษฎรเพื่อดำเนินการต่อไปตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔๗ บัญญัติไว้

สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๑๔ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) เมื่อวันที่พุธที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๓ ได้มีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. .... ที่วุฒิสภาแก้ไขเพิ่มเติม จึงถือได้ว่าร่างกฎหมายดังกล่าวผ่านความเห็นชอบของรัฐสภา และนายกรัฐมนตรีได้นำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงลงพระปรมาภิไธยเมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ และลงประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ มีผลใช้บังคับเป็น "พระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๓" นับตั้งแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

๑.๒ ความเป็นมาของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

พระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๓ กำหนดให้องค์กรเพื่อการปฏิรูปกฎหมายเป็นรูปแบบคณะกรรมการ ประกอบด้วย คณะกรรมการ ๑๑ คน ได้แก่ ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ กรรมการปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา ๔ คน และกรรมการปฏิบัติหน้าที่ไม่เต็มเวลา ๕ คน โดยมีกระบวนการสรรหาและคัดเลือกตามที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดไว้ กล่าวคือ ให้มีคณะกรรมการสรรหากรรมการปฏิรูปกฎหมาย จำนวน ๑๒ คน ซึ่งประกอบไปด้วยภาคส่วนต่างๆ ดังนี้

- ๑) ผู้แทนภาครัฐจำนวน ๔ คน ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงยุติธรรม เลขาธิการคณะรัฐมนตรี เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา
- ๒) ผู้แทนคณาจารย์ประจำซึ่งสอนในสาขาวิชานิติศาสตร์ ในสถาบันอุดมศึกษาที่มีการสอนระดับปริญญาในสาขาวิชานิติศาสตร์ของรัฐโดยคัดเลือกกันเองให้เหลือ ๒ คน และ ของเอกชนโดยคัดเลือกกันเองให้เหลือ ๒ คน
- ๓) ผู้แทนองค์กรเอกชนที่ดำเนินการโดยมิใช่เป็นการหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกันจำนวน ๔ คนจาก ๔ ด้าน โดยองค์กรเอกชนแต่ละด้านต้องขึ้นทะเบียนกับสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย และคัดเลือกกันเองในแต่ละด้านให้เหลือด้านละ ๑ คน ประกอบด้วย ผู้แทนด้านแรงงาน ผู้แทนด้านสิทธิมนุษยชน ผู้แทนด้านการคุ้มครองผู้บริโภค และผู้แทนด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ

สำหรับกระบวนการคัดเลือกและสรรหาของคณะกรรมการสรรหากรรมการปฏิรูปกฎหมายนั้น กฎหมายได้กำหนดหลักการในการคัดเลือกและสรรหาไว้ คือ ในการคัดเลือกกรรมการปฏิรูปกฎหมายให้คณะกรรมการสรรหากรรมการปฏิรูปกฎหมาย พิจารณาคัดเลือกบุคคลผู้มีความรู้หรือมีความเชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ อันเป็นประโยชน์ต่อการปฏิรูปกฎหมาย และต้องเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งในกระบวนการดังกล่าว กฎหมายเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสรรหาใช้ดุลพินิจอย่างเต็มที่ในการคัดเลือกบุคคลเพื่อเป็นกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

คณะกรรมการสรรหากรรมการปฏิรูปกฎหมายได้ดำเนินการแล้วเสร็จเมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๔ โดยรายชื่อบุคคลที่สมควรได้รับการเสนอชื่อเป็นกรรมการปฏิรูปกฎหมาย จำนวน ๑๑ คน เป็นบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญในแต่ละด้าน ดังนี้

บุคคลที่สมควรได้รับการเสนอชื่อเป็นกรรมการปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา

๑. ศาสตราจารย์คณิต ฒ นคร	ด้านกระบวนการยุติธรรมและการบังคับใช้กฎหมาย
๒. นางสุนี ไชยรส	ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนและสิทธิเสรีภาพ
๓. นายไพโรจน์ พลเพชร	ด้านทรัพยากรธรรมชาติและคุ้มครองผู้บริโภค
๔. นายสมชาย หอมลออ	ด้านสิทธิมนุษยชนและประสานงานต่างประเทศ
๕. นายสุชุมพงศ์ ใจนคำ	ด้านนิติบัญญัติ การเมือง และการปกครอง
๖. ศาสตราจารย์เสาวนีย์ อัครโรจน์	ด้านรัฐธรรมนูญ กฎหมายแพ่งและพาณิชย์

บุคคลที่สมควรได้รับการเสนอชื่อเป็นกรรมการปฏิบัติหน้าที่ไม่เต็มเวลา

๑. รองศาสตราจารย์กำชัย จงจักรพันธ์	ด้านกฎหมายธุรกิจและการค้าระหว่างประเทศ
๒. นายชัยสิทธิ์ สุขสมบูรณ์	ด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม
๓. รองศาสตราจารย์บรรเจิด สิงคะเนติ	ด้านกฎหมายมหาชน รัฐธรรมนูญ และปรัชญากฎหมาย
๔. นายประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์	ด้านสื่อสารมวลชนและสื่อสารสาธารณะ
๕. รองศาสตราจารย์วิระดา สมสวัสดิ์	ด้านความเสมอภาคระหว่างเพศ เด็ก สตรี และผู้ด้อยโอกาส

คณะกรรมการสรรหากรรมการปฏิรูปกฎหมาย ได้เสนอรายชื่อต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งตามที่กฎหมายกำหนดไว้ โดยพระมหากษัตริย์ได้ทรงลงพระปรมาภิไธยโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายทั้ง ๑๑ คน เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ดังนี้

๒. คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

ศาสตราจารย์คณิต วัฒนการ
ประธานกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

ประวัติการศึกษา

- นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- เนติบัณฑิตไทย สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา
- Doktor der Rechte (Dr.jur.) มหาวิทยาลัยแห่งกรุงบอนน์

ประสบการณ์

- อัยการสูงสุด
- คณบดีคณะนิติศาสตร์ปริทัศน์ พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
- กรรมการกฤษฎีกา
- ประธานกรรมการอิสระตรวจสอบและค้นหาความจริงเพื่อการปรองดองแห่งชาติ (คอป.)

นางสุนี ไชยรส
รองประธานกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

ประวัติการศึกษา

- เศรษฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สตรีศึกษา) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ประสบการณ์

- สมาชิกสภาข้าราชการรัฐธรรมนูญ จังหวัดหนองบัวลำภู (สสร. ๒๕๔๐)
- กรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐
- กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- อาจารย์ที่ปรึกษา สถาบันพระปกเกล้า
- ที่ปรึกษามูลนิธิอารมณ์พิงศ์พັນ

นายไพโรจน์ วไลพร
กรรมการปฏิรูปกฎหมาย
(ปฏิบัติหน้าที่เดิมเวลา)

ประวัติการศึกษา

- นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ประสบการณ์

- เลขาธิการสมาคมสิทธิเสรีภาพของประชาชน (สสส.)
- เลขาธิการคณะกรรมการประสานงานองค์กรสิทธิมนุษยชน (กปส.)
- เลขาธิการคณะกรรมการรณรงค์เพื่อการปฏิรูปสื่อ (คปส.)
- ประธานสหพันธ์องค์กรผู้บริโภค
- ประธานคณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชน (กป.อพช.)
- สมาชิกสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

นายสมชาย หอมลออ
กรรมการปฏิรูปกฎหมาย
(ปฏิบัติหน้าที่เดิมเวลา)

ประวัติการศึกษา

- นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ฝึกงานด้านสิทธิมนุษยชน ๑ ปี ที่องค์การฮิวแมนไรท์วอตช์ (Human Right Watch) สหรัฐอเมริกา

ประสบการณ์

- ที่ปรึกษากฎหมาย บริษัทที่ปรึกษากฎหมาย อินเตอร์เน็ต จำกัด
- กรรมการวินิจฉัยข้อมูลข่าวสาร สาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย
- กรรมการปฏิรูปกฎหมาย (ชุดเริ่มแรก)
- ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชน สภากาชาดไทย
- กรรมการอิสระตรวจสอบและค้นหาความจริงเพื่อการปรองดองแห่งชาติ (คอป.)
- ประธานมูลนิธิธรรมาภิบาลวัฒนธรรม
- กรรมการสถาบันสัญญา ธรรมศักดิ์ เพื่อประชาธิปไตย

นายสุบพพงศ์ ใจนาค
กรรมาธิการปฏิรูปกฎหมาย
(ปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา)

ประวัติการศึกษา

- นิติศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมดี)
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- เนติบัณฑิตไทย สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่ง
เนติบัณฑิตยสภา

ประสบการณ์

- สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
- รองประธานคณะกรรมการประสานงาน
สภาผู้แทนราษฎร
- ประธานกรรมการร่างแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ
ของประธานรัฐสภา
- รักษาการประธานคณะกรรมการวิสามัญศึกษา
การบังคับใช้และแก้ไขรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๐
สภาผู้แทนราษฎร
- รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

ศาสตราจารย์เสาวนีย์ อิศโรจน์
กรรมาธิการปฏิรูปกฎหมาย
(ปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา)

ประวัติการศึกษา

- นิติศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมดี)
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- นิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์
มหาวิทยาลัยรังสิต
- เนติบัณฑิตไทย สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่ง
เนติบัณฑิตยสภา
- LL.M. (International Legal Studies) New York
University
- LL.M. (General Studies) New York University

ประสบการณ์

- ศาสตราจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
- ที่ปรึกษากฎหมาย สำนักงานอธิการบดี
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- กรรมการที่ปรึกษากฎหมาย กระทรวงศึกษาธิการ

รองศาสตราจารย์กำชัย จงจักรพันธ์
กรรมการปฏิรูปกฎหมาย
(ปฏิบัติหน้าที่ไม่เต็มเวลา)

ประวัติการศึกษา

- นิติศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมดี)
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- เนติบัณฑิตไทย สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่ง
เนติบัณฑิตยสภา
- ศิลปศาสตรบัณฑิต (รัฐศาสตร์)
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- LL.M in International Business Law
(with Merit). UCL, University of London
- Ph.D, King's College University of London

ประสบการณ์

- รองศาสตราจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- รองอธิการบดี (ฝ่ายกิจการนักศึกษา)
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- รองอธิการบดี (ฝ่ายบริหารบุคคล)
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- คณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ผู้พิพากษาสมทบ ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและ
การค้าระหว่างประเทศกลาง
- กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมาย คณะกรรมการ
กำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์
- กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ คณะกรรมการนโยบายและ
กำกับการบริหารหนี้สาธารณะ กระทรวงการคลัง

นายชัยสิทธิ์ สุขสมบัติ
กรรมการปฏิรูปกฎหมาย
(ปฏิบัติหน้าที่ไม่เต็มเวลา)

ประวัติการศึกษา

- ศิลปศาสตรบัณฑิต (รัฐศาสตร์)
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ประกาศนียบัตรชั้นสูง (การบริหารงานภาครัฐและ
กฎหมาย) สถาบันพระปกเกล้า
- ประกาศนียบัตร (การพัฒนาการจัดการ)
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- วุฒิบัตรหลักสูตรนักบริหาร ๒๐๐๐
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ประสบการณ์

- รองประธานคณะกรรมการสมานฉันท์แรงงานไทย
- ประธานสหภาพแรงงานธนาคารกรุงเทพ
- ประธานสหพันธ์แรงงานธนาคารและการเงินแห่งประเทศไทย
- ผู้พิพากษาสมทบศาลแรงงานกลาง

รองศาสตราจารย์บรรเจิด สิงคะเนติ
กรรมการปฏิรูปกฎหมาย
(ปฏิบัติหน้าที่ไม่เต็มเวลา)

ประวัติการศึกษา

- นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- เนติบัณฑิตไทย สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่ง
เนติบัณฑิตยสภา
- นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- Magister Legum (LL.M)
Ruhr-Universitaet Bochum, Germany
- Doctor der Rechte (Dr.jur)
Ruhr-Universitaet Bochum, Germany
- ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาผู้นำ
ทางสังคม ธุรกิจ และการเมือง มหาวิทยาลัยรังสิต

ประสบการณ์

- รองศาสตราจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- กรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขานิติศาสตร์
- กรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความ
เสียหายแก่รัฐ (คตส.)
- กรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง
คณะกรรมการกฤษฎีกา
- คณบดีคณะนิติศาสตร์
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

นายประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์
กรรมการปฏิรูปกฎหมาย
(ปฏิบัติหน้าที่ไม่เต็มเวลา)

ประวัติการศึกษา

- นิเทศศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ประสบการณ์

- บรรณาธิการบริหาร หนังสือพิมพ์ประชาชาติธุรกิจ และหนังสือพิมพ์มติชนรายวัน
- รองบรรณาธิการอำนวยการ หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน
- นายกสมาคมนักข่าวหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย
- ประธานสถาบันอิศรา มูลนิธิพัฒนาสื่อมวลชนแห่งประเทศไทย
- อุปนายกสมาคมนักข่าวหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย
- ผู้อำนวยการบริหารสถาบันอิศรา

รองศาสตราจารย์ วิระดา สมสวัสดิ์
กรรมการปฏิรูปกฎหมาย
(ปฏิบัติหน้าที่ไม่เต็มเวลา)

ประวัติการศึกษา

- นิติศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- Master of Law (LL.M), Cornell University, U.S.A.

ประสบการณ์

- รองศาสตราจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- หัวหน้าศูนย์สตรีศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ประธานมูลนิธิผู้หญิง กฎหมาย และการพัฒนาชนบท
- นายกสมาคมผู้หญิง กฎหมาย และการพัฒนาแห่งเอเชียแปซิฟิก

๓. อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมาการปฏิรูปกฎหมาย

โดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้วางหลักเพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานตามพระราชบัญญัตินี้ว่า การปฏิรูปกฎหมาย หมายถึง การดำเนินการใดๆ เพื่อปรับปรุงและพัฒนากฎหมายให้เกิดความเหมาะสม และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติและประชาชน รวมทั้งการปรับปรุงกฎหมายให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ โดยให้คำนึงถึงหลักในการดำเนินการดังนี้

(๑) หลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๒) หลักความเป็นอิสระ

(๓) หลักนิติธรรมและหลักธรรมาภิบาล

(๔) หลักการดำเนินการบนพื้นฐานขององค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาและการวิจัย

(๕) หลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

(๖) หลักความคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชน

(๗) หลักความสอดคล้องและทันต่อสถานการณ์ รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของประเทศและอารยประเทศ

อีกทั้งกรรมการต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างเป็นอิสระและเป็นกลางรวมทั้งต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติเป็นสำคัญ และต้องไม่กระทำการใดอันเป็นการกระทบกระเทือนถึงการปฏิบัติหน้าที่หรือเสื่อมเสียถึงเกียรติศักดิ์แห่งตำแหน่งหน้าที่

ทั้งนี้กรรมการที่ปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลาต้องไม่ปฏิบัติงานในตำแหน่งหรือประกอบอาชีพหรือวิชาชีพอื่นในลักษณะที่ต้องทำงานเป็นการประจำ

เพื่อให้การดำเนินงานของคณะกรรมการดังกล่าว เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบังเกิดประสิทธิผล พระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวได้กำหนดให้คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) สำรวจ ศึกษา และวิเคราะห์ทางวิชาการ รวมตลอดทั้งวิจัยและสนับสนุนการวิจัย เพื่อประโยชน์ในการวางเป้าหมาย นโยบาย และจัดทำแผนโครงการและมาตรการต่างๆ ในการดำเนินการตาม (๒)

(๒) ปรับปรุงและพัฒนากฎหมายของประเทศ รวมทั้งการปรับปรุงกฎหมายให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ โดยให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนด้วย

(๓) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับแผนการให้มีกฎหมาย หรือการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย โดยพิจารณาภาพรวมของกฎหมายในเรื่องนั้นหรือกลุ่มกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่มีความสัมพันธ์กันในเรื่องนั้น

(๔) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับแผนการตรากฎหมายที่จำเป็นต่อการดำเนินการตามนโยบาย และแผนการบริหารราชการแผ่นดินเพื่อประกอบการพิจารณา

(๕) เสนอความเห็นและข้อสังเกตต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาเกี่ยวกับร่างกฎหมายฉบับหนึ่งฉบับใดที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ศาล องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ หรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้ อาจจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของหน่วยงาน และประชาชนที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาด้วย

(๖) ให้คำปรึกษาและสนับสนุนการดำเนินการในการร่างกฎหมายของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

(๗) ออกระเบียบหรือประกาศเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไป การบริหารงานบุคคล การงบประมาณ การเงินและทรัพย์สิน การรักษาการแทนและการปฏิบัติราชการแทน การกำหนดอัตราเงินเดือนและค่าตอบแทน สวัสดิการหรือการสงเคราะห์อื่นแก่พนักงานและลูกจ้างของสำนักงาน และการดำเนินการอื่นของสำนักงาน

(๘) จัดทำรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ประจำปีเสนอต่อคณะรัฐมนตรี รัฐสภา และเผยแพร่ต่อสาธารณชน โดยให้คำนึงถึงประสิทธิภาพในการเข้าถึงข้อมูลดังกล่าว

(๙) ปฏิบัติการอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

๔. วิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

วิสัยทัศน์

เป็นองค์กรหลักของชาติที่ดำเนินการเป็นอิสระในการปรับปรุงและพัฒนากฎหมายทั้งระบบ บนพื้นฐานสิทธิมนุษยชน และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน มุ่งขจัดความเหลื่อมล้ำ เพื่อสร้างความเป็นธรรม และความเสมอภาคในสังคม

พันธกิจ

๑. สำรวจ ศึกษา วิเคราะห์ และวิจัยเพื่อปรับปรุงและพัฒนากฎหมายให้ทันสมัยและเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ ให้เป็นไปตามนโยบายและเป้าหมาย โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน

๒. เสนอความเห็นและเสนอแนะคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับแผนการให้มีกฎหมาย แก้ไขเพิ่มเติม หรือตรากฎหมายที่จำเป็นตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐและการบริหารราชการแผ่นดิน

๓. เสนอความเห็นและข้อสังเกตต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาเกี่ยวกับร่างกฎหมาย

๔. ให้คำปรึกษาและสนับสนุนกระบวนการจัดทำกฎหมายของประชาชน

๕. ให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้มแข็งของประชาชน โดยการให้ข้อมูลและความรู้ด้านกฎหมายแก่ประชาชน

๖. จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีเสนอต่อคณะรัฐมนตรี รัฐสภา และเผยแพร่ต่อสาธารณชน

ประเด็นยุทธศาสตร์

๑. การปรับปรุงและพัฒนากฎหมายให้เป็นธรรมและทันต่อสถานการณ์

๒. การปรับปรุงและพัฒนากฎหมายเพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ และพันธกรณีระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

๓. การประสานงานกับฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหารและองค์กรอื่น

๔. การสร้างเครือข่ายทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๕. การสนับสนุนและสร้างความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมของประชาชน

๖. การพัฒนาองค์ความรู้และฐานข้อมูล

๗. การสร้างความพร้อมและพัฒนาองค์กร

๘. การยึดหลักนิติธรรม หลักธรรมาภิบาลและความเสมอภาคระหว่างเพศ

ส่วนที่ ๒
ผลการดำเนินงานของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

ส่วนที่ ๒

ผลการดำเนินงานของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

๑. เป้าหมาย นโยบาย และแผนการปฏิบัติการ ปี ๒๕๕๔

โดยอำนาจตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๓ กำหนดให้คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย มีอำนาจหน้าที่สำคัญในการปรับปรุงและพัฒนากฎหมายของประเทศ รวมทั้งปรับปรุงและพัฒนากฎหมายให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายได้กำหนดเป้าหมายหลักในการดำเนินการเพื่ออนุวัติการบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ให้เกิดความเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติและประชาชน ดังนี้

๑. ปรับปรุงและพัฒนากฎหมายให้ทันสมัยและเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน
  ๒. เสนอความเห็นและเสนอแนะคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติม หรือตรากฎหมายที่จำเป็นตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐและการบริหารราชการแผ่นดิน
  ๓. เสนอความเห็นและข้อสังเกตต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาเกี่ยวกับร่างกฎหมาย
  ๔. เสริมสร้างการมีส่วนร่วมและสนับสนุนกระบวนการจัดทำกฎหมายของประชาชน
  ๕. ให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้มแข็งของประชาชน โดยการให้ข้อมูลและความรู้ด้านกฎหมายแก่ประชาชน
  ๖. จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีเสนอต่อคณะรัฐมนตรี รัฐสภา และเผยแพร่ต่อสาธารณชน
- อีกทั้งคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ได้มีแผนการดำเนินงาน ด้านการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนากฎหมายทั้งสิ้น ๗ ด้าน ดังนี้

๑. การกระจายอำนาจรัฐและการมีส่วนร่วมของประชาชน
๒. สวัสดิการสังคม
๓. ความเสมอภาคระหว่างเพศ
๔. ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม
๕. การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ
๖. กระบวนการยุติธรรม
๗. หลักประกันทางธุรกิจ

นอกจากนี้แล้ว เพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่างๆ ของคณะกรรมการฯ ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของ

ราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ คณะกรรมการฯ จึงกำหนดให้มี “แผนการดำเนินงานด้านข้อมูลข่าวสารของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย” ทำให้ประชาชนสามารถรับรู้และเข้าใจถึง บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการฯ ได้มากยิ่งขึ้น

ทั้งนี้ เพื่อให้การบริหารงานบุคคลของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายมีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดประสิทธิผลตามเจตนารมณ์และวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งองค์กรเพื่อการปฏิรูปกฎหมาย จึงกำหนดให้มี “แผนบริหารบุคคลคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย” ในการวางระเบียบภายในเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของบุคลากรในสำนักงาน

๒. ผลการดำเนินงานของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

ด้วยพระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๓ บัญญัติให้มีคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายจำนวน ๑๑ คน โดยพระมหากษัตริย์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง โดยให้มีการดำเนินการที่เป็นอิสระเพื่อปรับปรุงและพัฒนากฎหมายของประเทศ รวมทั้งปรับปรุงกฎหมายให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากกฎหมายนั้นประกอบด้วย

ตามมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว วางหลักให้คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย มีอำนาจหน้าที่สำคัญ ซึ่งมีผลการดำเนินการ ดังนี้

๑) **สำรวจ ศึกษา และวิเคราะห์ทางวิชาการ รวมตลอดทั้งวิจัยและสนับสนุนการวิจัย เพื่อประโยชน์ในการวางเป้าหมาย นโยบาย และจัดทำแผนโครงการและมาตรการต่างๆ ในการดำเนินการตาม ข้อ ๒**

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายยังดำเนินการจัดให้มีโครงการสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นของภาคส่วนต่างๆ ในสังคมที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงและพัฒนากฎหมายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และภาคประชาสังคม เพื่อรับฟังความคิดเห็นและรวบรวมประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการผลักดันกฎหมายแต่ละด้านจำนวน ๑๕ โครงการ ดังนี้

๑.๑ **โครงการสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นของหน่วยงานภาครัฐและองค์กรตามรัฐธรรมนูญด้านการพัฒนากฎหมาย**

๑.๑.๑ **วัตถุประสงค์**

- รวบรวมข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐและองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่ดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนากฎหมาย เพื่อทราบความคืบหน้าเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนากฎหมาย
- เพื่อให้ทราบว่าสาระสำคัญของกฎหมายที่หน่วยงานภาครัฐและองค์กรตามรัฐธรรมนูญได้ดำเนินการปรับปรุงและพัฒนานั้น มีความสอดคล้องและเป็นไปตามรัฐธรรมนูญเพียงใด
- เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการปรับปรุงและพัฒนากฎหมายของหน่วยงานภาครัฐและองค์กรตามรัฐธรรมนูญทุกหน่วยงาน

- เพื่อให้เกิดการประสานความร่วมมือและหาแนวทางร่วมในการให้ความร่วมมือในอนาคตระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาสังคมกับคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

๑.๑.๒ วัน และสถานที่

- วันจันทร์ที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ณ ห้องกัลปพฤกษ์ ๒ ชั้น ๒ โรงแรมทีเค พาเลส ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

๑.๑.๓ ผู้เข้าร่วมโครงการ

- คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ผู้แทนหน่วยงานส่วนราชการกระทรวงต่างๆ ผู้แทนสำนักงานศาลปกครอง ผู้แทนองค์การอิสระจำนวน ๗๕ คน

๑.๑.๔ ผลที่ได้รับและข้อเสนอแนะ

- ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานภาครัฐ และองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ
- เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ในการพัฒนาและปรับปรุงกฎหมาย ในลำดับต่อไป

๑.๒ โครงการสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นการปฏิรูปกฎหมายด้านเสรีภาพทางการเมือง (กฎหมายชุมนุมสาธารณะและกฎหมายความมั่นคง)

๑.๒.๑ วัตถุประสงค์

- เพื่อปรับปรุงและพัฒนากฎหมายว่าด้วยการชุมนุมสาธารณะ
- เปิดโอกาสให้ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ได้มีส่วนร่วมในการให้ความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเสนอร่างกฎหมายว่าด้วยการชุมนุมสาธารณะหรือการผลักดันกฎหมายว่าด้วยการชุมนุมสาธารณะ

๑.๒.๒ วัน และสถานที่

- วันจันทร์ที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๔ ณ ห้องมิราเคิล แกรนด์ ซี ชั้น ๔ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น ถนนวิภาวดีรังสิต เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

๑.๒.๓ ผู้เข้าร่วมโครงการ

- ตัวแทนจากองค์กรต่างๆ ภาคประชาชน ซึ่งมีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง รวมถึงนักวิชาการเข้าร่วมแสดงความคิดเห็น ประมาณ ๕๐ คน

๑.๒.๔ ผลที่ได้รับและข้อเสนอแนะ

- ในการสัมมนาในครั้งนี้ได้พิจารณาถึงร่างพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. .... ซึ่งเสนอโดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยที่ประชุมเห็นว่า อาจจะต้องต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๖๓ วรรคแรก ว่าด้วยเสรีภาพการชุมนุม และควรให้ร่างกฎหมายชุมนุมสาธารณะตกไป เพราะกฎหมายที่ใช้บังคับในปัจจุบันมีจำนวนมากพอที่จะนำมาใช้ควบคุมและจัดระเบียบการชุมนุมอยู่แล้ว เพียงแต่ต้องมีการรวบรวมจัดกลุ่มกฎหมายที่เกี่ยวข้องสำหรับนำมาใช้กับการชุมนุมสาธารณะให้มีความชัดเจนเท่านั้น
- ควรแก้ปัญห โดยให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการร่างกฎหมาย และรัฐควรให้ความช่วยเหลือประชาชนอย่างแท้จริง เพราะถ้าประชาชนได้รับความเป็นธรรม ก็คงไม่มีการชุมนุมเพื่อเรียกร้องสิทธิเกิดขึ้น

๑.๓ โครงการสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นการปฏิรูปกฎหมายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑.๓.๑ วัตถุประสงค์

- เพื่อรับความคิดเห็นจากภาคประชาสังคมเกี่ยวกับกฎหมายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เสนอโดยภาคประชาชน
- เพื่อทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- เพื่อประสานความร่วมมือระหว่างภาคประชาสังคม และคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

๑.๓.๒ วัน และสถานที่

- วันอังคารที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๔ ณ ห้องมิราเคิลแกรนด์ เอ ชั้น ๔ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชัน ถนนวิภาวดีรังสิต เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

๑.๓.๓ ผู้เข้าร่วมโครงการ

- คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย เจ้าหน้าที่สำนักงานปฏิรูปกฎหมาย และตัวแทนภาคประชาสังคม จำนวน ๗๕ คน

๑.๓.๔ ผลที่ได้รับและข้อเสนอแนะ

- มีการอภิปรายถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งสิ้น ๗ ฉบับ โดยพิจารณาถึงปัญหาในการบังคับใช้กฎหมาย

ชื่อกฎหมาย	ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
๑.) กฎหมายเกี่ยวกับเกษตรกร	๑. กฎหมายการคุ้มครองเมล็ดพันธุ์พืช ๒๕๔๔ ทำให้เกษตรกรรายย่อยไม่สามารถทำเมล็ดพันธุ์ขายได้ ๒. ยังไม่มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดูแล เกษตรกรและบริษัทเอกชนข้ามชาติ ๓. พระราชบัญญัติอ้อยและน้ำตาล ๒๕๒๗ ส่งผลให้ ชาวบ้านที่ปลูกอ้อยไม่ได้เป็นเจ้าของโคเวตาที่แท้จริง ๔. ขาดการส่งเสริมการทำเกษตรกรรมยั่งยืน และการสนับสนุนเรื่องงบประมาณ	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการทำเกษตรกรรมยั่งยืนต้องมีกระบวนการตัวเอง และต้องมีการทำระบบให้ชัดเจน และกระทรวงเกษตรก็ต้องการปรับให้มีการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นด้วย เพราะท้องถิ่นน่าจะมีเจ้าหน้าที่ที่มีความเข้าใจการเกษตรมากกว่าเจ้าหน้าที่จากส่วนกลาง
๒.) กฎหมายเกี่ยวกับที่ดิน	๑. ปัญหาการถือครองที่ดินโดยชาวต่างชาติ ๒. ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายป่าไม้ ๒๕๔๔ กฎหมายอุทยาน ๒๕๐๔ กฎหมายป่าสงวน ๒๕๐๗ กฎหมายสวนป่า ๒๕๓๕ กฎหมายสิ่งแวดล้อม ๒๕๓๕ ทำให้ประชาชนฐานะยากจนไม่สามารถเข้าถึงการครอบครองที่ดินได้	๑. ออกกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน ๒. ทบทวน หรือยกเลิกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับป่าไม้ จำนวน ๕ ฉบับ ๓. ให้มีการออกกฎหมายโฉนดชุมชน ร่าง พ.ร.บ. ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างฯ และกฎหมายจำกัดการถือครองที่ดิน

ชื่อกฎหมาย	ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
๓.) กฎหมายที่เกี่ยวกับทะเล	<p>๓. ปัญหาที่เกิดจาก กฎหมายการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่มีกระบวนการสรรหาคณะกรรมการเกษตรกรแห่งชาติที่ไม่ชัดเจน</p> <p>ร่าง พ.ร.บ.การประมงฯ และร่าง พ.ร.บ.ส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งฯ เป็นร่างที่เสนอโดยรัฐบาล</p>	<p>ควรให้ภาคประชาชนได้ร่วมการจัดทำกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายทะเล</p>
๔.) กฎหมายที่เกี่ยวกับน้ำ	<p>ร่าง พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำฯ และร่าง พ.ร.บ.นโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ยังมีเนื้อหาที่การใช้น้ำอาจถูกผูกขาดโดยรัฐและเอกชน ไม่ได้เอื้อต่อการใช้ประโยชน์ของเกษตรกรรมภาคชนบท และกระบวนการรับฟังความเห็นของประชาชนยังไม่กว้างขวางเพียงพอบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเล และชายฝั่งฯ เป็นร่างที่เสนอโดยรัฐบาล</p>	<p>๑. นำร่างกฎหมายทั้งสองฉบับ มารับความคิดเห็นจากประชาชนอีกครั้งเพื่อจัดทำร่างกฎหมายให้สมบูรณ์ขึ้น</p> <p>๒. ให้มีการเสนอขกร่างกฎหมายเกี่ยวกับพื้นที่ชุ่มน้ำ</p>
๕.) กฎหมายที่เกี่ยวกับแร่	<p>๑. การกำหนดพื้นที่ในการสร้างเมือง-แร่และค่าชดเชยสำหรับชาวบ้าน</p> <p>๒. ผลประโยชน์หรือค่าภาคหลวงจากการทำเมืองแร่ที่ได้ ไม่เพียงพอกับผลกระทบต่อด้านสิ่งแวดล้อมที่สูญเสียไป และไม่มีกองทุนประกันความเสี่ยง</p> <p>๓. กระบวนการจัดทำ EIA ที่เอื้อประโยชน์แก่นายทุน</p>	<p>๑. ควรมีการทบทวนกฎหมายแร่โดยมีสาระสำคัญห้ามการทำสำรวจแร่ในเขตชุมชนมรดกวัฒนธรรม</p> <p>๒. ให้ประชาชนมีส่วนร่วมเพื่อวางมาตรการป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพ และการวางหลักประกันเรื่องความเสียหาย</p> <p>๓. ให้มีองค์กรเฉพาะดำเนินเรื่องจัดทำ EIA รวมทั้งให้มีการทบทวนกระบวนการจัดทำ EIA</p>

ชื่อกฎหมาย	ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
๖.) กฎหมายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม	<p>๑. องค์ประกอบคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ขาดการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน</p> <p>๒. กระบวนการพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อมของศาล มีความล่าช้า</p>	<p>ให้มีการทบทวนร่างกฎหมายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม มีสาระสำคัญ ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมของประชาชนและการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะ</p>
๗.) กฎหมายผังเมืองและการควบคุมอาคาร	<p>๑. พ.ร.บ.ผังเมืองฯ ไม่ได้กำหนดการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน</p> <p>๒. พ.ร.บ.ควบคุมอาคาร ๒๕๒๒ (แก้ไขเพิ่มเติม ๒๕๓๕) มีความขัดแย้งกับสภาพความเป็นจริงและภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงหลักภูมิศาสตร์</p>	<p>๑. กฎหมายผังเมืองฯ ควรเป็นการควบคุมอาคารพาณิชย์มากกว่าควบคุมบ้านเรือนประชาชน</p> <p>๒. กระบวนการจัดทำผังเมืองทุกระดับควรคำนึงถึงการใช้พื้นที่อย่างคุ้มค่าตามประเภทของที่ดิน ลักษณะภูมิศาสตร์ สิ่งแวดล้อม</p>

๑.๔ โครงการสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นการปฏิรูปกฎหมายด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม

๑.๔.๑ วัตถุประสงค์

- รับฟังความคิดเห็นภาคประชาสังคม ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม
- ศึกษาปัญหาและผลกระทบในการบังคับใช้กฎหมาย
- ประสานความร่วมมือระหว่าง ภาคประชาสังคม และ คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

๑.๔.๒ วัน และสถานที่

- วันอังคารที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๔ ณ ห้องมิราเคิลแกรนด์ เอ ชั้น ๔ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น ถนนวิภาวดี-รังสิต เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

๑.๔.๓ ผู้เข้าร่วมโครงการ

- คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย เจ้าหน้าที่สำนักงานปฏิรูปกฎหมายและตัวแทนภาคประชาสังคม จำนวน ๗๐ คน

๑.๔.๔ ผลที่ได้รับและข้อเสนอแนะ

- แยกพิจารณาตามร่างกฎหมาย แต่ละฉบับ ดังนี้

ชื่อกฎหมาย	ข้อเสนอแนะ
ร่างพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่..) พ.ศ. .... (เสนอโดย นางสาววิไลวรรณ แซ่เตีย กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง)	คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายต้องช่วยผลักดันร่างกฎหมายฉบับดังกล่าว เพราะเป็นร่างฯ ที่สำรวจจากสภาพปัญหาความเดือดร้อนของผู้ใช้แรงงานและแก้ไขปัญหาสิทธิประโยชน์ตามความต้องการของผู้ใช้แรงงานอย่างแท้จริง
ร่างพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่..) พ.ศ. .... (เสนอโดยคณะรัฐมนตรี และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร)	ขอให้รัฐบาลไม่ยืนยันร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว เพราะไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของผู้ใช้แรงงาน เนื่องจากไม่ได้แก้ไขปัญหาสิทธิประโยชน์ตามความต้องการของผู้ใช้แรงงานอย่างแท้จริง
ร่างพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ (ฉบับที่..) พ.ศ.	ร่างกฎหมายดังกล่าวนี้ไม่สอดคล้องกับอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศฉบับที่ ๘๗ และ ๙๘ ที่รัฐบาลจะต้องให้การรับรอง โดยเน้นการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมในการร่างกฎหมายใหม่ และแรงงานกำลังเตรียมการร่างและเข้าชื่อร่างกฎหมายฉบับนี้เสนอต่อรัฐสภา
ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่..) พ.ศ.	ควรปรับปรุงร่าง พ.ร.บ.ฯ นี้ โดย เพิ่มวันลาป่วยให้แก่ลูกจ้างซึ่งเป็นหญิงมีครรภ์โดยให้สามารถลาป่วยได้รวมกันไม่เกิน ๖๐ วัน ทั้งนี้เพื่อให้หญิงมีครรภ์มีสิทธิได้รับค่าจ้างในวันลาป่วยดังกล่าว

ชื่อกฎหมาย	ข้อเสนอแนะ
ร่างพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ.	๑. เห็นควรร่างพ.ร.บ.ฯใหม่ เพราะร่าง พ.ร.บ.ฯ ฉบับดังกล่าว ยังขาดการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องและไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างแท้จริง ๒. ควรมีการวางแผนพัฒนาระบบกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่แรงงาน
ร่างพระราชบัญญัติเงินทดแทน (ฉบับที่...) พ.ศ.	๑. ร่างพระราชบัญญัติฯ ดังกล่าวยังไม่ชัดเจนและสอดคล้องกับโอกาสในการเข้าถึงสิทธิ และบางประเด็นยังมีปัญหาทางหลักการ และในทางปฏิบัติ ๒. เป็นกฎหมายที่มีความสลับซับซ้อน ต้องดูอย่างละเอียด
การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมด้านแรงงานและศาลแรงงาน	๑. ศาลแรงงาน หรือเจ้าหน้าที่ต้องหาข้อเท็จจริงให้ครบถ้วนเพียงพอเพื่อแก้ไขปัญหา และให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ใช้แรงงาน ๒. ระบบการไกล่เกลี่ยในศาลแรงงาน ยังขาดการมีส่วนร่วมของฝ่ายแรงงาน

๑.๕ โครงการสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นการปฏิรูปกฎหมายด้านสุขภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค

๑.๕.๑ วัตถุประสงค์

- รับฟังความคิดเห็นภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายด้านสุขภาพ และการคุ้มครองผู้บริโภค
- ศึกษาปัญหาและผลกระทบในการบังคับใช้กฎหมาย
- ประสานความร่วมมือระหว่างภาคประชาสังคม และ คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

๑.๕.๒ วัน และสถานที่

- วันอังคารที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๔ ณ ห้องมิราเคิล แกรนด์ เอ ชั้น ๔ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น ถนนวิภาวดีรังสิต เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

๑.๕.๓ ผู้เข้าร่วมโครงการ

- คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย สำนักงานปฏิรูปกฎหมายและตัวแทนภาคประชาสังคม จำนวน ๕๐ คน

๑.๕.๔ ผลที่ได้รับและข้อเสนอแนะ

- แยกพิจารณาตามร่างกฎหมาย แต่ละฉบับ ดังนี้

ชื่อกฎหมาย	ข้อเสนอแนะ
ร่างพระราชบัญญัติองค์การอิสระเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.	องค์การอิสระเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค มีหน้าที่หลักในการบังคับใช้กฎหมาย และตรวจสอบการกระทำหรือละเลยการกระทำ อันถือเป็นหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๑
ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้เสียหายจากการรับบริการสาธารณสุข พ.ศ.	<p>๑. มีเจตนารมณ์ เพื่อลดปัญหาการฟ้องร้องของบุคลากรทางการแพทย์ กับผู้ป่วย โดยมีหลักการสำคัญ ดังนี้</p> <p>๑.๑ ให้มีกองทุนชดเชยค่าเสียหายด้วยความเป็นธรรมและรวดเร็ว</p> <p>๑.๒ เยียวยาผู้เสียหายให้สามารถมีชีวิตอยู่ได้ โดยที่ไม่ต้องไปฟ้องคดีต่อศาล</p> <p>๒. คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย อาจทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการทำความเข้าใจกับทุกฝ่าย</p>
ร่างพระราชบัญญัติกองทุนสินไหมทดแทนผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ.	<p>๑. การรักษาพยาบาลของประชาชน ควรได้รับสิทธิในมาตรฐานเดียวกัน และเข้าถึงการรักษาพยาบาลโดยสะดวก</p> <p>๒. การเข้าถึงกองทุน ควรให้มีขั้นตอนน้อยลง จ่ายค่าสินไหมทดแทนรวดเร็ว มีเขตงานการจ่ายเงินที่ชัดเจน และมีกลไกการขอรับเงินในทุกจังหวัด</p>

ชื่อกฎหมาย	ข้อเสนอแนะ
ร่างพระราชบัญญัติการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ พ.ศ.	<p>๑. ควรให้กำหนดนิยาม ประเภทของหนังสือสัญญา ระหว่างประเทศให้ชัดเจน หนังสือสัญญาใดที่ไม่เข้าข่าย ก็ให้กำหนดให้ชัดเจน</p> <p>๒. หน่วยงานที่บริหารการวิจัยควรเป็นหน่วยงานที่เป็นกลาง ไม่ใช่หน่วยงานที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการเจรจา</p> <p>๓. เรื่องการรับฟังความคิดเห็น ควรมีการรับฟังความคิดเห็นในสองระดับ คือ เปิดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทั่วไป และรับฟังความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง โดยต้องเป็นเวทีเปิด และจัดให้มีหน่วยงานกลางในการจัดรับฟังความคิดเห็น</p> <p>๔. ผลกระทบที่เกิดจากข้อตกลงที่ทำไปแล้ว จะต้องมีความมาตรการเยียวยาผลกระทบที่มีความชัดเจน</p>
ร่างพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	<p>๑. พระราชบัญญัติฯ ฉบับปัจจุบัน ไม่เข้ากับสถานการณ์ และการคุ้มครองผู้บริโภคในสมัยปัจจุบัน</p> <p>๒. ร่างพระราชบัญญัติฯ มุ่งคุ้มครองสวัสดิภาพความปลอดภัยในการใช้ยาของประชาชน สามารถรองรับปัญหาและสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้</p> <p>๓. ควรมีการส่งเสริมพัฒนาอุตสาหกรรมยาในประเทศ ทั้งยาแผนปัจจุบันและยาสมุนไพร ให้สามารถแข่งขันและพึ่งตนเองได้</p>
ร่างพระราชบัญญัติสิทธิบัตร (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	<p>๑. ควรมีการแก้ไข พ.ร.บ. ฉบับนี้ โดยเฉพาะเรื่อง มาตรการการบังคับใช้สิทธิหรือว่ามาตรการยึดหยุ่น</p> <p>๒. พ.ร.บ.สิทธิบัตร ฉบับปัจจุบัน ไม่สนับสนุนให้เกิดการคิดค้นสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ แต่กลับมุ่งเน้นการผูกสิทธิ แต่เพียงผู้เดียวของ เจ้าของสิทธิบัตร</p>

๑.๖ โครงการสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นการปฏิรูปกฎหมายเพื่ออนุวัติการให้เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิมนุษยชนที่ไทยให้การรับรอง ๗ ฉบับ

๑.๖.๑ วัตถุประสงค์

- เพื่อให้คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายได้รับทราบข้อมูล ความคืบหน้า ตลอดจนปัญหาและอุปสรรค ในการดำเนินการเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนากฎหมาย ให้อนุวัติการเป็นไปตามพันธกรณีตามกฎบัตรสหประชาชาติ และสนธิสัญญาต่างๆ ที่ประเทศไทยเป็นภาคี
- หาแนวทางในการร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ องค์กรอิสระ องค์กรระหว่างประเทศ และภาคประชาสังคม
- เพื่อกำหนดนโยบาย อนุวัติกฎหมายในประเทศ เพื่อให้มีการปฏิบัติเป็นไปตามพันธกรณี ระหว่างประเทศตาม กฎบัตรสหประชาชาติและสนธิสัญญาต่างๆ
- ส่งเสริมและปกป้องสิทธิมนุษยชน คัดค้านการละเมิดสิทธิมนุษยชน และไม่เลือกปฏิบัติโดยเฉพาะจากเหตุทาง เชื้อชาติ สีผิว และชาติกำเนิด

๑.๖.๒ วัน และสถานที่

- วันอังคารที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๔ ณ ห้องมิราเคิล แกรนด์ เอ ชั้น ๔ โรงแรม มิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชัน ถนนวิภาวดีรังสิต เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

๑.๖.๓ ผู้เข้าร่วมโครงการ

- ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ องค์กรอิสระ องค์กรระหว่างประเทศ ภาคประชาสังคม และคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

๑.๖.๔ ผลที่ได้รับและข้อเสนอแนะ

- แยกพิจารณาตามร่างกฎหมายแต่ละฉบับ ดังนี้

ชื่อกฎหมาย	ข้อเสนอแนะ
<p>อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child: CRC)</p>	<ol style="list-style-type: none"> ๑. ศึกษากฎหมายของทั้งหมดเกี่ยวกับสวัสดิการสังคม ด้านเด็ก สตรี คนพิการ มีการเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านเป็นปัญหาอุปสรรคในทางปฏิบัติ ๒. ควรมีการศึกษาตราสาร พิธีสารว่าด้วยการแก้ไข ปัญหาค้าเด็กและสตรี ซึ่งต้องพิจารณาว่าพิธีสารนี้จะมีผล มาบังคับใช้ในเมืองไทยได้มากน้อยเพียงใด และรวมไปถึง กฎหมายอาชญากรรมข้ามชาติซึ่งตอนนี้ทราบว่าประเทศไทย เองยังไม่ได้มีการลงนามในกฎหมายฉบับนี้ ๓. ควรมีการศึกษา อนุสัญญาที่ว่าด้วย เฮกคอนเวนชัน และ อนุสัญญาที่ว่าด้วยการลักพาเด็ก ว่ามีผลกระทบ รวมถึงข้อดีและข้อเสียอย่างไร ๔. ควรปรับปรุงกฎหมายสัญชาติเพื่อให้เกิดความชัดเจน ในการให้สัญชาติแก่เด็กที่เกิดในประเทศไทย
<p>อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุก รูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women: CEDAW)</p>	<ol style="list-style-type: none"> ๑. จัดตั้งกลไกระดับชาติที่จะต้องทำหน้าที่บูรณาการใน มิติหญิงชายเข้าไปสู่กระแสหลักของการพัฒนา ๒. แก้ไขกฎหมายสิทธิในครอบครัว เพื่อให้สอดคล้องกับ CEDAW
<p>อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติใน ทุกรูปแบบ (International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination: ICERD)</p>	<p>ควรมีการแก้ไขกฎหมายเพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญา ICERD</p>
<p>อนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการปฏิบัติหรือ การลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรมหรือย่ำยีศักดิ์ศรี (Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment: CAT)</p>	<ol style="list-style-type: none"> ๑. ต้องมีกลไกในการตรวจสอบหรือว่ากลไกในการ สอบสวนการกระทำความผิดในเรื่องของการทรมาน ๒. ควรจัดตั้งองค์กรที่รวบรวมข้อมูลในเรื่องของการ ทรมานอย่างชัดเจนและเป็นระบบ ๓. ข้อเสนอแนะว่าจะมีการทบทวนอย่างเป็นระบบ ปรับปรุงกระบวนการยุติธรรมให้ดำเนินการทางอาญากับ

ชื่อกฎหมาย	ข้อเสนอแนะ
<p>อนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (The International Labour Organization : ILO)</p>	<p>ผู้กระทำความผิดได้จริงๆ กำหนดวิธีการเยียวยาฟื้นฟูเหยื่อที่ได้รับผลกระทบด้านจิตใจ และปรับปรุงวิธีการตรวจหาพยานหลักฐานในทางการแพทย์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น</p> <p>แก้ไขพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ เพื่อรองรับอนุสัญญา ILO</p>

๑.๗ โครงการสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นการปฏิรูปกฎหมายด้านความเสมอภาคระหว่างเพศ

๑.๗.๑ วัตถุประสงค์

- เพื่อรับความคิดเห็นจากภาคประชาสังคมในประเทศเกี่ยวกับความเสมอภาคระหว่างเพศ
- ศึกษาพระราชบัญญัติส่งเสริมโอกาสและความเสมอภาคระหว่างเพศ หลักการความเสมอภาคระหว่างเพศ และสรุปผลการวิจัยกฎหมายที่ส่งผลให้ผู้หญิงไม่ได้รับสิทธิเสมอภาค

๑.๗.๒ วัน และสถานที่

- วันพฤหัสบดีที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๔ ณ โรงแรม มิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น ถนนวิภาวดีรังสิต เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

๑.๗.๓ ผู้เข้าร่วมโครงการ

- คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย เจ้าหน้าที่สำนักงานปฏิรูปกฎหมายและตัวแทนภาคประชาสังคม

๑.๗.๔ ผลที่ได้รับและข้อเสนอแนะ แยกพิจารณาตามร่างกฎหมายแต่ละฉบับ ดังนี้

ประเด็น	ข้อเสนอแนะ
ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมโอกาสและความเสมอภาคระหว่างเพศ (ฉบับประชาชน)	<ol style="list-style-type: none"> ๑. เสนอต่อรัฐบาลไทยสร้างหลักประกันทางกฎหมายในรัฐธรรมนูญหรือในกฎหมายความเสมอภาคระหว่างเพศให้ครอบคลุมถึงการเลือกปฏิบัติทั้งทางตรงและทางอ้อม ๒. คณะกรรมการส่งเสริมโอกาสและความเสมอภาค ควรมาจากภาคส่วนต่างๆ ในสัดส่วนที่สมดุลกับคณะกรรมการโดยตำแหน่ง
หลักการความเสมอภาคระหว่างเพศ	<ol style="list-style-type: none"> ๑. มีการเสนอให้มีกฎหมายส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศ หรือกฎหมายห้ามเลือกปฏิบัติต่อสตรีทุกรูปแบบออกมาบังคับใช้ และควรมีการจัดตั้งองค์กรอิสระเพื่อส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศ ซึ่งรัฐต้องมีนโยบายในการดำเนินการที่ชัดเจน ๒. ควรแก้ไขให้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความเสมอภาคระหว่างเพศหญิงและเพศชาย มีสภาพบังคับได้จริง และเรียกร้องให้ใช้ระบบไต่สวนในคดีความผิดทางเพศ เรียกร้องให้มีศาลเคลื่อนที่ไปยังเขตชนบทและชุมชนที่ห่างไกล

๑.๘ โครงการสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับบทเรียนและอุปสรรคการเข้าชื่อเสนอกฎหมายของภาคประชาชนและการผลักดันกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

๑.๘.๑ วัตถุประสงค์

- เพื่อศึกษาประเด็นสาระสำคัญของร่างกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ซึ่งมีทั้งร่างกฎหมายที่เสนอโดยคณะรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
- รับฟังความคิดเห็น ปัญหา อุปสรรค เกี่ยวกับการเข้าชื่อเสนอกฎหมายของภาคประชาสังคมในช่วงที่ผ่านมา
- พิจารณาร่างกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมายโดยภาคประชาชน

๑.๘.๒ วัน และสถานที่

- วันอังคารที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๔ ณ ห้องกัลปพฤกษ์ โรงแรมทีเค พาเลซ ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

๑.๘.๓ ผู้เข้าร่วมโครงการ

- ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ องค์กรอิสระ ภาคประชาสังคม และคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

๑.๘.๔ ผลที่ได้รับและข้อเสนอแนะ

- เป็นการระดมความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน เพื่อวิเคราะห์ปัญหา และแนวทางแก้ไข สรุปได้ดังนี้

ปัญหาที่เกิดขึ้น	ข้อเสนอแนะ
กระบวนการพิจารณากฎหมายของประชาชนที่เสนอต่อรัฐสภา ไม่มีกระบวนการหรือบทบัญญัติที่กำหนดกรอบไว้ชัดเจน โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน	ควรมุ่งให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและนำเข้าสู่การพิจารณาของสภาเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของผู้เสนอกฎหมาย
การเสนอกฎหมายของประชาชน ติดปัญหาที่รัฐสภาไม่รับเรื่อง ส่งผลต่อสิทธิในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน	สนับสนุนการดำเนินการร่างกฎหมายและเข้าชื่อเสนอกฎหมายของประชาชน โดยให้คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายเป็นหน่วยงานหลักในการสนับสนุน
การพิจารณากฎหมาย และธรรมเนียมปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง มีขั้นตอนที่ยุ่งยาก ส่งผลให้กฎหมายหลายฉบับที่รอการพิจารณานั้นตกไป	ควรให้มีกระบวนการติดตามการพิจารณาร่างกฎหมายที่เสนอโดยประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เมื่อได้เสนอร่างกฎหมายไปยังรัฐสภา

๑.๙ โครงการเสวนา เรื่อง ความร่วมมือระหว่างสภาหอการค้าแห่งประเทศไทยและหอการค้าไทยกับคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

๑.๙.๑ วัตถุประสงค์

- เพื่อรวบรวมข้อมูลและทราบความคืบหน้าเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนากฎหมายของหน่วยงานภาคเอกชน
- หาแนวทางร่วมในการให้ความร่วมมือกันในอนาคตระหว่างคณะกรรมการสภาหอการค้าแห่งประเทศไทยและคณะกรรมการหอการค้าไทยกับคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

๑.๙.๒ วัน และสถานที่

- วันพุธที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๔ ณ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชัน ถนนวิภาวดีรังสิต เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

๑.๙.๓ ผู้เข้าร่วมโครงการ

- คณะกรรมการสภาพหอการค้าแห่งประเทศไทย คณะกรรมการหอการค้าไทย คณะกรรมการกฎหมายธุรกิจสภาพหอการค้าแห่งประเทศไทยและหอการค้าไทย คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย และเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย จำนวนประมาณ ๔๐ คน

๑.๙.๔ ผลที่ได้รับและข้อเสนอแนะ

- ควรปรับปรุงกระบวนการออกกฎหมายให้มีความรวดเร็ว เนื่องจากการดำเนินการในทางธุรกิจต้องการความรวดเร็ว
- ในการออกกฎหมายควรระบุรายละเอียดให้ชัดเจน เพื่อป้องกันการตีความกฎหมายของเจ้าหน้าที่รัฐที่อาจคลาดเคลื่อนจากเจตนารมณ์
- ควรจัดตั้งคณะอนุกรรมการการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อร่วมพิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับกฎหมายที่ควรปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ตรงกับความต้องการของประชาชน

๑.๑๐ โครงการสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นการปฏิรูปกฎหมายด้านการบริหารราชการ การเมือง การปกครอง และการกระจายอำนาจ

๑.๑๐.๑ วัตถุประสงค์

- เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความริเริ่มและร่างกฎหมายด้านการบริหารราชการ การเมือง การปกครอง และการกระจายอำนาจ
- เพื่อสนับสนุนให้มีความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญและพันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน
- เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการปรับปรุงและพัฒนากฎหมายให้เกิดการประสานความร่วมมือและหาแนวทางในการร่วมมือในอนาคตระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาสังคม และภาคเอกชนกับคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

๑.๑๐.๒ วัน และสถานที่

- วันพฤหัสบดีที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๔ ณ ห้องจามจุรี ชั้น ๑ โรงแรม ทีเค พาเลซ ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

๑.๑๐.๓ ผู้เข้าร่วมโครงการ

- คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย และเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย
- ผู้แทนองค์กรด้านการเมืองการปกครอง และการกระจายอำนาจ

๑.๑๐.๔ ผลที่ได้รับและข้อเสนอแนะ

- แนวทางการปฏิรูปกฎหมายด้านการบริหารราชการ การเมืองการปกครอง และการกระจายอำนาจ
- มีความจำเป็นต้องมีการศึกษาข้อมูลกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาชน
- จังหวัดจัดการตนเองในภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคอีสาน คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย อาจจะสามารถสนับสนุนในการดำเนินงาน ทั้งในด้านองค์ความรู้ เวที มีแผนการทำงานร่วมกัน
- คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย จะเป็นคนกลางที่จะเชื่อมโยงระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาแลกเปลี่ยนพูดคุยกันในเรื่องที่ลึกซึ้ง มองภาพกว้าง ภาพรวม แต่ละประเด็น
- คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย เสนอให้มีคณะทำงานหรือคณะกรรมการเฉพาะเรื่อง เจาะลึกเรื่องกระจายอำนาจกับการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นยุทธศาสตร์ของปี ๒๕๕๕ เป็นภารกิจ

๑.๑๑ โครงการสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นการปฏิรูปกฎหมายด้านกระบวนการยุติธรรม

๑.๑๑.๑ วัตถุประสงค์

- รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความริเริ่มและร่างกฎหมาย เกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนากฎหมายด้านกระบวนการยุติธรรม ทั้งของภาครัฐ ภาคประชาสังคม และภาคเอกชน เพื่อให้ทราบสถานะและความคืบหน้าว่าได้มีการดำเนินการอย่างไรและอยู่ขั้นตอนใด
- เพื่อให้ทราบสาระสำคัญของร่างกฎหมายที่เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม ทั้งของภาครัฐ ภาคประชาสังคม และภาคเอกชน เพื่อสนับสนุนให้มีความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญและพันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนต่อไป
- เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการปรับปรุงและพัฒนากฎหมายด้านกระบวนการยุติธรรม

- เพื่อให้เกิดการประสานความร่วมมือและหาแนวทางในการร่วมมือในอนาคตระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาสังคม และภาคเอกชนกับคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย
- ๑.๑๑.๒ วัน และสถานที่
- วันจันทร์ที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๔ ณ ห้องประชุมวินด์ ชั้น ๓ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น ถนนวิภาวดีรังสิต เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร
- ๑.๑๑.๓ ผู้เข้าร่วมโครงการ
- ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐด้านกระบวนการยุติธรรมและภาคประชาสังคม นักวิชาการ คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย และเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย จำนวนทั้งสิ้น ๘๒ คน
- ๑.๑๑.๔ ผลที่ได้รับและข้อเสนอแนะ
- เป็นการระดมความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน เพื่อวิเคราะห์ปัญหา และแนวทางแก้ไข สรุปได้ดังนี้

การปฏิรูปกฎหมายด้านกระบวนการยุติธรรม	ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้อง
ปัญหาและอุปสรรคในการปรับปรุงกฎหมายด้านกระบวนการยุติธรรม	<ol style="list-style-type: none"> ๑. ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมได้ยาก เพราะขาดการประสานงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ๒. สิทธิของประชาชนก่อนและระหว่างการพิจารณาคดี ยังไม่ได้รับการคุ้มครองตามจริงเท่าที่ควร ๓. ผู้หญิงยังไม่ได้รับการคุ้มครอง โดยกระบวนการยุติธรรมเท่าที่ควร โดยเฉพาะการสอบสวนและพิจารณาคดี รวมถึงการเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้น
แนวทางการปฏิรูปกฎหมายด้านกระบวนการยุติธรรม	<ol style="list-style-type: none"> ๑. ควรมีหน่วยงานดำเนินการ ด้านตรวจสอบข้อมูลข่าวสารทางราชการที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม ๒. ควรมีกองกำลังเสริมให้ภาคประชาชนสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้สะดวกยิ่งขึ้น ๓. ภาคประชาชนควรมีส่วนร่วมในการพิจารณากฎหมายที่มีผลกระทบต่อตนเอง ๔. เสริมสร้างองค์ความรู้ด้านศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้หญิง

๑.๑๒ โครงการเสวนา เรื่อง ความร่วมมือระหว่างสมาคมธนาคารไทยกับคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

๑.๑๒.๑ วัตถุประสงค์

- รวบรวมข้อมูลของหน่วยงานภาคเอกชนที่ดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนากฎหมาย เพื่อทราบความคืบหน้าเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนากฎหมายว่าได้มีการดำเนินการอย่างไรและอยู่ในขั้นตอนใดบ้าง
- เพื่อให้ทราบว่า การปรับปรุงและพัฒนากฎหมายของหน่วยงานภาคเอกชนมีความสอดคล้องและเป็นไปตามรัฐธรรมนูญเพียงใด
- เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการปรับปรุงและพัฒนากฎหมายของหน่วยงานภาคเอกชน
- เพื่อให้เกิดการประสานความร่วมมือและหาแนวทางร่วมในการให้ความร่วมมือกันในอนาคตระหว่างคณะกรรมการสมาคมธนาคารไทยกับคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

๑.๑๒.๒ วัน และสถานที่

- วันพุธที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๔ ณ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น ถนนวิภาวดีรังสิต เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

๑.๑๒.๓ ผู้เข้าร่วมโครงการ

- คณะกรรมการสมาคมธนาคารไทย และคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

๑.๑๒.๔ ผลที่ได้รับและข้อเสนอแนะ

- กฎหมายที่มีอยู่ยังไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานของสถาบันทางการเงิน
- ควรพิจารณาแก้ไขกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ให้สอดคล้องกับทางปฏิบัติ
- ควรพิจารณาออกกฎหมายใหม่ในประเด็นที่ประเทศไทยยังไม่มี เพื่อให้การดำเนินการทางธุรกิจเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๑๓ โครงการเสวนา เรื่อง ความร่วมมือระหว่างคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

๑.๑๓.๑ วัตถุประสงค์

- แลกเปลี่ยนและรวบรวมข้อมูลหรือข้อคิดเห็นต่างๆ ของคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนากฎหมายหรือพัฒนาองค์ความรู้ทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง
- เพื่อให้เกิดการประสานงานและหาแนวทางการร่วมมือทางวิชาการในอนาคตระหว่างคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

๑.๑๓.๒ วัน และสถานที่

- วันพุธที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ ณ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น ถนนวิภาวดีรังสิต เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

๑.๑๓.๓ ผู้เข้าร่วมโครงการ

- คณบดี รองคณบดี ที่ปรึกษาคณบดี ผู้ช่วยคณบดี ผู้อำนวยการหลักสูตร และผู้บริหารคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

๑.๑๓.๔ ข้อเสนอแนะในการตรากฎหมายใหม่และปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย

ประเด็น	ข้อเสนอแนะ
๑. สิทธิเสรีภาพของประชาชน	ควรมีการตรากฎหมายใหม่ในประเด็น ดังต่อไปนี้ <ul style="list-style-type: none"> - การดำเนินคดีกลุ่ม - การป้องกันและลงโทษการกระทำอันเป็นการก่อให้เกิดความเกลียดชังต่อกลุ่มคน หรือก่อให้เกิดความแตกแยกระหว่างคนในชาติ

ประเด็น

ข้อเสนอแนะ

๒. ความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมของสังคม

- กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนและการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น
- ระบบการจัดหาทุนความให้แก่ผู้ต้องหา หรือจำเลย
- การทดแทนความเสียหายที่บุคคลได้รับจากโครงการก่อสร้างขนาดใหญ่ของรัฐ

ควรมีการตรากฎหมายใหม่ในประเด็น ดังต่อไปนี้

- การสร้างความเป็นปึกแผ่นของสังคม
- การปฏิรูปกองทุนยุติธรรม
- การจัดเก็บภาษีมรดก
- ภาษีทรัพย์สิน
- การจัดตั้งสถาบันชำนานา

๓. เศรษฐกิจ

ควรมีการตรากฎหมายใหม่ในประเด็น ดังต่อไปนี้

- การป้องกันการผูกขาดทางการค้า
- การประกอบธุรกิจค้าปลีkc้าส่ง
- โครงสร้างองค์กรของรัฐที่เกี่ยวกับกฎหมายเศรษฐกิจ

๔. ภาษีอากร

- ควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากรเพื่อความเป็นธรรมสำหรับผู้เสียภาษี และป้องกันการเลี่ยงภาษี
- ควรตรากฎหมายภาษีประเมินพิเศษ

๕. การเพิ่มศักยภาพในการเจรจาหว่างประเทศและพัฒนาระบบกฎหมายระหว่างประเทศกับกฎหมายภายใน

- ควรมีกฎหมายอนุวัติการตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ (Convention on Contracts for the International Sale of Goods: CISG)

ประเด็น	ข้อเสนอแนะ
	<ul style="list-style-type: none"> - ควรมีกฎหมายอนุวัติการตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล (United Nations Convention on the Law of the Sea: UNCLOS) - ควรมีกฎหมายว่าด้วยเขตการค้าเสรี (Free Trade Area: FTA) - ควรมีการพัฒนากฎหมายเพื่อรองรับการเปิดเสรีทางการค้าอาเซียน ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔
๖. โครงสร้างของระบบกฎหมายและโครงสร้างขององค์กรของรัฐ	<ul style="list-style-type: none"> - ควรมีการปฏิรูปกฎหมายที่มีความทับซ้อนกัน - ควรมีกฎหมายปฏิรูปโครงสร้างองค์กรของรัฐ
๗. อื่นๆ	<ul style="list-style-type: none"> - ปรับปรุงและเพิ่มเติมกฎหมายที่ส่งเสริมการพัฒนาเมือง เช่น กฎหมายการผังเมือง

๑.๑๔ โครงการเสวนา เรื่อง ความร่วมมือระหว่างสาขานิติศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กับ คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

๑.๑๔.๑ วัตถุประสงค์

- แลกเปลี่ยนและรวบรวมข้อมูลหรือข้อคิดเห็นต่างๆ ของสาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ที่ดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนากฎหมายหรือพัฒนาองค์ความรู้ทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง
- เพื่อให้เกิดการประสานงานและหาแนวทางความร่วมมือทางวิชาการในอนาคตระหว่างสาขานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชกับคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

๑.๑๔.๒ วัน และสถานที่

- วันพุธที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๔ ณ ห้องจามจรี ชั้น ๑ โรงแรมที่เค พาเลซ ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

๑.๑๔.๓ ผู้เข้าร่วมโครงการ

- ประธานกรรมการประจำสาขาวิชา รองประธานกรรมการประจำสาขาวิชา และผู้บริหารสาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช และคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

๑.๑๔.๕ ผลที่ได้รับและข้อเสนอแนะ

- ควรจัดทำกฎหมายให้ทันสมัย และออกกฎหมายให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน
- ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในกระบวนการจัดทำกฎหมาย และควรให้ความรู้แก่ประชาชนเพื่อให้สามารถปฏิบัติตามกฎหมายได้ตามเจตนารมณ์และมีคุณธรรม
- ควรรวบรวมกฎหมายและมีการจัดกลุ่มความสำคัญของกฎหมายต่างๆ เพื่อไม่ให้เกิดจุดอ่อนในการบังคับใช้กฎหมาย
- ควรให้ทุกภาคส่วน ทั้งฝ่ายวิชาการ และภาคประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการตีความกฎหมาย เพื่อให้สอดคล้องและเป็นไปในทางเดียวกัน

๑.๑๕ โครงการเสวนา เรื่อง ความร่วมมือระหว่างสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยกับคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

๑.๑๕.๑ วัตถุประสงค์

- รวบรวมข้อมูลและทราบความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนากฎหมายของหน่วยงานภาคเอกชน
- หาแนวทางร่วมในการให้ความร่วมมือกันในอนาคตระหว่างคณะกรรมการสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยกับคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

๑.๑๕.๒ วัน และสถานที่

- วันพุธที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ณ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น ถนนวิภาวดีรังสิต เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

๑.๑๕.๓ ผู้เข้าร่วมโครงการ

- คณะกรรมการสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายและเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย จำนวนประมาณ ๕๐ คน

๑.๑๕.๔ ผลที่ได้รับและข้อเสนอแนะ

- กฎหมายซึ่งควรปรับปรุงและแก้ไข

ชื่อกฎหมาย	ข้อเสนอแนะ
ร่างพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ.	<ul style="list-style-type: none"> - ควรแยกกระบวนการบังคับชำระหนี้ของผู้ประกอบการภาคธุรกิจกับกระบวนการบังคับชำระหนี้ของบุคคลธรรมดาออกจากกัน
พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๓ ^๑	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นกฎหมายเก่าที่ใช้กันมานาน ไม่ได้แก้ไขให้ทันสมัย - ควรแยกความผิดฐานที่ไม่มีเจตนาหลีกเลี่ยงภาษีซึ่งเป็นการผิดพลาดทางเทคนิคออกจากความผิดฐานเจตนาหลีกเลี่ยงภาษี - การยกเลิกมาตรการให้เงินคืนบนและรางวัลนำจับ อาจทำให้เกิดการทุจริตได้ ควรให้คงไว้เฉพาะกรณีที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงภาษี
ร่างพระราชบัญญัติองค์การอิสระสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ พ.ศ.	<ul style="list-style-type: none"> - โรงงานอุตสาหกรรมควรคำนึงถึงสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนโดยรอบด้วย - ภาษีที่เก็บได้จากเขตอุตสาหกรรมควรให้เก็บภาษีท้องถิ่น เพื่อใช้พัฒนาในท้องถิ่นนั้น โดยไม่ต้องจัดส่งมายังส่วนกลางเสียก่อน - ควรกำหนดกฎเกณฑ์การลงทุนของต่างชาติให้มีความชัดเจนและมีความรัดกุม ซึ่งในขณะนี้ภาครัฐยังไม่ได้มีการศึกษาอย่างจริงจัง

๒) ปรับปรุงและพัฒนากฎหมายของประเทศ รวมทั้งปรับปรุงและพัฒนากฎหมายให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ โดยให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนด้วย

๒.๑ ผลการดำเนินการเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนากฎหมายของประเทศให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายชุดชั่วคราวที่ได้รับการแต่งตั้งตามบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐๔

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายมีหน้าที่ในการศึกษากฎหมายที่จำเป็นต้องอนุวัติการตามรัฐธรรมนูญ ดังนั้น การติดตามตรวจสอบดังกล่าวจะสามารถช่วยให้คณะกรรมการทราบได้ว่ากฎหมายที่ต้องอนุวัติการตามรัฐธรรมนูญนั้น หน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบได้มีการดำเนินการอย่างไร และหากกฎหมายเรื่องใดยังไม่มีเจ้าภาพหลักในการดำเนินการ คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายอาจหยิบยกขึ้นมาศึกษาเองหรือเสนอบุคคล องค์กร หรือสถาบันการศึกษาไปดำเนินการต่อได้ ซึ่งการติดตามกฎหมายที่ต้องอนุวัติการตามรัฐธรรมนูญนั้น คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายได้จำแนกอย่างเป็น

ระบบ ได้แก่ บทบัญญัติที่ต้องออกกฎหมายรองรับ หน่วยงานรับผิดชอบ ระยะเวลาในการดำเนินการ ผลการดำเนินการ ตลอดจนแยกตามประเภทของสิทธิให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อง่ายต่อการพิจารณาว่าเรื่องใดมีความจำเป็นเร่งด่วน หรือเพื่อเปรียบเทียบว่าร่างกฎหมายเดิมมีการพิจารณาอยู่ในชั้นพิจารณาใด และปัจจุบันมีความคืบหน้าอย่างไร

กฎหมายที่ต้องปรับปรุงและพัฒนาตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว

ประเด็น	พระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง
สิทธิและเสรีภาพในการประกอบอาชีพ (มาตรา ๔๔ ประกอบมาตรา ๓๐๓ (๑))	<ul style="list-style-type: none"> พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๒) (อัตราค่าจ้าง) พ.ศ. ๒๕๕๑
สิทธิและเสรีภาพในการศึกษา (มาตรา ๔๙ - ๕๐ ประกอบมาตรา ๓๐๓ (๑))	<ul style="list-style-type: none"> พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. ๒๕๕๑
เสรีภาพในการได้รับบริการสาธารณสุขและสวัสดิการจากรัฐ (มาตรา ๕๑ - ๕๕ ประกอบมาตรา ๓๐๓ (๑)) ได้แก่	<ul style="list-style-type: none"> พระราชบัญญัติการแพทย์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๑ พระราชบัญญัติสุขภาพจิต พ.ศ. ๒๕๕๑
สิทธิชุมชน (มาตรา ๖๖ - ๖๗ ประกอบ มาตรา ๓๐๓ (๑))	<ul style="list-style-type: none"> พระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. ๒๕๕๑
สิทธิในทรัพย์สิน (มาตรา ๔๑)	<ul style="list-style-type: none"> พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๒๗) พ.ศ. ๒๕๕๐ (การขอคืนสิ่งของที่เจ้าพนักงานยึดไว้ใช้ประโยชน์ชั่วคราวและการร่วมสอบสวนในสำนวนชั้นอุทธรณ์ พลิกศพคดีวิสามัญฆาตกรรม)
แนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน (มาตรา ๘๗ (๔) ประกอบมาตรา ๓๐๓ (๑))	<ul style="list-style-type: none"> พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑
แนวนโยบายด้านวิทยาศาสตร์ทรัพย์สินทางปัญญา และพลังงาน (มาตรา ๘๖ (๑) ประกอบมาตรา ๓๐๓ (๔))	<ul style="list-style-type: none"> พระราชบัญญัติวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๕๑ พระราชบัญญัติวิชาชีพ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๕๑

ประเด็น	พระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง
	<ul style="list-style-type: none"> • พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๒ • พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันวิจัยแสงซินโครตรอน แห่งชาติ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๑ • พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันสารสนเทศ ทรัพยากรน้ำ และการเกษตร (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๑ • พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันวิจัยดาราศาสตร์ แห่งชาติ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๑
<p>แนวนโยบายด้านเศรษฐกิจ (มาตรา ๘๔ (๑))</p>	<ul style="list-style-type: none"> • พระราชบัญญัติสภาเกษตรแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ • พระราชบัญญัติสมาคมการค้า (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐ • พระราชบัญญัติหอการค้า (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐ • พระราชบัญญัติบริษัทมหาชน จำกัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๑ • พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๕๑ • พระราชบัญญัติกำหนดความผิดเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วน จดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด สมาคม และมูลนิธิ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑
<p>การตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ (มาตรา ๑๓๘ (๑) - (๙))</p>	<ul style="list-style-type: none"> • พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่ง สมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ • พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย คณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ • พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐

ประเด็น

พระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง

การเงิน การคลัง และงบประมาณ (มาตรา ๑๖๗ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๓๐๓ (๔))

ศาลยุติธรรม (มาตรา ๒๑๙ วรรคสี่ และวรรคห้า)

หน้าที่ของชนชาวไทย (มาตรา ๗๒)

บทเฉพาะกาล (มาตรา ๓๐๖ วรรค ๔)

- พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๕๒
- พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒
- พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒
- พระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๕๑
- พระราชบัญญัติสถาบันคุ้มครองเงินฝาก พ.ศ. ๒๕๕๑
- พระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๑
- พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๐
- พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การแต่งตั้งและการดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาอาวุโส (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐
- พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ พ.ศ. ๒๕๕๐
- (มาตรา ๒๒๐ - ๒๒๑) พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑
- (มาตรา ๒๒๒) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑
- พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐
- พระราชบัญญัติบำเหน็จข้าราชการ (ฉบับที่ ๒๕) พ.ศ. ๒๕๕๑
- พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การแต่งตั้งและการดำรงตำแหน่งอัยการอาวุโส (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

๒.๒ ผลการดำเนินการเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนากฎหมายของประเทศให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายชุดปัจจุบันที่ได้รับการแต่งตั้งตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้แก่

- ความเห็นและข้อเสนอแนะคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่..) พ.ศ. .... ซึ่งคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... วุฒิสภาพิจารณาเสร็จแล้ว

โดยที่คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายได้ตระหนักถึงเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และพระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๓ ที่กำหนดว่าการปฏิรูปกฎหมายจะต้องเป็นไปโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และกำหนดให้คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายมีหน้าที่ประการหนึ่งเสนอความเห็นและข้อสังเกตต่อรัฐสภาเกี่ยวกับร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามที่เห็นสมควร

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายประชุม เมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๕ พิจารณาร่างกฎหมายว่าด้วยการคืนสัญชาติไทยให้คนไทยพลัดถิ่น ซึ่งคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... วุฒิสภา พิจารณาเสร็จแล้วได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมสาระสำคัญของร่างที่ผ่านการพิจารณาจากสภาผู้แทนราษฎรในประเด็นสำคัญ โดยเพิ่มความว่า “มาตรา ๗/๑ การสำรวจจัดทำทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรภายใต้หลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะรัฐมนตรีกำหนดตามบทนิยามคำว่า “คนไทยพลัดถิ่น” ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ หมายถึง การสำรวจจัดทำทะเบียนของคนไทยพลัดถิ่นซึ่งได้ดำเนินการแล้วเสร็จโดยกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ” นั้น แล้วมีความเห็นว่าเป็นการเพิ่มเติมในสาระสำคัญที่ขัดแย้งกับร่างพระราชบัญญัติฯ ที่ผ่านการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

ประการที่หนึ่ง การแก้ไขเพิ่มเติมของคณะกรรมการสิทธิการของวุฒิสภาเป็นการขัดกับเจตนารมณ์ของการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งมีความมุ่งหมายในการรับรองสิทธิให้สัญชาติไทยโดยการเกิดกับคนไทยพลัดถิ่นอย่างชัดเจน ดังเหตุผลของการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติดังกล่าวที่ระบุว่า “...โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขปัญหาสัญชาติให้คนไทยพลัดถิ่นซึ่งเป็นคนเชื้อสายไทยที่ต้องกลายเป็นคนในบังคับของประเทศอื่นเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอาณาเขตของราชอาณาจักรไทย โดยให้สัญชาติไทยโดยการเกิดแก่บุคคลดังกล่าวที่ยังไม่ได้ถือสัญชาติของประเทศอื่นและได้อพยพเข้ามาอยู่อาศัยในประเทศไทยเป็นระยะเวลาหนึ่งและมีวิถีชีวิตความเป็นคนไทย โดยได้รับการสำรวจตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรภายใต้หลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะรัฐมนตรีกำหนด...”

ประการที่สอง การแก้ไขเพิ่มเติมของคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฯ ของวุฒิสภา ดังกล่าว เป็นการขัดกับนิยามคำว่า “คนไทยพลัดถิ่น” ที่มุ่งประสงค์ให้คณะรัฐมนตรีเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการรับราชการของคนไทยพลัดถิ่น โดยให้การสำรวจนั้นกระทำภายหลังจากที่กฎหมายฉบับนี้มีผลใช้บังคับแล้ว

ประการที่สาม ร่างกฎหมายได้บัญญัติให้มี “คณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น” เพื่อทำหน้าที่พิจารณาและให้การรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น ซึ่งประกอบด้วย

๑. ปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นประธานกรรมการ

๒. ผู้แทนกระทรวงกลาโหม ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ ผู้แทนกระทรวงยุติธรรม ผู้แทนสำนักข่าวกรอง ผู้แทนสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ และผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง

๓. ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกินเจ็ดคนซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยต้องมีนักวิจัยหรือนักวิชาการทางด้านกฎหมายสัญชาติหรือสถานะบุคคล ด้านสังคมวิทยาหรือมานุษยวิทยา ด้านประวัติศาสตร์หรือกลุ่มชาติพันธุ์ ผู้แทนองค์กรพัฒนาเอกชนและประชาชนรวมอยู่ด้วย

หากเพิ่มความในมาตรา ๗/๑ ขอมทำให้การบัญญัติให้คณะกรรมการเป็นกลไก ในการบังคับการให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ในการรับรองสิทธิของคนไทยพลัดถิ่นไม่อาจบรรลุผลแต่อย่างใด แต่เป็นการขัดกับหลักการในการบัญญัติกฎหมาย

ประการที่สี่ การวางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการพิสูจน์ความเป็นคนไทยพลัดถิ่นโดยคณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นซึ่งส่วนใหญ่ล้วนเป็นผู้แทนจากภาครัฐ หากใช้การบัญญัติกฎหมายให้สิทธิเฉพาะคนไทยพลัดถิ่นที่ได้มีการสำรวจจัดทำทะเบียนของคนไทยพลัดถิ่นซึ่งได้ดำเนินการแล้วเสร็จโดยกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เพราะการสำรวจที่ได้กระทำมาแล้วไม่ได้มีจุดมุ่งหมายเพื่อการได้สัญชาติเป็นการเฉพาะ จึงอาจเป็นการไม่เพียงพอสำหรับการสำรวจที่จะเป็นการให้สิทธิตามกฎหมายฉบับนี้

ประการที่ห้า หากถือตามร่างมาตรา ๗/๑ ของร่างกฎหมายที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมอาจมีประเด็นว่ากฎหมายฉบับนี้เป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมอันขัดต่อรัฐธรรมนูญมาตรา ๓๐ ต่อบุคคลที่เป็น "คนไทยพลัดถิ่น" ตามที่มีการนิยามไว้ในร่างกฎหมายแต่บุคคลเหล่านั้นไม่มีโอกาสในการได้รับการสำรวจจากภาครัฐ เพราะร่างกฎหมายบัญญัติเฉพาะคนไทยพลัดถิ่นที่ได้มีการสำรวจจัดทำทะเบียนของคนไทยพลัดถิ่นซึ่งได้ดำเนินการแล้วเสร็จโดยกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ กรณีจึงเป็นการขัดกับหลักเสมอภาคต่อคนไทยพลัดถิ่นอีกกลุ่มหนึ่งที่มีได้รับการสำรวจ

ฉะนั้น คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายจึงเห็นควรให้คงไว้ซึ่งหลักการเดิมตามร่างพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ... ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติเห็นชอบแล้วด้วยเหตุผลที่ได้กล่าวแล้วข้างต้น

• ความเห็นและข้อเสนอแนะคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๖๓ ได้บัญญัติหลักการใหม่เพิ่มเติมจากหลักการเดิมในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๑๗๐ ให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงของประชาชนว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติมีจำนวนประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเพื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติจากไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคน เหลือเพียงไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคน และกำหนดให้ผู้แทนของประชาชนที่เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติมีโอกาสเข้าชี้แจงหลักการของร่างพระราชบัญญัติในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา และเข้าร่วมในคณะกรรมการวิสามัญเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นๆ จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมาธิการทั้งหมด ประกอบกับได้ปรากฏข้อเท็จจริงว่าการบังคับใช้พระราชบัญญัติ

ว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒ ประสบปัญหาหลายประการที่ทำให้เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนุญในเรื่องดังกล่าวไม่บรรลุผลเท่าที่ควร รวมทั้ง มาตรา ๒๙๑ ของรัฐธรรมนุญยังบัญญัติให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนุญต่อรัฐสภาเพื่อพิจารณาได้อีกด้วย

ดังนั้น เมื่อมีการเสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อกฎหมาย พ.ศ. ... ของคณะรัฐมนตรี คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย จึงได้มีบันทึกความเห็นและข้อเสนอแนะ เสนอต่อคณะรัฐมนตรี โดยได้ศึกษาพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒ เปรียบเทียบกับร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อกฎหมาย พ.ศ. .... ของคณะรัฐมนตรี ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ... ซึ่งยกร่างโดยสถาบันพระปกเกล้า และร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... จำนวน ๔ ฉบับ คือ

- ๑) ร่างที่เสนอโดยคณะรัฐมนตรี
- ๒) ร่างที่เสนอโดยนายวิชัย ล้ำสุทธิ
- ๓) ร่างที่เสนอโดยนายบรรศักดิ์ อูวรรณโณ และ
- ๔) ร่างที่เสนอโดยนายภูมิ มูลศิลป์

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย มีความเห็นและข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

๑. ประชาชนผู้เข้าชื่อต้องแนบสำเนาบัตรประชาชน

เห็นว่า ควรกำหนดให้ประชาชนผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายระบุนหมายเลขประจำตัวประชาชนสิบสามหลักลงในแบบฟอร์มลงลายมือชื่อโดยไม่จำเป็นต้องแนบสำเนาเอกสาร เพราะเป็นการก่อให้เกิดปัญหาด้านค่าใช้จ่าย ไม่สะดวก และล่าช้า สร้างขั้นตอนและลดทอนโอกาสหรือกีดกันการใช้สิทธิในการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงของประชาชน ปัจจุบันระบบการจัดทำทะเบียนราษฎรเชื่อมโยงกันทั้งประเทศแล้ว จึงสามารถตรวจสอบได้โดยง่าย

๒. การเข้าชื่อเสนอกฎหมายโดยการดำเนินการของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

เห็นว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งควรดำเนินการจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย เนื่องจากเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีฐานข้อมูลผู้มีสิทธิเลือกตั้ง บุคลากร เครื่องมือและมีความเชี่ยวชาญเฉพาะในการเลือกตั้งอยู่แล้ว การให้ใช้สิทธิเข้าชื่อเสนอร่างกฎหมายจึงมีลักษณะเป็นการใช้สิทธิที่มีลักษณะคล้ายคลึงการใช้สิทธิเลือกตั้ง และถือเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งในการส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน และควรกำหนดระยะเวลาในการเข้าชื่อให้ยาวนานมากกว่าเก้าสิบวัน

๓. การกำหนดให้มีการสนับสนุนการดำเนินการเข้าชื่อเสนอกฎหมายของประชาชน

เห็นว่า กองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองควรเข้ามาสนับสนุนค่าใช้จ่ายในกระบวนการเข้าชื่อเสนอกฎหมายของประชาชน เนื่องจากกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองภายใต้พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มีหน้าที่โดยตรงในการสนับสนุนการรวมตัวกันของประชาชนเป็นเครือข่ายเพื่อแสดงออกซึ่งความคิดเห็น

ความต้องการของตน (มาตรา ๓๑) และควรกำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ด้านการประชาสัมพันธ์ ให้ความช่วยเหลือในการเผยแพร่ร่างกฎหมายที่เสนอโดยภาคประชาชน ตามความเหมาะสมด้วย

๔. การตรวจสอบรายชื่อผู้มีสิทธิเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

เห็นว่า ควรกำหนดระยะเวลาในการตรวจสอบความถูกต้องของรายชื่อให้ชัดเจน และควรกำหนดให้ประธานรัฐสภา มีหน้าที่ส่งหนังสือยืนยันการเข้าชื่อเสนอกฎหมายไปยังประชาชนที่มีรายชื่อ อันเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน โดยกำหนดให้เป็นอีกช่องทางหนึ่งนอกเหนือจากการประกาศไว้ตามสถานที่ราชการ

๕. การให้คำรับรองร่างกฎหมายเกี่ยวกับการเงิน

เห็นว่า ควรกำหนดให้นายกรัฐมนตรีให้คำรับรองร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยประชาชนเกี่ยวกับการเงิน ภายในระยะเวลาที่กำหนดนับจากที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว เพื่อเป็นการเร่งรัดให้รัฐสภาพิจารณาร่างกฎหมายโดยเร็ว

๖. การพิจารณาร่างกฎหมายของภาคประชาชนมักมีความล่าช้า ควรแก้ไข ดังนี้

๑) ควรกำหนดระยะเวลาในการพิจารณาร่างกฎหมายของประชาชน

๒) ควรกำหนดให้ร่างกฎหมายของภาคประชาชนต้องได้รับการพิจารณาโดยเร็ว

๓) ในกรณีที่มีการยุบสภาหรือวาระของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง ให้คณะรัฐมนตรีถามตัวแทนประชาชนที่เข้าชื่อเสนอกฎหมายว่าจะยืนยันให้รัฐสภาพิจารณาร่างกฎหมายนั้นต่อไปในสมัยประชุมครั้งต่อมาหลังการเลือกตั้งทั่วไปตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๕๓ หรือไม่ ภายในกำหนดเวลา ๖๐ วัน หากมีการยืนยันรัฐสภาควรเร่งพิจารณาต่อไป

๗. การกำหนดผู้แทนประชาชนที่เข้าชื่อเสนอกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเข้าเป็นกรรมาธิการวิสามัญของรัฐสภา

เห็นว่า ควรกำหนดให้ผู้แทนของประชาชนที่เข้าชื่อเสนอกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ เข้าเป็นกรรมาธิการวิสามัญของรัฐสภาเพื่อพิจารณาร่างแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญดังกล่าวจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมาธิการทั้งหมด อันเป็นหลักการเดียวกับการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติ

๘. การกำหนดโทษทางอาญาสำหรับการกระทำความผิดเกี่ยวกับการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

เห็นว่า ไม่ควรกำหนดฐานความผิดและบทลงโทษ เนื่องจากกรเข้าชื่อเสนอกฎหมายเป็นสิทธิตามรัฐธรรมนูญที่มุ่งหมายเพื่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

ฉะนั้น คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายจึงเห็นควรให้นำความเห็นและข้อเสนอแนะดังกล่าวข้างต้นเพื่อประกอบการพิจารณารับหลักการร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... ทั้งนี้เห็นว่าควรใช้ร่างพระราชบัญญัติของประชาชนที่เข้าชื่อเสนอกฎหมายโดยนายภูมิ มูลศิลป์ หรือนายบวรศักดิ์ อุวรรณโณ ร่างใดร่างหนึ่งเป็นหลักในการพิจารณาของคณะกรรมาธิการวิสามัญ

๓) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับแผนการให้มีกฎหมาย หรือการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย โดยพิจารณาภาพรวมของกฎหมายในเรื่องนั้นหรือกลุ่มกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่มีความสัมพันธ์กันในเรื่องนั้น

๓.๑ ผลการเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนากฎหมายต่อคณะรัฐมนตรีของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ชุดชั่วคราวที่ได้รับการแต่งตั้งตามบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐๔

ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายชุดดังกล่าว ได้มีการดำเนินการเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับปรับปรุงและพัฒนากฎหมายแล้วทั้งสิ้น ๗ เรื่อง โดยมีความคืบหน้าเกี่ยวกับการจัดทำหรือการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายตามความเห็นและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ดังนี้

เรื่อง	เหตุผลประกอบและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
๑. กฎหมายว่าด้วยประกันสังคม	คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายให้ความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไข เสนอต่อคณะรัฐมนตรี ซึ่งในปัจจุบันอยู่ในระหว่างการดำเนินการยกร่างใหม่โดยสำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน
๒. กฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย	กฎหมายดังกล่าวอยู่ในระหว่างการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายได้ถูกส่งไปยังสภาผู้แทนราษฎรเพื่อใช้ประกอบการพิจารณากฎหมายดังกล่าวด้วย
๓. กฎหมายว่าด้วยการกำหนดชั้นตอนและวิธีการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ	ร่างกฎหมายฯ ได้ผ่านความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี และอยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา รวบรวมร่างกฎหมายของรัฐบาลเพื่อเสนอไปยังสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาต่อไป
๔. กฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจค้าปลีกหรือค้าส่ง	ความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย และหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งร่างกฎหมายของกระทรวงพาณิชย์และคณะผู้แทนการค้าไทย ยังคงอยู่ในระหว่างการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
๕. กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์	คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายให้ความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ และเสนอต่อคณะรัฐมนตรี โดยคณะรัฐมนตรีได้รับทราบความเห็นดังกล่าวและสั่งให้กระทรวงแรงงานเพื่อประกอบการพิจารณา

เรื่อง	เหตุผลประกอบและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
๖. กฎหมายว่าด้วยการชุมนุมสาธารณะ	คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายให้ความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการชุมนุมสาธารณะ โดยคณะรัฐมนตรีรับทราบความเห็นดังกล่าวและเสนอไปยังคณะกรรมการประสานงานพรรคร่วมรัฐบาล เพื่อใช้ประกอบการพิจารณา
๗. กฎหมายว่าด้วยการแข่งขันทางการค้า	คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายได้มีความเห็นเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจค้าปลีกหรือค้าส่งด้วย โดยเป็นการ “เสนอความเห็นเกี่ยวกับการค้าปลีกสมัยใหม่กับการป้องกันการผูกขาด”

๓.๒ ผลการเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนากฎหมายต่อคณะรัฐมนตรีของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ชุดปัจจุบันที่ได้รับการแต่งตั้งตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๓

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายชุดดังกล่าว ได้เสนอแนะความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับกฎหมายที่ค้างการพิจารณาของรัฐสภา จำนวน ๒๖ เรื่อง เมื่อวันที่อังคารที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๔ และเสนอความเห็นเดียวกันนี้ต่อรัฐสภาด้วย เมื่อวันที่ศุกร์ที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๔

๓.๒.๑ ร่างกฎหมายที่เห็นชอบให้พิจารณาต่อไป

เรื่อง	เหตุผลประกอบการเห็นชอบร่างกฎหมายและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
ร่างพระราชบัญญัติองค์การอิสระเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.	<ul style="list-style-type: none"> เพื่อให้มีหน่วยงานที่เป็นอิสระทำหน้าที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับการออกกฎและมาตรการเพื่อคุ้มครองผู้บริโภค เป็นกฎหมายที่ต้องอนุวัติการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๑ เป็นร่างกฎหมายที่เสนอโดยภาคประชาสังคม
ร่างพระราชบัญญัติวิชาชีพแพทย์แผนไทย พ.ศ.	<ul style="list-style-type: none"> เพื่อให้มีการจัดตั้งสภาวิชาชีพของแพทย์แผนไทย เพื่อทำหน้าที่ส่งเสริมและยกระดับวิชาชีพแพทย์แผนไทย และควบคุมมาตรฐานวิชาชีพตนเองเช่นเดียวกับวิชาชีพอื่น เป็นร่างกฎหมายที่เสนอโดยภาคประชาสังคม

เรื่อง	เหตุผลประกอบการเห็นชอบร่างกฎหมายและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ.	<ul style="list-style-type: none"> • เพื่อสนับสนุนหลักการความเสมอภาคระหว่างเพศและเป็นไปตามหลักการของมาตรา ๓๐ ของรัฐธรรมนูญ • เป็นร่างกฎหมายที่เสนอโดยภาคประชาสังคม
ร่างพระราชบัญญัติวิชาชีพการสาธารณสุข พ.ศ.	<ul style="list-style-type: none"> • เพื่อให้มีการจัดตั้งสภาวิชาชีพสาธารณสุข เพื่อทำหน้าที่ควบคุมมาตรฐานวิชาชีพ และส่งเสริมการประกอบวิชาชีพการสาธารณสุข • เป็นร่างกฎหมายที่เสนอโดยภาคประชาสังคม
ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้เสียหายจากการรับบริการสาธารณสุข พ.ศ.	<ul style="list-style-type: none"> • ควรมีกฎหมายเป็นการเฉพาะเนื่องจากสภาพปัญหาในปัจจุบันมีกรณีที่เกิดความเสียหายของประชาชนที่ได้รับอันเนื่องจากการเข้ารับบริการสาธารณสุขมากขึ้น • เป็นร่างกฎหมายที่เสนอโดยภาคประชาสังคม
ร่างพระราชบัญญัติประจำสังคม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	<ul style="list-style-type: none"> • เพื่อปรับปรุงสำนักงานประกันสังคมที่มีความเป็นอิสระจากส่วนราชการ เพื่อให้สามารถบริหารงานที่คล่องตัวมีประสิทธิภาพ และตรวจสอบได้ • เป็นร่างกฎหมายที่เสนอโดยภาคประชาสังคม
ร่างพระราชบัญญัติองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ พ.ศ.	<ul style="list-style-type: none"> • เป็นกฎหมายที่ต้องอนุวัติการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๗ วรรคสอง • เป็นองค์การอิสระมีหน้าที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงด้านคุณภาพทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ
ร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ.	<ul style="list-style-type: none"> • เพื่อให้ท้องถิ่นสามารถจัดเก็บรายได้ได้มากยิ่งขึ้น และนำเงินรายได้เหล่านั้นมาพัฒนาท้องถิ่นหรือชุมชน • เพื่อจัดสรรภาษีที่จัดเก็บได้เข้าธนาคารที่ดิน • เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในสังคม

เรื่อง	เหตุผลประกอบการเห็นชอบร่างกฎหมายและ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
ร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ.	<ul style="list-style-type: none"> • เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม และมีประสิทธิภาพ ในการกำหนดนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินอย่างบูรณาการ
ร่างพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ...) พ.ศ.	<ul style="list-style-type: none"> • เป็นการให้ความคุ้มครองในเรื่องสัญชาติของผู้พลัดถิ่นที่สมควรได้รับสัญชาติไทยอยู่แล้ว
ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ.	<ul style="list-style-type: none"> • เพื่อรับรองสิทธิของประชาชนในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการร่วมกันเสนอกฎหมายต่อฝ่ายนิติบัญญัติ • เป็นกฎหมายที่ต้องอนุวัติการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๓ • เป็นร่างกฎหมายยกเลิกฉบับเดิม
ร่างพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ.	<ul style="list-style-type: none"> • เป็นกฎหมายที่เป็นไปตามมาตรา ๓๐ ของรัฐธรรมนูญ • เป็นกฎหมายที่กำหนดนโยบาย มาตรการ กลไก แผนปฏิบัติงาน และประสานการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมโอกาสและความเสมอภาคระหว่างเพศอย่างแท้จริง • เป็นกฎหมายที่ช่วยเหลือนำคุ้มครองและบรรเทาทุกข์แก่ผู้เสียหายจากการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศในภาครัฐ ภาคเอกชน และในทุกระดับ • ควรมีการแต่งตั้งผู้แทนองค์กรภาคประชาชนที่เกี่ยวข้องเข้าไปเป็นกรรมการในสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา
ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ...) พ.ศ.	<ul style="list-style-type: none"> • เป็นกฎหมายที่ส่งเสริมสิทธิคนพิการ และเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการในประเทศให้สามารถดำรงชีพได้อย่างเป็นปกติสุข ได้รับสิทธิประโยชน์ต่างๆ

เรื่อง	เหตุผลประกอบการเห็นชอบร่างกฎหมายและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
ร่างพระราชบัญญัติการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.	<ul style="list-style-type: none"> • เพื่อกำหนดเรื่องการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วม • เพื่อกำหนดวิธีการและกระบวนการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น • เป็นกฎหมายที่ต้องอนุวัติการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๔๗
ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ.	<ul style="list-style-type: none"> • เนื่องจากปัจจุบันศาลรัฐธรรมนูญยังไม่มีกฎหมายวิธีพิจารณาคดีรัฐธรรมนูญ • รัฐธรรมนูญกำหนดให้บัญญัติจัดทำเป็นกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ • เป็นกฎหมายที่ต้องอนุวัติการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๔ • เป็นร่างกฎหมายใหม่
ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองประพตติ พ.ศ.	<ul style="list-style-type: none"> • เพื่อรองรับภารกิจของกรมคุ้มครองประพตติที่มีมากขึ้นในสถานการณ์ปัจจุบัน ตลอดจนสนับสนุนกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันอาชญากรรม • เป็นร่างกฎหมายยกเลิกฉบับเดิม
ร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายและพัฒนากระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ.	<ul style="list-style-type: none"> • เพื่อให้มีองค์กรหลักที่ดำเนินการเป็นอิสระในการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมของไทยอย่างบูรณาการกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง • เป็นกฎหมายที่ต้องอนุวัติการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๑ (๓) • เป็นร่างกฎหมายใหม่
ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กที่เกิดโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ พ.ศ.	<ul style="list-style-type: none"> • เพื่อเป็นการอุดช่องว่างตามกฎหมายแพ่งเกี่ยวกับสถานะความเป็นบิดาของเด็ก • เพื่อให้มีการควบคุมเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์การแพทย์ในประเด็นให้นำไปใช้อย่างเหมาะสม • เป็นร่างกฎหมายใหม่

เรื่อง	เหตุผลประกอบการเห็นชอบร่างกฎหมายและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
ร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในทางการแพทย์เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิควบคุมดูแลเด็ก พ.ศ.	<ul style="list-style-type: none"> • เพื่อคุ้มครองสิทธิของเด็ก • เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศว่าด้วยลักษณะทางแพ่งในการลักพาเด็กข้ามชาติ ค.ศ. ๑๙๘๐ • เป็นร่างกฎหมายใหม่
ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามสิ่งยั่วยุพฤติกรรมอันตราย พ.ศ.	<ul style="list-style-type: none"> • เป็นร่างกฎหมายที่จะช่วยปกป้องและคุ้มครองเยาวชนและประชาชนทั่วไปได้ • เป็นพันธกรณีตามพิธีสารเลือกรับต่อท้ายอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กที่ประเทศไทยรับรอง
ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ...) พ.ศ.	<ul style="list-style-type: none"> • เนื่องจากมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการคุ้มครองหญิงลาคลอด • คณะกรรมการได้รับฟังความคิดเห็นของภาคประชาสังคมในส่วนของด้านแรงงานแล้วเห็นควรให้รัฐสภาพิจารณาร่างกฎหมายนี้ต่อไป
ร่างพระราชบัญญัติการจัดการการศึกษาสำหรับคนพิการ (ฉบับที่...) พ.ศ.	<ul style="list-style-type: none"> • เป็นกฎหมายที่ทำให้คนพิการมีโอกาสเข้าถึงสิทธิในการศึกษาดีขึ้น อันจะนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพของคนพิการได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
ร่างพระราชบัญญัติเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทนอื่นของประธานศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ประธานและกรรมการการเลือกตั้ง ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน ประธานกรรมการและกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ประธานกรรมการและกรรมการการตรวจเงินแผ่นดิน (ฉบับที่...) พ.ศ.	<ul style="list-style-type: none"> • เป็นไปตามสภาวะเศรษฐกิจและสอดคล้องกับการปรับค่าตอบแทนของส่วนราชการ
ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ.	<ul style="list-style-type: none"> • ให้มีองค์กรที่ดำเนินการเป็นอิสระเกี่ยวกับการตรวจสอบการใช้เงินงบประมาณของประเทศในส่วนต่างๆ • เป็นกฎหมายที่ต้องอนุวัติการตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๕๒

เรื่อง	เหตุผลประกอบการเห็นชอบร่างกฎหมายและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	<ul style="list-style-type: none"> • คณะกรรมการได้รับฟังความคิดเห็นขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ โดยผู้แทนของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเสนอให้รัฐสภาพิจารณาดำเนินการร่างกฎหมายฉบับนี้ต่อไป • คณะกรรมการมีข้อสังเกตในเรื่องการกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินให้มีอำนาจฟ้องคดีเองได้ จะเป็นเรื่องที่ต้องต่อรัฐธรรมนูญ • เป็นร่างกฎหมายยกเลิกฉบับเดิมทั้งฉบับ
ร่างพระราชบัญญัติสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ฉบับที่ ...) พ.ศ.	<ul style="list-style-type: none"> • เพื่อให้เกิดความชัดเจนเกี่ยวกับกระบวนการสรรหาสมาชิกสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และไม่เป็นการสร้างปัญหาการฟ้องร้องเป็นคดี • เป็นกฎหมายที่ต้องอนุวัติการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๔

๓.๒.๒ ร่างกฎหมายที่ไม่ควรเห็นชอบให้พิจารณาต่อไป

เรื่อง	เหตุผลประกอบและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
ร่างพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.	<ul style="list-style-type: none"> • เป็นกฎหมายที่ให้อำนาจศาลยุติธรรมมีอำนาจพิจารณาเกี่ยวกับการชุมนุมว่าชอบหรือไม่ชอบโดยกฎหมาย ซึ่งขัดกับหลักการแบ่งแยกอำนาจตามรัฐธรรมนูญ • เป็นการกำหนดหน้าที่ให้ผู้ที่ชุมนุมสาธารณะซึ่งเป็นการจำกัดสิทธิมากกว่าเป็นการอำนวยความสะดวกให้เกิดการชุมนุมสาธารณะ • การรักษาความสงบเรียบร้อยของการชุมนุมสาธารณะ รัฐมีเครื่องมือทางกฎหมายหลายฉบับอยู่แล้วในการบังคับใช้ไม่ว่าจะเป็นกฎหมายปกติหรือกฎหมายพิเศษ

เรื่อง	เหตุผลประกอบและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
ร่างพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.	<ul style="list-style-type: none"> • การแต่งตั้งคณะกรรมการในสภาผู้แทนราษฎร ได้แต่งตั้งเพียง ๒๔ คน อาจเกิดข้อโต้แย้งภายหลังเกี่ยวกับองค์ประกอบที่ไม่ครบ ๓๖ คน ตามแนวบรรทัดฐานของศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๓ • คณะกรรมการได้รับฟังความคิดเห็นของภาคประชาสังคมบางส่วนซึ่งเห็นว่าควรยับยั้งไว้ก่อน และควรศึกษาวิจัยการใช้เสรีภาพในการชุมนุมของสังคมไทยอย่างรอบด้าน และรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน จึงจะมากำหนดในการให้มีร่างชุมนุมสาธารณะต่อไป • เป็นร่างกฎหมายที่ไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการให้จัดตั้งหรือแยกสำนักงานประกันสังคมเป็นองค์กรที่มีการดำเนินการเป็นอิสระจากส่วนราชการ • คณะกรรมการได้รับฟังความคิดเห็นของภาคประชาสังคมด้านแรงงานแล้วเห็นควรผลักดันร่างของภาคประชาชนที่เข้าชื่อเสนอกฎหมายมากกว่า
ร่างพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ.	<ul style="list-style-type: none"> • เนื่องจากยังไม่สอดคล้องกับอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ หรือ ILO ฉบับที่ ๘๗ และฉบับที่ ๙๘ • คณะกรรมการได้รับฟังความคิดเห็นของภาคประชาสังคมด้านแรงงานแล้วเห็นควรนำมาพิจารณาใหม่
ร่างพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ.	<ul style="list-style-type: none"> • ร่างกฎหมายฉบับนี้ยังคงมีปัญหาในหลักการและในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าถึงสิทธิบางประการ • เป็นกฎหมายที่มีความสลับซับซ้อนสมควรได้รับการพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบและมีมีส่วนร่วมของภาคประชาชน • คณะกรรมการได้รับฟังความคิดเห็นของภาคประชาสังคมด้านแรงงานแล้วเห็นควรยับยั้งการพิจารณาร่างกฎหมายนี้ไว้ก่อน

เรื่อง	เหตุผลประกอบและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
ร่างพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ.	<ul style="list-style-type: none"> เนื่องจากร่างกฎหมายฉบับนี้ยังไม่มีความชัดเจนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีความรู้หรือประสบการณ์เกี่ยวกับแรงงานไทยที่ไปทำงานต่างประเทศ และแรงงานข้ามชาติ คณะกรรมการได้รับฟังความคิดเห็นของภาคประชาสังคมด้านแรงงานแล้วเห็นควรยับยั้งการพิจารณาร่างกฎหมายนี้ไว้ก่อน

๔) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับแผนการตรากฎหมายที่จำเป็นต่อการดำเนินการตามนโยบายและแผนการบริหารราชการแผ่นดินเพื่อประกอบการพิจารณา

อยู่ระหว่างการดำเนินการ

๕) เสนอความเห็นและข้อสังเกตต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาเกี่ยวกับร่างกฎหมายฉบับหนึ่งฉบับใดที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ศาล องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ หรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้ อาจจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของหน่วยงานและประชาชนที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาด้วย

๕.๑ ความเห็นและข้อเสนอแนะคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย เรื่อง ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ....

จากการที่ได้มีการเสนอร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... ต่อรัฐสภาจำนวน ๖ ร่าง ประกอบด้วย ร่างที่เสนอโดยคณะรัฐมนตรี (โดยกระทรวงยุติธรรม) ร่างที่เสนอโดยพรรคเพื่อไทย ร่างที่เสนอโดยพรรคชาติไทยพัฒนา ร่างของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยการเข้าชื่อที่เสนอโดยนายนิรันดร์ ต่านไพบูลย์ ร่างของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยการเข้าชื่อที่เสนอโดยนายเยี่ยมยอด ศรีมันตะ และร่างของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยการเข้าชื่อที่เสนอโดยนางธิดา ถาวรเศรษฐ์

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายได้พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... ทั้ง ๖ ฉบับ โดยได้จัดประชุมรับฟังความคิดเห็นและคำชี้แจงจากตัวแทนองค์กรหรือกลุ่มประชาชนและผู้เสนอร่างฯ ดังกล่าว เมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ณ สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย แล้วมีความเห็นข้อสังเกตและข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

(๑.) คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายเห็นว่า ปัจจุบันประเทศไทยกำลังประสบกับปัญหาแนวทางการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยที่แตกต่างกันจนนำไปสู่ปัญหาด้านต่างๆ รวมทั้งปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองที่มีความรุนแรงลึกซึ้งและกว้างขวางระหว่างฝ่ายต่างๆ ที่ยังคงดำรงอยู่และยังไม่มีแนวโน้มที่จะยุติลงได้ แม้จะมีความพยายามแก้ไขปัญหานี้อย่างต่อเนื่องจากหลายฝ่าย

ดังนั้น เมื่อมีความพยายามจากรัฐบาล พรรคการเมือง และภาคประชาชนพยายามเสนอแก้ไขรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยจัดทำขึ้นใหม่ทั้งฉบับ ตามร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... ทั้ง ๖ ฉบับดังกล่าวข้างต้น จึงปรากฏว่ายังมีบุคคล กลุ่มบุคคล องค์กร หรือ สถาบันต่างๆ ไม่เห็นด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายจึงเห็นว่า การเสนอและ พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... ทุกฉบับโดยรัฐสภา และการ จัดทำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับใหม่ (หากเกิดขึ้น) โดยสภาร่างรัฐธรรมนูญ และคณะกรรมการ อยากร่างรัฐธรรมนูญ จึงควรมีเจตจำนงที่มุ่งไปเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาประชาธิปไตยที่แท้จริงและเพื่อให้สามารถแก้ไข ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดที่สามารถ นำมาเป็นเครื่องมือหรือกลไกสำคัญเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวได้ไม่มากก็น้อย โดยมีข้อเสนอแนะไปโดยมุ่งประโยชน์ ทางการเมืองของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ซึ่งจะไม่ก่อให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาประชาธิปไตยในระยะยาวและจะเป็นการเพิ่ม ปัญหาความขัดแย้งให้มากยิ่งขึ้น

(๒.) คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายมีข้อสังเกตว่า ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... ทั้ง ๖ ฉบับ ต่างกำหนดให้สภาร่างรัฐธรรมนูญมีที่มาจากการเลือกตั้งจากประชาชนโดยตรง เป็นส่วนใหญ่ และมีที่มาจากพรรคการเมือง โดยประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายรัฐธรรมนูญ รัฐศาสตร์หรือ รัฐประศาสนศาสตร์ และผู้มีประสบการณ์ด้านการเมือง การบริหารราชการแผ่นดิน หรือการร่างรัฐธรรมนูญ ในสัดส่วน ที่เท่ากันหรือใกล้เคียงกันเป็นส่วนน้อย

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายเห็นว่าประเด็นที่มาจากสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ เป็นเงื่อนไขเบื้องต้น ที่สำคัญของกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยและการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง เพราะหากที่มาของ สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญได้รับการยอมรับจากประชาชนทุกฝ่ายที่มีอุดมการณ์และความคิดเห็นทางการเมืองที่ แตกต่างกัน ย่อมส่งผลให้การจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่มีความชอบธรรมมากขึ้น

ด้วยเหตุดังกล่าว คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายเห็นว่า ควรให้หลักการในเนื้อหาของรัฐธรรมนูญฯ ฉบับแก้ไข ดังต่อไปนี้

(๒.๑) การกำหนดที่มาของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญควรอยู่บนพื้นฐานความต้องการ และเป็นหลัก ประกันเพื่อให้สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญมีความหลากหลายของบุคคลที่มีความแตกต่างในความคิดเห็น หรือกลุ่ม ทางการเมืองให้มากที่สุด โดยควรกำหนดให้จำนวนสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญมีจำนวนตามสัดส่วนประชากรผู้มีสิทธิ เลือกตั้งที่เท่าเทียมกัน โดยกำหนดเขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้งและให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเลือกได้หนึ่งสิทธิหนึ่งเสียง ซึ่ง จะทำให้หนึ่งจังหวัดมีสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญได้หลายคนตามสัดส่วนจำนวนประชากรที่มีสิทธิเลือกตั้ง

(๒.๒) คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายมีข้อสังเกตว่า ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... แต่ละฉบับข้างต้น ต่างกำหนดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในระหว่าง การดำเนินการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ และให้ลงประชามติหลังจากที่สภาร่างรัฐธรรมนูญ ได้จัดทำร่างรัฐธรรมนูญแล้วเสร็จ

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายเห็นว่า การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและการทำประชามติเป็น กระบวนการที่สำคัญและจำเป็นต้องมี หากการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่มุ่งประสงค์ที่จะให้ได้รัฐธรรมนูญที่เป็น ที่ยอมรับ และเป็นของประชาชนอย่างแท้จริง จึงมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ก) ควรกำหนดให้กระบวนการรับฟังความคิดเห็นและการทำประชามติเป็นช่องทางของการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ และเป็นโอกาสให้ประชาชนทุกหมู่เหล่าได้แสดงออกถึงความต้องการและเจตจำนงทางการเมืองอย่าง กว้างขวาง และมีประสิทธิภาพด้วยการกำหนดขั้นตอนและกระบวนการรับฟังความคิดเห็นที่แน่นอน และมีรายละเอียด ที่มากพอในร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ....

ข) การกำหนดระยะเวลาสำหรับการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญทั้งกระบวนการไม่ควรเร่งรัดระยะเวลาให้สั้นเกินไปดังที่เสนอไว้ ๑๔๐ หรือ ๒๔๐ วัน ในร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... แต่ควรเป็นระยะเวลาที่ยาวกว่านั้น คือ ๓๐๐ วัน

(๒.๓) ตามที่ได้รับคำชี้แจงจากตัวแทนกระทรวงยุติธรรม ตัวแทนพรรคเพื่อไทย ตัวแทนพรรคชาติไทยพัฒนา และผู้เสนอร่างรัฐธรรมนูญฯ แก้ไขเพิ่มเติมฯ ได้ทราบว่า รัฐสภามีกำหนดการจะพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... ในวันพฤหัสบดีที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ซึ่งจะทำการพิจารณาของรัฐสภาจำกัดอยู่เฉพาะร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... ของรัฐบาล พรรคเพื่อไทยและพรรคชาติไทยพัฒนาเท่านั้น เนื่องจากร่างของภาคประชาชนทั้งสามฉบับที่เสนอต่อประธานรัฐสภายังไม่ได้รับการตรวจสอบรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอ จึงขอเสนอให้ประธานรัฐสภาเลื่อนการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่..) พุทธศักราช .... ออกไปก่อน เพื่อรอให้กระบวนการตรวจสอบรายชื่อของผู้เข้าชื่อเสนอร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... ของประชาชนทั้งสามฉบับแล้วเสร็จ เพื่อที่ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... โดยภาคประชาชนมีโอกาสดำเนินการพิจารณาด้วยในที่สุด

๖) ให้คำปรึกษาและสนับสนุนการดำเนินการในการร่างกฎหมายของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

อยู่ระหว่างการกำหนด หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาและสนับสนุนการดำเนินการร่างกฎหมายของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

๗) ออกระเบียบหรือประกาศเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไป การบริหารงานบุคคล การงบประมาณ การเงินและทรัพย์สิน การรักษาการแทนและการปฏิบัติกรแทน การกำหนดอัตราเงินเดือนและค่าตอบแทน สวัสดิการหรือการสงเคราะห์อื่นแก่พนักงานและลูกจ้างของสำนักงานและการดำเนินการอื่นของสำนักงาน

๗.๑ พระราชกฤษฎีกาค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่นในการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๔

๗.๒ ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายว่าด้วยการประชุม ค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายอื่นในการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการเฉพาะเรื่องและอนุกรรมการ พ.ศ. ๒๕๕๔

๗.๓ ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายว่าด้วยการมอบอำนาจของเลขาธิการคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายในกิจการของสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก พ.ศ. ๒๕๕๔

๗.๔ ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายว่าด้วยการคัดเลือกและการแต่งตั้งเลขาธิการคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๔

๗.๕ ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายว่าด้วยการประชุมและการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๔

๗.๖ ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ ค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายของผู้ช่วยปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานกิจการยุติธรรม ในสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๔

๗.๗ ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายว่าด้วยเงินเดือนพนักงานที่รับโอน พ.ศ. ๒๕๕๔

๗.๘ ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายว่าด้วยเงินเพิ่มเติมพิเศษค่าครองชีพพนักงานที่รับโอน พ.ศ. ๒๕๕๔

๗.๙ ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคล พ.ศ. ๒๕๕๔

๔) จัดทำรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ประจำปีเสนอต่อคณะรัฐมนตรี รัฐสภา และเผยแพร่ต่อสาธารณชนโดยให้คำนึงถึงประสิทธิภาพในการเข้าถึงข้อมูลดังกล่าว

รายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ประจำปี ๒๕๕๔

๕) ปฏิบัติการอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๓ หรือกฎหมายอื่นหรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ยังไม่มีกรดำเนินการ

๓. เป้าหมาย นโยบาย และแผนปฏิบัติการ ปี ๒๕๕๕

ในการดำเนินการของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ปี ๒๕๕๕ ได้วางแนวทางดำเนินการเพื่อปรับปรุงและพัฒนากฎหมายของประเทศให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน ไว้ในเบื้องต้นทั้งสิ้น ๔ ด้าน และมีโครงการเพื่อสนับสนุนในแต่ละด้าน ดังนี้

๑.) ด้านการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

- โครงการสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นหน่วยงานของรัฐเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนากฎหมายด้านการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ดำเนินการระหว่างเดือน พฤษภาคม – สิงหาคม ๒๕๕๕

๒.) ด้านกระบวนการยุติธรรม

- การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการร่างกฎหมายชั้นสูตรพลิกศพ และคณะอนุกรรมการเกี่ยวกับมาตรฐานการชันสูตรพลิกศพ
- Focus group วิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ๒ ครั้ง
- Focus group วิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ศาลยุติธรรม
- รวบรวม วิเคราะห์ วิจัยเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติการชันสูตรพลิกศพและนิติวิทยาศาสตร์

๓.) ด้านที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- การประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นและเวทีสาธารณะ เกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำ
- การศึกษาวิจัยฉบับย่อต่อการบริหารจัดการน้ำ
- การประชุมเพื่อระดมความคิดเห็น และเวทีสาธารณะพระราชบัญญัติองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ....
- การประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับกฎหมายที่ดิน ได้แก่ ร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. ....
- การประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับทรัพยากรทางทะเล เช่น ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. .... เป็นต้น
- การประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับกฎหมายสิทธิชุมชน
- การประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับกฎหมายโฉนดชุมชน
- การประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างกฎหมายวิธีพิจารณาความคดีสิ่งแวดล้อม
- การประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับกฎหมายผังเมือง

๔.) ด้านสวัสดิการสังคม

- ร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันส่งเสริมความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน
  - จัดเวทีสาธารณะร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันส่งเสริมความปลอดภัยฯ
  - กฎหมายประชาชนเข้าชื่อร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้เสียหายจากบริการสาธารณสุข พ.ศ. ....
  - การประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็น
  - จัดเวทีสาธารณะร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้เสียหายจากบริการสาธารณสุข
  - จัดทำที่ปรึกษาวิเคราะห์รวบรวมองค์ความรู้กฎหมาย ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ได้รับผลกระทบจากบริการสาธารณสุข
- กฎหมายประชาชนเข้าชื่อร่างพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ....
  - การประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็น

- จัดเวทีสาธารณะร่างพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ....
- จัดที่ปรึกษาวิเคราะห์รวบรวมพระราชบัญญัติประกันสังคม เปรียบเทียบกับร่างเดิมและข้อเสนอแนะ
- แนวทางการพัฒนากองทุนประกันสุขภาพของประเทศไทย : กรณีการเก็บเงินของกองทุนประกันสังคม เฉพาะกรณีสุขภาพ
  - การประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็น
- กฎหมายระบบสวัสดิการสังคม
  - การประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็น
  - จัดที่ปรึกษา รวบรวม วิเคราะห์ และให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกฎหมายระบบสวัสดิการสังคม
- กฎหมายว่าด้วยสวัสดิการผู้สูงอายุ
  - การประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็น
  - จัดเวทีสาธารณะ เรื่องกฎหมายสวัสดิการผู้สูงอายุ
  - จัดที่ปรึกษารวบรวม วิเคราะห์ ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับกฎหมายผู้สูงอายุ
- กระบวนการยุติธรรมทางแรงงาน
  - การประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็น จากนักวิชาการแรงงาน หน่วยงานรัฐ และศาล
  - จัดเวทีสาธารณะ กระบวนการยุติธรรมทางแรงงาน
  - จัดที่ปรึกษา รวบรวม วิเคราะห์ ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการยุติธรรมทางแรงงาน
- ประมวลกฎหมายแรงงาน
  - การจ้างที่ปรึกษารวบรวม วิเคราะห์ ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการจัดทำประมวลกฎหมายแรงงาน

๕.) ด้านความเสมอภาคระหว่างเพศ

- เวทีรับฟังความคิดเห็นต่อร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี พ.ศ. ๒๕๕๕
- เวทีสาธารณะสัญจรเพื่อปรับปรุงและพัฒนากฎหมายความเสมอภาคระหว่างเพศ ครั้งที่ ๑ (จังหวัดเชียงใหม่) วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๕
- เวทีสาธารณะสัญจรเพื่อปรับปรุงและพัฒนากฎหมายความเสมอภาคระหว่างเพศ ครั้งที่ ๒ เดือนพฤษภาคม เรื่อง ผู้หญิงมุสลิมในกระบวนการยุติธรรม (ภาคใต้)
- เวทีสาธารณะสัญจรเพื่อปรับปรุงและพัฒนากฎหมายความเสมอภาคระหว่างเพศ ครั้งที่ ๓ เดือนกรกฎาคม เรื่อง แรงงานหญิง (ภาคกลาง+ภาคตะวันออก)
- เวทีสาธารณะสัญจรเพื่อปรับปรุงและพัฒนากฎหมายความเสมอภาคระหว่างเพศ ครั้งที่ ๔ เดือนกันยายน เรื่อง การค้าหญิงและเด็กหญิงข้ามชาติ (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)

๖.) ด้านหลักประกันทางธุรกิจ

- โครงการศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยหลักประกันทางธุรกิจ
- โครงการสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนากฎหมายว่าด้วยหลักประกันทางธุรกิจ

๗.) ด้านการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมของประชาชน

- การประชุมระดมความคิดเห็น ร่างกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย
- การประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นรูปแบบการแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐
- การประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นในร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยรายได้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ....
- การประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นในร่างพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ....
- การประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นในร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ....
- การประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นในร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ....
- การประชุมร่วมกับเครือข่ายภาคประชาสังคม เพื่อรับทราบข้อมูลความรู้ การสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมของประชาชน
- โครงการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการกระจายอำนาจในรูปแบบจังหวัดจัดการตนเอง
- การประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น พ.ศ. ....
- การประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- การประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็น ร่างพระราชบัญญัติสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
- การประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. ๒๕๕๑
- โครงการรับฟังความคิดเห็นเสนอความเห็นต่อร่างกฎหมายฉบับใดฉบับหนึ่งที่เสนอโดยประชาชน

๘.) ด้านข่าวสารของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

- โครงการจัดพิมพ์เอกสารเพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย
- โครงการอบรมความรู้เกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ แก่เจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย
- โครงการปรับภูมิทัศน์เพื่อจัดมุมเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

ส่วนที่ ๓
สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

ส่วนที่ ๓

สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

๑. สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๘๑ (๓) ได้บัญญัติให้มีกฎหมายเพื่อจัดตั้งองค์กรเพื่อการปฏิรูปกฎหมายที่ดำเนินการเป็นอิสระ เพื่อปรับปรุงและพัฒนากฎหมายของประเทศ รวมทั้งการปรับปรุงกฎหมายให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญโดยต้องรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากกฎหมายนั้นประกอบด้วย

พระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้กำหนดให้มีสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย เป็นหน่วยงานของรัฐ มีฐานะเป็นนิติบุคคล อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของประธานกรรมการ และกำหนดให้สำนักงานมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) รับผิดชอบเกี่ยวกับกิจการทั่วไปและงานธุรการของคณะกรรมการ
  - (๒) ศึกษา วิจัย และวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมายและระบบกฎหมายรวมทั้งข้อมูลอื่นเพื่อประโยชน์แก่การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ
  - (๓) จัดทำข้อเสนอหรือความเห็นเกี่ยวกับการปฏิรูปกฎหมายเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณา
  - (๔) ติดตามและประเมินผลการดำเนินการตามเป้าหมาย นโยบาย และแผนโครงการและมาตรการตาม มาตรา ๑๙ (๑) แล้วรายงานผลต่อคณะกรรมการ รวมทั้งให้ความเห็นเกี่ยวกับการเร่งรัด ปรับปรุง หรือเลิกล้มแผนโครงการหรือมาตรการเมื่อเห็นสมควร
  - (๕) ติดตามและประเมินผลการดำเนินการตามความเห็นหรือข้อเสนอแนะหรือคำปรึกษาของคณะกรรมการ ตามมาตรา ๑๙ (๓) (๔) (๕) และ (๖) แล้วรายงานผลต่อคณะกรรมการ
  - (๖) ฝึกอบรมและพัฒนาพนักงานและลูกจ้างของสำนักงานในด้านการปฏิรูปกฎหมาย รวมทั้งเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจในด้านการปฏิรูปกฎหมายแก่บุคคลทั่วไป
  - (๗) ปฏิบัติการอื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย
- และกำหนดให้มีเลขาธิการคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ซึ่งมีที่มาจากการคัดเลือกของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายโดยตรง มีหน้าที่รับผิดชอบการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงาน ขึ้นตรงต่อประธานกรรมการ และเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างของสำนักงานโดยผู้ที่ได้รับการคัดเลือกและแต่งตั้งเป็นเลขาธิการคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายคนปัจจุบัน คือ นายพลีชีพ อัครวัฒนาวร

๒. เลขาธิการคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

นายวิสิษฐ์ อิศววัฒนาพร
เลขาธิการคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

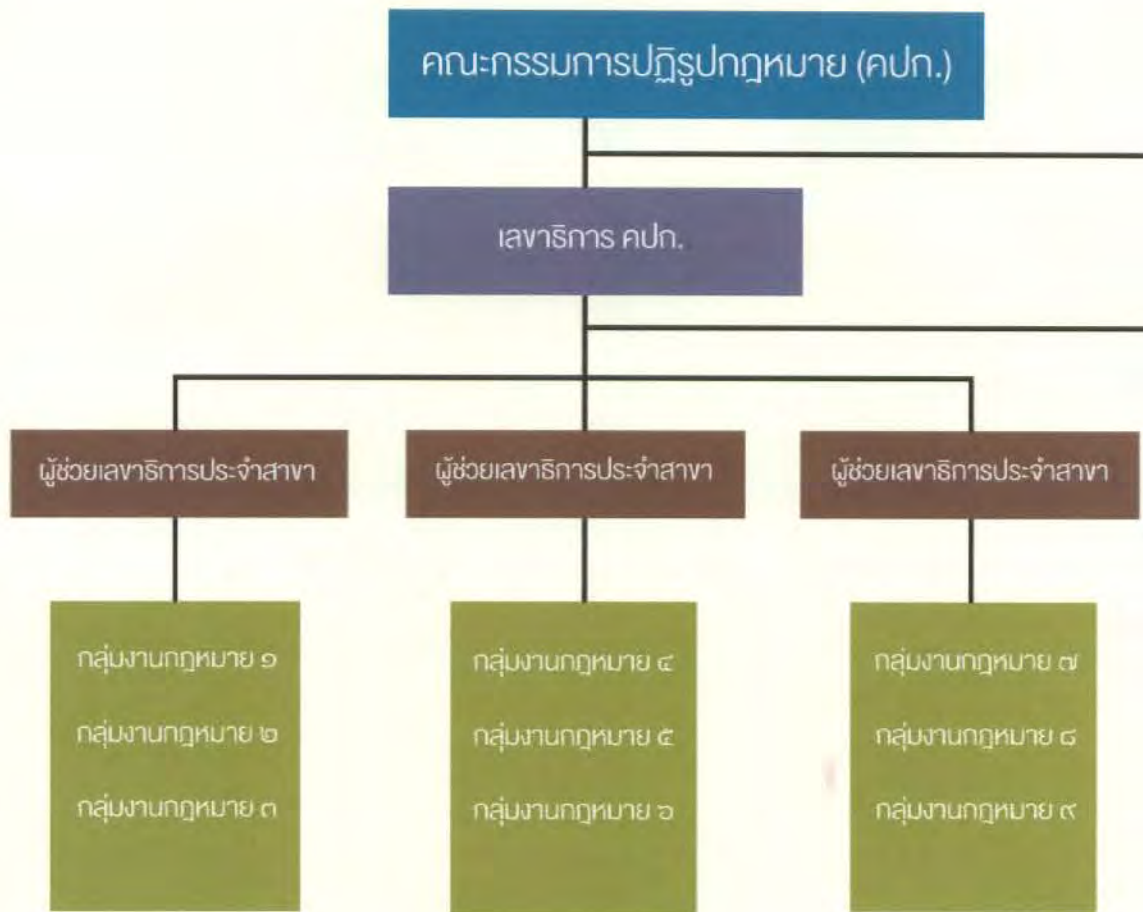
ประวัติการศึกษา

- นิติศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมดี)
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๓๐
- เนติบัณฑิตไทย สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่ง
เนติบัณฑิตยสภา พ.ศ. ๒๕๓๑
- LL.M., University of Pennsylvania ประเทศ
สหรัฐอเมริกา พ.ศ. ๒๕๔๐
- LL.M., Harvard Law School ประเทศสหรัฐอเมริกา
พ.ศ. ๒๕๔๑
- เนติบัณฑิตแห่งรัฐนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา
พ.ศ. ๒๕๔๑
- ประกาศนียบัตรหลักสูตรนักบริหารระดับสูง Wharton
Business School, University of Pennsylvania
พ.ศ. ๒๕๕๓

ประสบการณ์

- ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล ประจำสำนักประธาน
ศาลฎีกา (พ.ศ. ๒๕๔๔ - ๒๕๔๖)
- รองอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ
(พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๑)
- รองผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม
(พ.ศ. ๒๕๕๑ - ๒๕๕๒)
- รองอธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
(พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๕๓)
- ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย (นิติกร) ระดับทรงคุณวุฒิ
กระทรวงยุติธรรม (พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๔)

โครงสร้างสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

ผู้ตรวจสอบภายใน

รองเลขาธิการ คปท.

สำนักเลขาธิการ

- งานกิจการต่างประเทศและความร่วมมือ
- งานสื่อสารองค์กร

สำนักอำนวยการ

- งานสารบรรณ
- งานบริหารและพัฒนาบุคคล
- งานการเงินและงบประมาณ
- งานการพัสดุ
- งานนโยบายและแผน
- งานเทคโนโลยีสารสนเทศ

สำนักส่งเสริมการมีส่วนร่วมและพัฒนาเครือข่าย

- งานเสริมสร้างองค์ความรู้
- งานพัฒนาระบบเครือข่ายการปฏิรูปกฎหมาย

สำนักบริหารการประชุมและข้อมูล

- งานบริหารการประชุม
- งานจัดเก็บข้อมูลและเอกสาร

สำนักสนับสนุนการวิจัย

- งานวิจัยและข้อมูล
- งานห้องสมุด
- งานเผยแพร่ความรู้

๓. โครงสร้างสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

ตามประกาศคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ว่าด้วยการแบ่งส่วนงานภายในสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๕ ได้กำหนดโครงสร้างภายในสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย เพื่อรองรับภารกิจด้านการปฏิรูปกฎหมายตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๓ โดยมีการแบ่งส่วนงานภายในของสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ได้แก่

๑. สำนักเลขาธิการ มีหน้าที่รับผิดชอบ ดังนี้

- (๑) ทำหน้าที่หน่วยเลขานุการของเลขาธิการ
- (๒) ติดตามความก้าวหน้าของงานและร่วมบริหารจัดการแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานของสำนักงาน
- (๓) ศึกษา เปรียบการและวางแนวทางการติดต่อสื่อสารกับส่วนราชการที่เป็นเลขานุการของคณะรัฐมนตรี และรัฐสภา ที่มีประสิทธิภาพและรวดเร็ว
- (๔) บริหารจัดการเพื่อสนองต่อภารกิจที่คณะกรรมการจะเสนอความเห็น เสนอแนะ เสนอข้อสังเกต และรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ประจำปีตามที่กฎหมายกำหนดต่อรัฐบาล และรัฐสภาได้โดยสมบูรณ์
- (๕) ประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องโดยใกล้ชิด ทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาลและรัฐสภาเพื่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีและราบรื่น ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิรูปกฎหมายโดยรวม
- (๖) บริหารจัดการเกี่ยวกับบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่สนับสนุนกรรมการและผู้บริหารสำนักงาน
- (๗) รับผิดชอบในงานที่เกี่ยวข้องกับกิจการต่างประเทศและการประสานความร่วมมือ
- (๘) รับผิดชอบงานสื่อสารองค์กร
- (๙) ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

๒. สำนักอำนวยการ มีหน้าที่รับผิดชอบ ดังนี้

- (๑) ควบคุมดูแลงานสารบรรณและงานธุรการทั่วไปของสำนักงาน
- (๒) สรรหา บรรจุ แต่งตั้ง งานวินัย งานทะเบียนประวัติ ตลอดจนการควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานของพนักงานและลูกจ้าง
- (๓) ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารและพัฒนาบุคคลของสำนักงาน ตลอดจนดำเนินการพัฒนาบุคลากรของสำนักงานให้มีความพร้อมในการปฏิบัติงาน
- (๔) จัดทำนิติกรรมสัญญา กฎ ระเบียบ และข้อบังคับ ตลอดจนดำเนินการด้านวินัยและสวัสดิการของพนักงาน
- (๕) ควบคุมดูแลงานการเงิน บัญชี การคลังและการเบิกจ่ายงบประมาณของสำนักงาน
- (๖) ควบคุมดูแลงานการพัสดุและครุภัณฑ์ของสำนักงาน

- (ฉ) จัดทำแผนงาน โครงการ แผนปฏิบัติงาน การจัดทำคำของบประมาณรายจ่าย รวมทั้งการประสานงานด้านแผน การติดตามประเมินผล และจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานของสำนักงาน
- (ฅ) ควบคุมดูแลและบริหารจัดการงานระบบงานเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงาน
- (ฆ) ควบคุมดูแลงานอาคารสถานที่และยานพาหนะ งานพิธีการ งานรักษาความปลอดภัย
- (๑๐) ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

๓. สำนักสนับสนุนการวิจัย มีหน้าที่รับผิดชอบ ดังนี้

- (๑) สำรวจ ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูล และติดตามค้นคว้าองค์ความรู้ในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงและพัฒนากฎหมาย เพื่อจัดระบบขององค์ความรู้ด้านปฏิรูปกฎหมายให้ทันสมัย
- (๒) สนับสนุนการวิจัยเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนากฎหมายเพื่อใช้ประโยชน์ในการปฏิรูปกฎหมาย
- (๓) จัดให้มีห้องสมุดเพื่อให้เป็นศูนย์รวมองค์ความรู้เพื่อใช้ประโยชน์ในการปฏิรูปกฎหมาย
- (๔) เผยแพร่ผลงานวิจัยและบทความที่เกี่ยวข้องกับผลงานวิจัยให้เป็นที่แพร่หลายเพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปกฎหมาย
- (๕) ประสานเชื่อมโยงกับองค์กร สถาบันวิชาการ ในการแลกเปลี่ยนและร่วมมือกันด้านการวิจัยในเรื่องการปฏิรูปกฎหมายที่ต้องการดำเนินการ
- (๖) รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสถาบันและผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านกฎหมายทุกประเภทเพื่อเป็นคลังสมองและแหล่งวิทยากรในการปรับปรุงและพัฒนากฎหมาย
- (๗) ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

๔. สำนักบริหารการประชุมและข้อมูล มีหน้าที่รับผิดชอบ ดังนี้

- (๑) อำนวยการงานด้านฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการ คณะกรรมการเฉพาะเรื่องและคณะอนุกรรมการที่คณะกรรมการแต่งตั้ง
- (๒) จัดการประชุมและดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการประชุมทั้งหมดของคณะกรรมการ คณะกรรมการเฉพาะเรื่องและคณะอนุกรรมการที่คณะกรรมการแต่งตั้ง
- (๓) จัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประชุม การจัดสัมมนา และกิจกรรมอื่นๆ ของคณะกรรมการ คณะกรรมการเฉพาะเรื่อง และคณะอนุกรรมการที่คณะกรรมการแต่งตั้ง รวมทั้งกิจกรรมที่คณะกรรมการดำเนินการร่วมกับองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรทางสังคม ประชาชน และองค์กรระหว่างประเทศ
- (๔) จัดระบบข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการและสำนักงานเพื่อใช้ประโยชน์ ในการดำเนินงานของส่วนงานภายในของสำนักงาน
- (๕) ประสานงานกับส่วนงานภายใน ส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นในการรวบรวมข้อมูล สถิติตัวเลข และจัดทำระบบข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานหรือเผยแพร่
- (๖) ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

๕. สำนักส่งเสริมการมีส่วนร่วมและพัฒนาเครือข่าย มีหน้าที่รับผิดชอบ ดังนี้

- (๑) ให้คำปรึกษา สนับสนุนการดำเนินการในการร่างกฎหมายแก่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ตามที่คณะกรรมการกำหนด
- (๒) ดำเนินกิจกรรมเพื่อรับฟังความคิดเห็นสาธารณะตามสถานการณ์ในเวทีต่างๆ
- (๓) เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมปฏิรูปกฎหมายอย่างต่อเนื่อง โดยให้สื่อและกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ
- (๔) ร่วมมือกับทุกภาคส่วนในการเข้าถึงประชาชน และสร้างความเข้าใจที่ดีเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการ
- (๕) ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาความร่วมมือโดยทำเป็นเครือข่ายในรูปแบบต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศในด้านการปฏิรูปกฎหมาย การเชื่อมโยงทุกภาคส่วนอย่างมีประสิทธิภาพโดยรวดเร็ว และทั่วถึง ตลอดจนมีความพร้อมในการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย
- (๖) ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

๖. กลุ่มงานกฎหมาย มีหน้าที่รับผิดชอบ ดังนี้

- (๑) ศึกษา ติดตาม วิเคราะห์ ประเมินสภาพปัญหาและวิจัยเกี่ยวกับกฎหมายในด้านต่างๆ เพื่อแก้ไขปรับปรุง เพิ่มเติม พัฒนา และดำเนินการเกี่ยวกับการปฏิรูปกฎหมาย
- (๒) ศึกษาพิจารณาเกี่ยวกับร่างกฎหมายที่เสนอโดยคณะรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ศาลองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ หรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการในการทำความเข้าใจและข้อสังเกตเสนอต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา
- (๓) ประมวล สังเคราะห์ และจัดประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อนำไปสู่การร่างกฎหมายที่จะเสนอคณะกรรมการ
- (๔) ประสานและร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการพัฒนากฎหมายทุกๆ ขั้นตอน
- (๕) ดำเนินการในรูปแบบคณะทำงานหรือภารกิจพิเศษ เพื่อปรับปรุงพัฒนากฎหมาย โดยเชื่อมโยงกับคณะกรรมการหรือที่ปรึกษาในรูปแบบอื่นๆ ที่จัดตั้งขึ้น
- (๖) ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

๗. ผู้ตรวจสอบภายใน มีหน้าที่รับผิดชอบ ดังนี้

- (๑) ปฏิบัติงานในสำนักงาน ทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี และการพัสดุของสำนักงาน
- (๒) รายงานผลการตรวจสอบเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี และการพัสดุของสำนักงานให้คณะกรรมการทราบอย่างน้อยปีละครั้ง
- (๓) รับผิดชอบการปฏิบัติหน้าที่ขึ้นตรงต่อคณะกรรมการ
- (๔) ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ส่วนที่ ๔
รายงานสถานะการเงิน

ส่วนที่ ๔

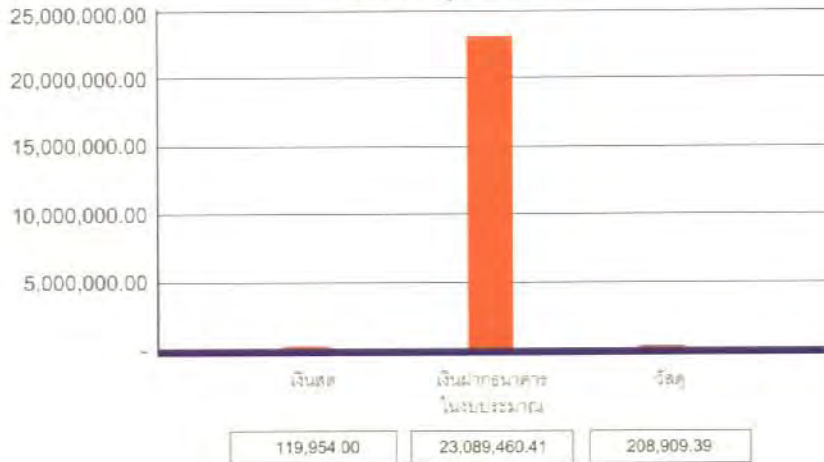
รายงานสถานะการเงิน

ยังไม่ผ่านการตรวจสอบจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

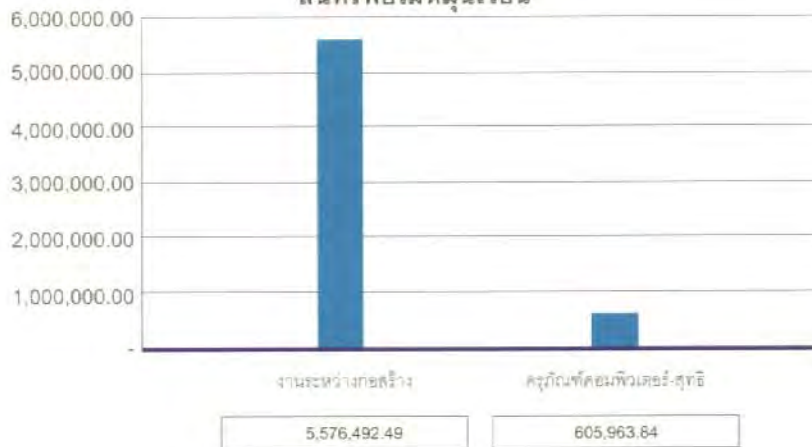
สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย
งบแสดงฐานะการเงิน
ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๔

สินทรัพย์	
สินทรัพย์หมุนเวียน	
เงินสด	119,954.00
เงินฝากธนาคารในงบประมาณ	23,089,460.41
วัสดุ	208,909.39
ภาษีหักส่งล่วงหน้า	(285.85)
ค่าปรับหักส่งล่วงหน้า	(200.00)
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	23,417,837.95
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	
งานระหว่างก่อสร้าง	5,576,492.49
ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์-สุทธิ	605,963.84
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	6,182,456.33
รวมสินทรัพย์	29,600,294.28
หนี้สิน	
หนี้สินหมุนเวียน	
เจ้าหนี้	834.60
ภาษีหัก ณ ที่จ่ายรอการนำส่ง	20,887.83
รวมหนี้สิน	21,722.43
ส่วนทุน	
ทุน	-
รายได้สูง/(ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสม	29,578,571.85
รวมส่วนทุน	29,578,571.85
รวมหนี้สินและส่วนทุน	29,600,294.28

สินทรัพย์หมุนเวียน

สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน

หนี้สินหมุนเวียน

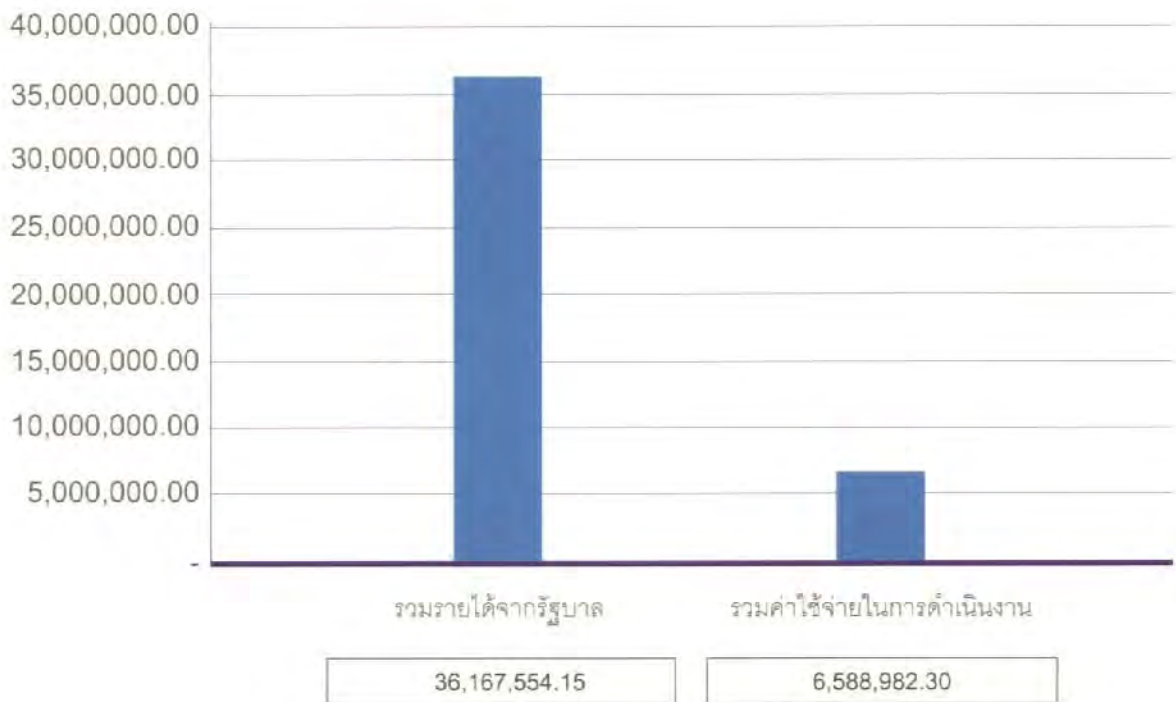

ยังไม่ผ่านการตรวจสอบจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย
งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน
สำหรับรอบระยะเวลาบัญชี สิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๔

รายได้จากการดำเนินงาน	
รายได้จากรัฐบาล	
รายได้จากเงินงบประมาณเงินอุดหนุน	36,167,554.15
รวมรายได้จากรัฐบาล	36,167,554.15
รวมรายได้จากการดำเนินงาน	36,167,554.15
ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงาน	
ค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร	736,000.00
ค่าตอบแทน	870,000.00
ค่าใช้จ่าย	3,686,163.81
ค่าใช้จ่ายในการประชุม	136,912.13
ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม-ในประเทศ	989,948.63
ค่าสาธารณูปโภค	17,258.58
ค่าวัสดุ	133,162.99
ค่าเสื่อมราคา	19,536.16
รวมค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	6,588,982.30
รายได้สูง/(ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงาน	29,578,571.85

งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน

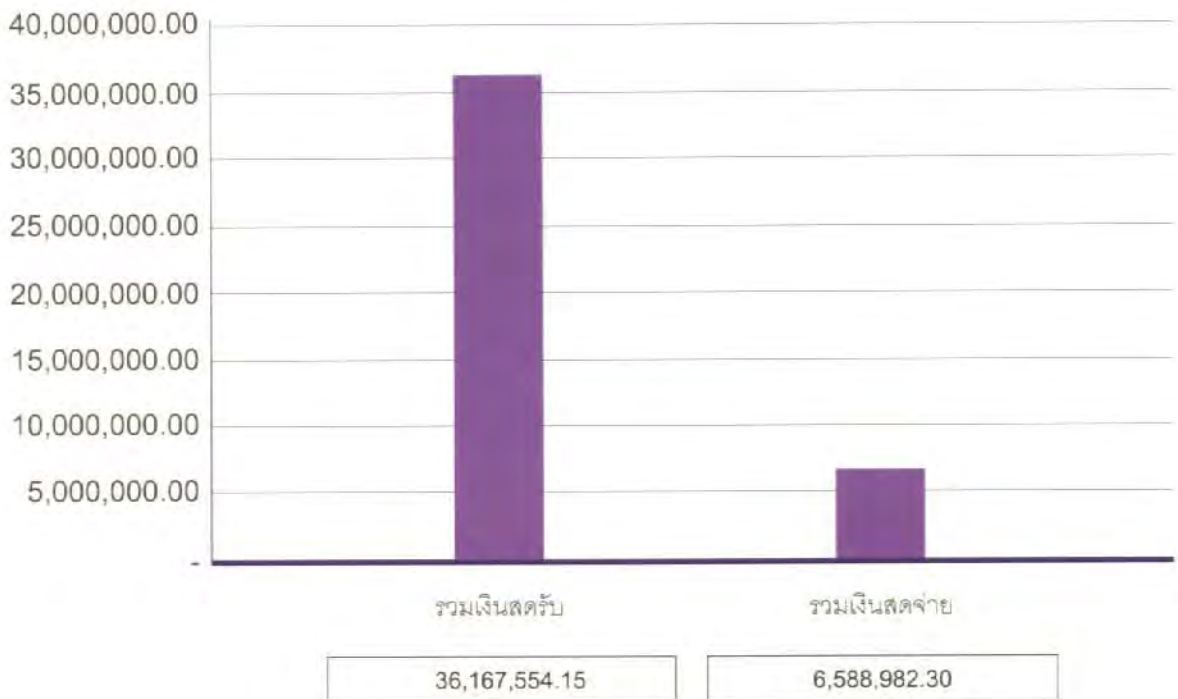

ยังไม่ผ่านการตรวจสอบจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย
งบกระแสเงินสด
สำหรับรอบระยะเวลาบัญชี สิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๘

กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน	
เงินสดรับ	
จากเงินงบประมาณเงินอุดหนุน	36,167,554.15
รวมเงินสดรับ	36,167,554.15
เงินสดจ่าย	
ด้านบุคลากร	736,000.00
ค่าตอบแทน	870,000.00
ค่าใช้จ่าย	3,686,163.81
ค่าใช้จ่ายในการประชุม	136,912.13
ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม-ในประเทศ	989,948.63
ค่าสาธารณูปโภค	17,258.58
ค่าวัสดุ	133,162.99
ค่าเสื่อมราคา	19,536.16
รวมเงินสดจ่าย	6,588,982.30
กระแสเงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงาน	29,578,571.85

งบกระแสเงินสด

ยังไม่ผ่านการตรวจสอบจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย
 หมายเหตุประกอบงบการเงิน
 สำหรับปี ๒๕๕๔ สิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๔

๑. สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ

- สำนักงาน คปภ. บันทึกบัญชีโดยใช้เกณฑ์คงค้าง
- สำนักงาน คปภ. ตีราคาวัสดุคงเหลือและวัสดุใช้ไปตามราคาทุน
- ค่าเสื่อมราคาครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์ คำนวณโดยใช้วิธีเส้นตรงในอัตราที่กรมบัญชีกลางกำหนดไว้ในหลักการและนโยบายบัญชีภาครัฐ
- ส่วนปรับปรุงอาคารเช่า จะบันทึกเป็นงานระหว่างก่อสร้างไปพลางก่อนจนกว่าจะชำระค่าจ้างจนเสร็จสิ้นงวดสุดท้าย จึงจะมีการปรับเป็นส่วนปรับปรุงอาคารเช่า ตามระเบียบที่กรมบัญชีกลางกำหนด

๒. ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์สุทธิ ประกอบด้วย

ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์	625,500.00
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม-ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์	19,536.16
ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์สุทธิ	605,963.84

ส่วนที่ ๕
ปัญหาและอุปสรรค

ส่วนที่ ๕

ปัญหาและอุปสรรค

การดำเนินการตามภารกิจของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ในปีงบประมาณที่ผ่านมา พบว่ามีปัญหาและอุปสรรคอยู่บ้างบางประการ ดังนี้

๑. การประชาสัมพันธ์

แม้ว่าคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายจะปฏิบัติหน้าที่ตามที่รัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ.๒๕๕๓ ได้กำหนดไว้จนกระทั่งปัจจุบัน นับเป็นเวลากว่าสามปี ได้ดำเนินการเสนอความเห็นและดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวกับการแก้ไขและพัฒนาข้อกฎหมายต่างๆ เป็นจำนวนมาก แต่กระนั้น การประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูลความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ก็ยังมีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายเป็นองค์กรที่มีที่ทำการอยู่ในส่วนกลางเพียงแห่งเดียว ทำหน้าที่ปรับปรุงและพัฒนากฎหมายของประเทศมากมาย จึงไม่อาจปฏิเสธได้ว่า ยังคงมีประชาชนอยู่อีกจำนวนมาก อาจยังไม่ทราบถึงการมีอยู่ของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ในฐานะที่เป็นอีกช่องทางหนึ่งในการปรับปรุงและพัฒนากฎหมายทั้งระบบ บนพื้นฐานสิทธิมนุษยชน และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน มุ่งขจัดความเหลื่อมล้ำเพื่อสร้างความเป็นธรรม และความเสมอภาคในสังคม

นอกเหนือจากการรับรู้การมีอยู่ของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายแล้ว จำเป็นที่จะต้องให้ข้อมูลความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายแก่ประชาชนด้วย เนื่องจากในปัจจุบันหน่วยงานของรัฐถือกำเนิดขึ้นจำนวนมาก บางหน่วยงานมีชื่อเรียกใกล้เคียงกัน มีอำนาจหน้าที่คล้ายคลึงกัน หรือมีขอบเขตความรับผิดชอบที่ทับซ้อนกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มของหน่วยงานที่ทำหน้าที่พัฒนาหรือปรับปรุงระบบกฎหมาย รวมถึงการให้ข้อเสนอแนะแก่คณะรัฐมนตรี ดังนั้น คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายจำเป็นที่ต้องสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องและชัดเจนให้แก่ประชาชนโดยทั่วไปทราบบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายตามพระราชบัญญัติฯ ขอบเขตความรับผิดชอบ ความเหมือนและแตกต่างจากองค์กรอื่นๆ อีกด้วย

สำหรับการปฏิบัติงานที่พระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๓ กำหนดไว้ ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินการปรับปรุงและพัฒนากฎหมายของประเทศ การเสนอแนะหรือเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรี รวมถึงการให้คำปรึกษาและสนับสนุนการดำเนินการในการร่างกฎหมายของประชาชน ก็มีความจำเป็นที่จะต้องทำการประชาสัมพันธ์ด้วยเช่นกัน เพื่อให้ประชาชนทราบถึงความเปลี่ยนแปลงของตัวบทกฎหมายที่ได้รับการปฏิรูปและพัฒนาไปตามบริบทและสถานการณ์สังคมในปัจจุบัน

๒. งบประมาณ

นับตั้งแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีผลบังคับใช้ก็ส่งผลให้มีการจัดตั้งองค์กรที่ทำหน้าที่ในการปรับปรุงกฎหมายให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ โดยต้องรับฟังความคิดเห็นของผู้ได้รับผลกระทบจากกฎหมายนั้นประกอบ ทำให้คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายจะต้องปรับยุทธศาสตร์ในการทำงานเชิงรุกมากขึ้นและตั้งอยู่บนหลักของความเป็นประชาธิปไตย ประกอบกับความพยายามที่จะพัฒนาตัวบทกฎหมายอย่างต่อเนื่อง

ซึ่งในการรับฟังความคิดเห็นในแต่ละครั้ง และแต่ละประเด็นนั้น จะต้องมีการใช้งบประมาณฯ เป็นจำนวนมาก ทั้งในการจัดประชุม-สัมมนา สถานที่ในการดำเนินการ เอกสารประกอบการดำเนินการสัมมนา ฯลฯ ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการฯ และการบริหารงานของทางสำนักงานฯ ประกอบกับการที่สำนักงานฯ อยู่ในช่วงที่มีการขยายโครงสร้างของสำนักงานฯ ให้สอดคล้องกับการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ และพันธกิจในการดำเนินการในกิจการด้านต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงและพัฒนากฎหมายของประเทศให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ และบังเกิดผลในการมุ่งจัดความเหลื่อมล้ำ เพื่อสร้างความเป็นธรรมและความเสมอภาคในสังคม

ด้วยเหตุที่สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายได้รับการจัดสรรงบประมาณในแต่ละปีงบประมาณค่อนข้างจำกัด งบประมาณที่สำนักงานฯ ได้รับการจัดสรรในแต่ละปีจึงไม่เพียงพอต่อการริเริ่มดำเนินโครงการใหม่ หรือการขยายการดำเนินโครงการที่ได้ดำเนินการอยู่แล้วออกไปอีกได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการประชาสัมพันธ์ ผลการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ และการอนุวัติการกฎหมายให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ ด้วยข้อจำกัดดังกล่าว ทำให้สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย จำเป็นจะต้องชะลอโครงการที่ริเริ่มขึ้นหลายโครงการหรือดำเนินโครงการได้อย่างจำกัดและคำนึงถึงหลักประสิทธิภาพเป็นสำคัญ โดยใช้การบริหารจัดการเพื่อให้การใช้จ่ายเงินงบประมาณเท่าที่ได้รับการจัดสรรเกิดประโยชน์มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

๓. การบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล

ในภาพรวมของสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ตามโครงสร้างที่กำหนด จะต้องอาศัยบุคลากรที่มีทักษะ ความสามารถ ทั้งด้านกฎหมาย การบริหาร การเมืองการปกครอง และเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นจำนวนมากที่จะเข้ามามีส่วนในการบริหารจัดการอนุวัติการกฎหมายของประเทศ ให้ตอบสนองต่อบริบทและสถานการณ์ทางสังคมในปัจจุบัน

แต่ในปัจจุบัน บุคลากรในสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ยังมีจำนวนไม่สอดคล้องกับงานในภาระหน้าที่และโครงสร้างที่ได้กำหนดไว้ โดยเจ้าหน้าที่แต่ละคน มีหน้าที่รับผิดชอบมากมาย ส่งผลต่อระยะเวลาในการดำเนินงาน และประสิทธิภาพโดยรวมของสำนักงานฯ จึงเห็นควรให้มีการปรับปรุงสัดส่วนจำนวนของบุคลากรให้สอดคล้องกับโครงสร้างสำนักงานฯ ที่ได้กำหนดไว้ เพื่อให้การปฏิบัติงานของสำนักงานฯ มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดประสานกับการทำงานในด้านการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการปฏิรูปกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

အကျဉ်းချုပ်

ภาคผนวก

๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๘๑(๓)

รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านกฎหมายและการยุติธรรม ดังต่อไปนี้

(๓) จัดให้มีกฎหมายเพื่อจัดตั้งองค์กรเพื่อการปฏิรูปกฎหมายที่ดำเนินการเป็นอิสระ เพื่อปรับปรุงและพัฒนา
กฎหมายของประเทศ รวมทั้งการปรับปรุงกฎหมายให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ โดยต้องรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่ได้รับ
ผลกระทบจากกฎหมายนั้นประกอบด้วย

๒. ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๐

หน้า ๑

เล่ม ๑๒๔ ตอนพิเศษ ๑๗๖ ง   ราชกิจจานุเบกษา   ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้คณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดิน อยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ แต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายที่มีการดำเนินการที่เป็นอิสระ โดยให้คณะกรรมการดังกล่าวมีหน้าที่ศึกษาและเสนอแนะการจัดทำกฎหมายที่จำเป็นต่อราชการขึ้น เพื่ออนุวัติการตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และจัดทำกฎหมายเพื่อจัดตั้งองค์กรเพื่อการปฏิรูป กฎหมาย โดยต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๑ ปี นับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ

เพื่อให้การสรรหาและแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายเป็นไปด้วยความเรียบร้อย รวดเร็ว โปร่งใส และยึดประโยชน์ของประเทศชาติเป็นหลัก คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติแต่งตั้งคณะกรรมการ สรรหาคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายให้มีหน้าที่ดำเนินการสรรหาคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย และเสนอแนะคณะรัฐมนตรีในเรื่องที่เกี่ยวกับคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

บัดนี้ คณะกรรมการสรรหาคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายได้ดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี เรียบร้อยแล้ว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๐๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย คณะรัฐมนตรีจึงมีมติให้แต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย โดยมีองค์ประกอบ อ่างางหน้าที่ และ ระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ ดังนี้

๑. องค์ประกอบ
(๑) ศาสตราจารย์ คณิต ฌ นคร	ประธานกรรมการ
(๒) นายชูรัช สุภวงษ์	กรรมการ
(๓) นายปรีดา เคียวสุวรรณ	กรรมการ
(๔) นางสาวธนา โดติตระกูล	กรรมการ
(๕) ศาสตราจารย์ วิฑิต มั่นคาภรณ์	กรรมการ
(๖) ศาสตราจารย์ วิมล เครืองาม	กรรมการ
(๗) นายสมชาย หอมลออ	กรรมการ
(๘) นายสมหมาย ป่าวิจิตร	กรรมการ
(๙) นายสิทธิโชค ศรีเจริญ	กรรมการ
(๑๐) ศาสตราจารย์ สุรพล นิตีไกรพจน์	กรรมการ
(๑๑) ศาสตราจารย์กิตติคุณ อมรา พงศ์สาพิชญ์	กรรมการ

หน้า ๒

เล่ม ๑๒๔ ตอนพิเศษ ๑๗๗ ง

ราชกิจจานุเบกษา

๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

๒. อำนวยการหน้าที่

๒.๑ ศึกษาและเสนอแนะการจัดทำกฎหมายที่จำเป็นต้องตราขึ้นเพื่ออนุรักษ์การควบคุมบัญชีแห่งรัฐธรรมนูญต่อคณะรัฐมนตรี

๒.๒ จัดทำกฎหมายเพื่อจัดตั้งองค์กรเพื่อการปฏิรูปกฎหมายตามมาตรา ๘๑ (๓) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปี นับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ และเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการต่อไป

๒.๓ แต่งตั้งที่ปรึกษา คณะอนุกรรมการ และหรือคณะทำงานเพื่อพิจารณาหรือดำเนินการตามที่คณะกรรมการ ฯ มอบหมาย

๒.๔ มอบหมายหรือเสนอให้บุคคล องค์กรหรือสถาบันการศึกษาดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำกฎหมายตาม ๒.๑ และ ๒.๒

๒.๕ จัดหาบุคลากรเพื่อปฏิบัติงาน

๒.๖ ประสานงานกับส่วนราชการและหน่วยงานภาครัฐเพื่อสนับสนุนและให้ความร่วมมือในการดำเนินงานตามภารกิจของคณะกรรมการ ฯ

๒.๗ รายงานผลการปฏิบัติงานตลอดจนปัญหาและอุปสรรคให้คณะรัฐมนตรีทราบตามสมควร

๒.๘ วางระเบียบปฏิบัติและดำเนินการอื่นใดที่จำเป็นเพื่อให้การดำเนินงานของคณะกรรมการ ฯ บรรลุผลตามเป้าหมาย

๓. ระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่

ให้คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายปฏิบัติหน้าที่ไปจนกว่ากฎหมายจัดตั้งองค์กรเพื่อการปฏิรูปกฎหมายตามมาตรา ๘๑ (๓) ของรัฐธรรมนูญจะมีผลใช้บังคับ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๐

พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์

นายกรัฐมนตรี

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๓/๒๕๕๐๗

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๐

เรื่อง คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

เรียน ประธานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย (ศาสตราจารย์ คณิต ณ นคร)

อ้างถึง หนังสือคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ด่วนที่สุด ที่ ยธ ๐๕๐๔/๓๐๙๒
ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๐

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. สำเนาหนังสือสำนักงบประมาณ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๗๐๒/๑๖๓
ลงวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๐
  ๒. สำเนาหนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๐๙.๖/๒๓๒๙๙
ลงวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๐
  ๓. สำเนาหนังสือกระทรวงยุติธรรม ที่ ยธ ๐๕๐๔/๓๑๑๒
ลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๐

ตามที่ได้เสนอเรื่อง คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ไปเพื่อดำเนินการ
ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงบประมาณ กระทรวงการคลัง และกระทรวงยุติธรรม ได้เสนอ
ความเห็นมาเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ความละเอียดปรากฏตาม
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ - ๓

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๐ ลงมติว่า

๑. เห็นชอบให้นายวิศิษฐ์ วิศิษฐ์สรอรรถ ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการ
ยุติธรรม (นักบริหาร ๑๐) ทำหน้าที่เลขานุการคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย และให้
สำนักงานกิจการยุติธรรมเป็นหน่วยธุรการของคณะกรรมการดังกล่าวแทนสำนักเลขาธิการ
คณะรัฐมนตรี ตามที่ประธานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายเสนอ

๒. คำตอบแทนที่กำหนดเป็นเบี้ยประชุมรายเดือนของคณะกรรมการ
ให้เป็นไปตามความเห็นกระทรวงการคลัง ส่วนคำตอบแทนอนุกรรมการให้สำนักงาน
กิจการยุติธรรมดำเนินการตามความเห็นของกระทรวงการคลัง

-๒-

๓. ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลัง
ในส่วนที่เกี่ยวกับการเบิกจ่ายงบประมาณแทนกันตามความเห็นของสำนักงบประมาณ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นางโฉมศรี อารษะศิริ)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

21 ส.ค. 2550

สำนักนิติธรรม

โทร. ๐ ๒๒๔๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๕๕๗

โทรสาร ๐ ๒๒๔๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๕๕๘ (๗๒๒๒.๖/๙)

๓. พระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๓

เล่ม ๑๒๗ ตอนที่ ๗๑ ก

หน้า ๒๑
ราชกิจจานุเบกษา

๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

พระราชบัญญัติ
คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย
พ.ศ. ๒๕๕๓

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๓
เป็นปีที่ ๖๕ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย
จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของ
รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย
พ.ศ. ๒๕๕๓”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการปฏิรูปกฎหมาย

หน้า ๒๒

เล่ม ๑๒๖ ตอนที่ ๗๑ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

มาตรา ๔ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ การปฏิรูปกฎหมาย หมายถึง การดำเนินการใด ๆ เพื่อปรับปรุงและพัฒนากฎหมายให้เกิดความเหมาะสม และเกิดประโยชน์สูงสุด ต่อประเทศชาติและประชาชน รวมทั้งการปรับปรุงกฎหมายให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ ไม่ว่าจะเป็นการปฏิรูปการปฏิบัติการตามกฎหมาย การบังคับใช้กฎหมาย การวินิจฉัยกฎหมาย การร่างกฎหมาย หรือการปรับปรุงและพัฒนากฎหมายทั้งระบบ โดยให้คำนึงถึงหลักในการดำเนินการดังนี้

- (๑) หลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- (๒) หลักความเป็นอิสระ
- (๓) หลักนิติธรรมและหลักธรรมาภิบาล
- (๔) หลักการดำเนินการบนพื้นฐานขององค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาและการวิจัย
- (๕) หลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน
- (๖) หลักความคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชน
- (๗) หลักความสอดคล้องและทันต่อสถานการณ์ รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของประเทศและ

อารยประเทศ

มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

มาตรา ๖ ให้มีคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ประกอบด้วย ประธานกรรมการคนหนึ่ง รองประธานกรรมการคนหนึ่ง และกรรมการอื่นอีกเก้าคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งขึ้นตามมาตรา ๒๑ ทั้งนี้ โดยต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของทั้งหญิงและชาย

ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ และกรรมการจำนวนสี่คนต้องเป็นกรรมการที่ปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา

ให้เลขาธิการเป็นเลขานุการคณะกรรมการ

มาตรา ๘ กรรมการต้องเป็นผู้ที่มีผลงานหรือเคยปฏิบัติงานที่แสดงให้เห็นถึงการเป็นผู้มีความรู้และมีประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์อันเป็นประโยชน์ต่อการปฏิรูปกฎหมาย

มาตรา ๘ กรรมการต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์ในวันที่ได้รับการเสนอชื่อ

(๓) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือจากหน่วยงานของเอกชน เพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือเพราะประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

(๔) ไม่เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

(๕) ไม่เป็นบุคคลวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(๖) ไม่ติดยาเสพติดให้โทษ

(๗) ไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือไม่เคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(๘) ไม่เป็นบุคคลที่ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล

(๙) ไม่เป็นบุคคลที่เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไปโดยได้พ้นโทษมาไม่ถึงห้าปีในวันที่ได้รับการเสนอชื่อ เว้นแต่ในความคิดอันได้กระทำโดยประมาท

(๑๐) ไม่เป็นบุคคลที่อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามมาตรา ๒๖๓ หรือเคยถูกวุฒิสภามีมติให้ออกจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๗๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

มาตรา ๘ ผู้ได้รับเลือกเป็นกรรมการต้อง

(๑) ไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

(๒) ไม่เป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งของพรรคการเมือง

(๓) ไม่เป็นกรรมการการเลือกตั้ง กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้พิพากษาศาลยุติธรรม ตุลาการศาลปกครอง ตุลาการศาลทหาร หรือผู้ตรวจการแผ่นดิน

ในกรณีที่ผู้ได้รับเลือกเป็นกรรมการมีลักษณะตาม (๑) (๒) หรือ (๓) นายกรัฐมนตรีจะนำความขึ้นกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งได้ต่อเมื่อผู้นั้นได้ลาออกจากการเป็นผู้มีลักษณะตาม (๑) (๒) หรือ (๓) แล้ว ซึ่งต้องกระทำภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเลือก แต่ถ้าผู้นั้นมิได้ลาออกภายในเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าผู้นั้นมิได้เคยได้รับเลือกให้เป็นกรรมการและให้ดำเนินการสรรหาและเลือกกรรมการใหม่แทน

มาตรา ๑๐ กรรมการต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างเป็นอิสระและเป็นกลางรวมทั้งต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติและประชาชนเป็นสำคัญ

กรรมการต้องไม่กระทำการใดอันเป็นการกระทบกระเทือนถึงการปฏิบัติหน้าที่หรือเสื่อมเสียถึงเกียรติศักดิ์แห่งตำแหน่งหน้าที่

มาตรา ๑๑ กรรมการที่ปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลาต้องไม่ปฏิบัติงานในตำแหน่งหรือประกอบอาชีพหรือวิชาชีพอื่นในลักษณะที่ต้องทำงานเป็นการประจำ

มาตรา ๑๒ กรรมการมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปีนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้งและอาจได้รับแต่งตั้งใหม่อีกได้แต่ต้องไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่

เพื่อให้ได้มาซึ่งกรรมการคนใหม่เข้ามาปฏิบัติหน้าที่เมื่อสิ้นสุดวาระของกรรมการคนเดิม ให้ดำเนินการคัดเลือกกรรมการใหม่เป็นการล่วงหน้าตามสมควร

มาตรา ๑๓ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๒ กรรมการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๘ หรือมาตรา ๕
- (๔) กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๐ หรือมาตรา ๑๑

เมื่อกรรมการพ้นจากตำแหน่งตามวาระหนึ่ง ให้ดำเนินการเพื่อแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ โดยให้กรรมการที่ได้รับแต่งตั้งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่าวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน เว้นแต่วาระที่เหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งปีจะไม่ดำเนินการเพื่อแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่แทนก็ได้

ในระหว่างที่ยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการตามวรรคสอง ให้กรรมการเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ และให้ถือว่าคณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการเท่าที่เหลืออยู่ เว้นแต่มีกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงหกคน

มาตรา ๑๔ ในกรณีที่ประธานกรรมการหรือรองประธานกรรมการพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๓ ให้คณะกรรมการประชุมร่วมกันเพื่อคัดเลือกกรรมการที่ปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลาเป็นประธานกรรมการหรือรองประธานกรรมการ แล้วแต่กรณี แล้วแจ้งให้นายกรัฐมนตรีทราบเพื่อนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งต่อไป

มาตรา ๑๕ การประชุมและการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการหรือกรรมการให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๖ ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะเรื่อง หรือคณะอนุกรรมการหรือมอบหมายให้กรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่ได้รับมอบหมายได้

มาตรา ๑๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการ คณะกรรมการเฉพาะเรื่อง หรือกรรมการที่ได้รับมอบหมาย มีอำนาจสั่งหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลใดชี้แจงข้อเท็จจริงหรือส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการได้

มาตรา ๑๘ ให้กรรมการได้รับค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่นในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

ให้กรรมการเฉพาะเรื่องและอนุกรรมการตามมาตรา ๑๖ ได้รับค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่นในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๙ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) สืบวิจัย ศึกษา และวิเคราะห์ทางวิชาการ รวมตลอดทั้งวิจัยและสนับสนุนการวิจัยเพื่อประโยชน์ในการวางเป้าหมาย นโยบาย และจัดทำแผนโครงการและมาตรการต่าง ๆ ในการดำเนินการตาม (๒)

(๒) ปรับปรุงและพัฒนากฎหมายของประเทศ รวมทั้งการปรับปรุงกฎหมายให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ โดยให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนด้วย

เล่ม ๑๒๗ ตอนที่ ๗๑ ก หน้า ๒๖
ราชกิจจานุเบกษา ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

(๑) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับแผนการให้มีกฎหมาย หรือการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย โดยพิจารณาภาพรวมของกฎหมายในเรื่องนั้นหรือกลุ่มกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่มีความสัมพันธ์กันในเรื่องนั้น

(๔) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับแผนการตรากฎหมายที่จำเป็นต่อการดำเนินการตามนโยบายและแผนการบริหารราชการแผ่นดินเพื่อประกอบการพิจารณา

(๕) เสนอความเห็นและข้อสังเกตต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาเกี่ยวกับร่างกฎหมายฉบับหนึ่งฉบับใดที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ศาล องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ หรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้ อาจจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของหน่วยงานและประชาชนที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาด้วย

(๖) ให้คำปรึกษาและสนับสนุนการดำเนินการในการร่างกฎหมายของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

(๗) ออกระเบียบหรือประกาศเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไป การบริหารงานบุคคล การงบประมาณ การเงินและทรัพย์สิน การรักษาการแทนและการปฏิบัติกรแทน การกำหนดอัตราเงินเดือนและค่าตอบแทน สวัสดิการหรือการสงเคราะห์อื่นแก่พนักงานและลูกจ้างของสำนักงาน และการดำเนินการอื่นของสำนักงาน

(๘) จัดทำรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ประจำปีเสนอต่อคณะรัฐมนตรี รัฐสภา และเผยแพร่ต่อสาธารณชน โดยให้คำนึงถึงประสิทธิภาพในการเข้าถึงข้อมูลดังกล่าว

(๙) ปฏิบัติการอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นหรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

หมวด ๒

คณะกรรมการสรรหา

มาตรา ๒๐ ในการแต่งตั้งกรรมการ ให้มีคณะกรรมการสรรหากรรมการจำนวนสิบสองคน ทำหน้าที่คัดเลือกบุคคลที่สมควรได้รับการเสนอรายชื่อเป็นกรรมการ ประกอบด้วย

(๑) ปลัดกระทรวงยุติธรรม เลขาธิการคณะรัฐมนตรี เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๒) ผู้แทนคณาจารย์ประจำซึ่งสอนในสาขาวิชานิติศาสตร์

(ก) ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ และมีการสอนระดับปริญญาในสาขาวิชานิติศาสตร์ คัดเลือกกันเองให้เหลือสองคน และ

(ข) ในสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนที่เป็นนิติบุคคล และมีการสอนระดับปริญญาในสาขาวิชานิติศาสตร์ คัดเลือกกันเองให้เหลือสองคน

(๓) ผู้แทนองค์กรเอกชนที่ดำเนินการโดยมิใช่เป็นการหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน ซึ่งมีวัตถุประสงค์ด้านแรงงาน ด้านสิทธิมนุษยชน ด้านการคุ้มครองผู้บริโภค และด้านสิ่งแวดล้อม และสุขภาพ โดยคัดเลือกกันเองให้เหลือด้านละหนึ่งคนรวมเป็นสี่คน

องค์กรตาม (๓) ต้องมีฐานะเป็นนิติบุคคลและได้ขึ้นทะเบียนไว้กับสำนักงานตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่สำนักงานกำหนด ถ้าองค์กรใดมีวัตถุประสงค์หลักหลายด้านให้ขึ้นทะเบียนเพื่อใช้สิทธิเลือกในด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น

ให้คณะกรรมการสรรหาคัดเลือกกรรมการ สรรหาคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการสรรหา และคัดเลือกกรรมการสรรหาอีกคนหนึ่งเป็นเลขานุการคณะกรรมการสรรหา

กรรมการสรรหาไม่มีสิทธิได้รับการเสนอชื่อเป็นกรรมการ

ให้สำนักงานทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการในการดำเนินการสรรหาและคัดเลือกกรรมการ

มาตรา ๒๑ ในการคัดเลือกกรรมการ ให้คณะกรรมการสรรหาพิจารณาเลือกบุคคล ผู้มีความรู้หรือมีความเชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์ตามมาตรา ๘ รวมทั้งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๘ เพื่อเสนอแต่งตั้งเป็นกรรมการจำนวนสิบเอ็ดคน โดยให้ระบุประเภทของกรรมการพร้อมหลักฐานแสดงความยินยอมของผู้ที่ได้รับเลือกและผู้ใดจะได้รับการแต่งตั้งให้เป็นกรรมการที่ปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลาหรือไม่เต็มเวลา

เมื่อได้มีการคัดเลือกบุคคลเป็นกรรมการครบจำนวนแล้ว ให้ผู้ที่ได้รับเลือกทั้งหมดประชุมร่วมกันเพื่อคัดเลือกกรรมการที่ปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลาเป็นประธานกรรมการคนหนึ่งและรองประธานกรรมการคนหนึ่ง

เล่ม ๑๒๖ ตอนที่ ๗๑ ก หน้า ๒๘
ราชกิจจานุเบกษา ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

ให้คณะกรรมการสรรหาแจ้งรายชื่อประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ และกรรมการ
พร้อมหลักฐานแสดงคุณสมบัติให้ถือว่าเป็นบุคคลที่มีความเหมาะสมตามมาตรา ๗ และความยินยอม
ของบุคคลดังกล่าวต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง
ให้นายกรัฐมนตรีประกาศรายชื่อคณะกรรมการในราชกิจจานุเบกษา

หมวด ๓

สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

มาตรา ๒๒ ให้มีสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายเป็นหน่วยงานของรัฐมีฐานะเป็น
นิติบุคคล และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของประธานกรรมการ

กิจการของสำนักงานไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานและกฎหมาย
ว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ แต่พนักงานและลูกจ้างของสำนักงานต้องได้รับความคุ้มครองและประโยชน์
ตอบแทน ไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน

มาตรา ๒๓ ให้สำนักงานมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) รับผิดชอบเกี่ยวกับกิจการทั่วไปและงานธุรการของคณะกรรมการ
- (๒) ศึกษา วิจัย และวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมายและระบบกฎหมายรวมทั้งข้อมูลอื่น
เพื่อประโยชน์แก่การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ
- (๓) จัดทำข้อเสนอหรือความเห็นเกี่ยวกับการปฏิรูปกฎหมายเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อ
พิจารณา
- (๔) ติดตามและประเมินผลการดำเนินการตามเป้าหมาย นโยบาย และแผนโครงการและ
มาตรการตามมาตรา ๑๕ (๑) แล้วรายงานผลต่อคณะกรรมการ รวมทั้งให้ความเห็นเกี่ยวกับการเร่งรัด
ปรับปรุง หรือเลิกล้มแผนโครงการหรือมาตรการเมื่อเห็นสมควร
- (๕) ติดตามและประเมินผลการดำเนินการตามความเห็นหรือข้อเสนอแนะหรือคำปรึกษา
ของคณะกรรมการตามมาตรา ๑๕ (๓) (๔) (๕) และ (๖) แล้วรายงานผลต่อคณะกรรมการ
- (๖) ฝึกอบรมและพัฒนาพนักงานและลูกจ้างของสำนักงานในด้านการปฏิรูปกฎหมาย
รวมทั้งเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจในด้านการปฏิรูปกฎหมายแก่บุคคลทั่วไป

(๗) ปฏิบัติการอื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ให้สำนักงานรายงานผลการดำเนินการตาม (๔) และ (๕) ให้คณะกรรมการทราบอย่างน้อยปีละสองครั้ง

มาตรา ๒๔ ให้มีเลขาธิการคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายคนหนึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงาน ขึ้นตรงต่อประธานกรรมการ และเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างของสำนักงาน

ในกิจการของสำนักงานที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้เลขาธิการเป็นตัวแทนของสำนักงาน เพื่อการนี้เลขาธิการอาจมอบอำนาจให้พนักงานปฏิบัติหน้าที่เฉพาะอย่างแทนได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๒๕ ให้ประธานกรรมการ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเป็นผู้แต่งตั้งเลขาธิการ

เลขาธิการต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔ และมาตรา ๕ รวมทั้งเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการบริหารจัดการองค์กร

มาตรา ๒๖ เลขาธิการมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปีนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง และอาจได้รับแต่งตั้งใหม่อีกได้

ให้เลขาธิการซึ่งพ้นจากตำแหน่งคราวละอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งเลขาธิการขึ้นใหม่

เพื่อให้ได้มาซึ่งเลขาธิการคนใหม่เข้ามาปฏิบัติหน้าที่เมื่อสิ้นสุดวาระของเลขาธิการคนเดิม ให้ดำเนินการคัดเลือกเลขาธิการใหม่เป็นการล่วงหน้าตามสมควร

มาตรา ๒๗ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๒๖ เลขาธิการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) มีอายุครบหกสิบปี
- (๓) ลาออก
- (๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๕ วรรคสอง

เล่ม ๑๒๖ ตอนที่ ๗๑ ก

หน้า ๓๐
ราชกิจจานุเบกษา

๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

(๕) คณะกรรมการมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดให้ออกเพราะมีความประพฤติเสื่อมเสียอย่างร้ายแรง บกพร่องในหน้าที่อย่างร้ายแรง หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

มาตรา ๒๘ สำนักงานมีรายได้ดังต่อไปนี้

(๑) เงินอุดหนุนทั่วไปที่รัฐบาลจัดสรรให้

(๒) รายได้และผลประโยชน์อันได้มาจากการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการและสำนักงาน

(๓) รายได้และดอกผลจากทรัพย์สินของสำนักงาน

รายได้ของสำนักงานไม่ต้องนำส่งคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

มาตรา ๒๙ เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานของสำนักงาน คณะกรรมการอาจขอให้ผู้บังคับบัญชาของข้าราชการหรือพนักงานของส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐส่งให้ไปช่วยปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานได้เมื่อข้าราชการหรือพนักงานผู้นั้นยินยอม โดยจะให้ไปช่วยปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา บางเวลา หรือนอกเวลาก็ได้ ในกรณีเช่นนั้นให้ถือว่าข้าราชการหรือพนักงานผู้นั้นไปปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา

ให้คณะกรรมการออกระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ กำหนดค่าตอบแทนและการอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้บังคับกับผู้มาช่วยปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๓๐ บรรดาอสังหาริมทรัพย์ที่สำนักงานได้มาโดยการซื้อหรือแลกเปลี่ยนจากรายได้ของสำนักงาน ให้เป็นกรรมสิทธิ์ของสำนักงาน

ทรัพย์สินของสำนักงานไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี

มาตรา ๓๑ การบัญชีของสำนักงานให้จัดทำตามมาตรฐานการบัญชี ตามแบบและหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด และต้องจัดให้มีการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี และการพัสดุของสำนักงาน ตลอดจนรายงานผลการตรวจสอบให้คณะกรรมการทราบอย่างน้อยปีละครั้ง

ในการตรวจสอบภายใน ให้มีผู้ปฏิบัติงานในสำนักงานทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบภายใน โดยเฉพาะ และให้รับผิดชอบขึ้นตรงต่อคณะกรรมการ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๓๒ ให้สำนักงานจัดทำงบดุล งบการเงิน และบัญชีทำการส่งผู้สอบบัญชีภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ

ในทุกรอบปีงบประมาณ ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินหรือผู้สอบบัญชีอิสระที่คณะกรรมการแต่งตั้งโดยได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีและประเมินผลการใช้จ่ายเงินและทรัพย์สินของสำนักงาน โดยให้แสดงความคิดเห็นเป็นข้อวิเคราะห์ว่าการใช้จ่ายดังกล่าวเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ประหยัด และได้ผลตามเป้าหมายเพียงใด แล้วทำบันทึกรายงานผลเสนอต่อคณะกรรมการ คณะรัฐมนตรีและรัฐสภา

ให้สำนักงานเป็นหน่วยรับผิดชอบตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน

หมวด ๔

ความสัมพันธ์กับรัฐบาลและรัฐสภา

มาตรา ๓๓ ให้คณะกรรมการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ประจำปี ซึ่งต้องแสดงรายละเอียดแผนงานและผลการปฏิบัติหน้าที่ ตลอดจนอุปสรรคและแผนการดำเนินงานในระยะต่อไปเสนอต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาภายในสามเดือนนับแต่วันสิ้นปีปฏิทิน

รัฐมนตรี สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะกรรมการอาจขอให้กรรมการหรือเลขาธิการชี้แจงการดำเนินงานในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นหนังสือหรือขอให้มาชี้แจงด้วยวาจาได้

มาตรา ๓๔ ในการขอรับการจัดสรรงบประมาณเป็นเงินอุดหนุนทั่วไปให้สำนักงานโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเสนอคำขอต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการต่อไป

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๓๕ ให้ดำเนินการสรรหาและคัดเลือกคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายตามพระราชบัญญัตินี้ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในระหว่างที่ยังไม่มีคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายตามพระราชบัญญัตินี้ให้คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

เล่ม ๑๒๗ ตอนที่ ๗๑ ก หน้า ๓๒
ราชกิจจานุเบกษา ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๐ ปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายตามพระราชบัญญัติ
ไปพลางก่อนจนกว่าคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายตามพระราชบัญญัตินี้เข้ารับหน้าที่

มาตรา ๓๖ ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้สิน และเงินงบประมาณของ
สำนักงานกิจการยุติธรรมในส่วนของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๐ ไปเป็นของ
สำนักงานตามพระราชบัญญัตินี้

ให้โอนลูกจ้างของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๐ ไปเป็นพนักงานของ
สำนักงานตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๗ ให้สำนักงานกิจการยุติธรรมทำหน้าที่เป็นสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูป
กฎหมายจนกว่าจะมีการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายตามพระราชบัญญัตินี้ซึ่งต้อง
ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา
ให้ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรมทำหน้าที่เลขาธิการจนกว่าจะมีการแต่งตั้งเลขาธิการ
ตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๘๑(๓) ประกอบกับมาตรา ๓๐๘
วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้รัฐต้องจัดให้มีกฎหมายเพื่อจัดตั้งองค์กร
เพื่อการปฏิรูปกฎหมายที่ดำเนินการเป็นอิสระเพื่อปรับปรุงและพัฒนากฎหมายของประเทศและปรับปรุง
กฎหมายให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ โดยต้องรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากกฎหมายนั้น
ประกอบด้วย รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินการร่างกฎหมายของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จึงจำเป็นต้องตรา
พระราชบัญญัตินี้

๔. ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

หน้า ๓

เล่ม ๑๒๘ ตอนพิเศษ ๕๘ ง

ราชกิจจานุเบกษา

๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๔

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ตามมาตรา ๖ และมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๓ จำนวน ๑๑ ราย ดังนี้

๑. ศาสตราจารย์คณิต ณ นคร	เป็นประธานกรรมการ
๒. นางสุนิ ไชยรส	เป็นรองประธานกรรมการ
๓. นายไพโรจน์ พลเพชร	เป็นกรรมการ
๔. นายสมชาย หอมลออ	เป็นกรรมการ
๕. นายสุขุมพงศ์ โง่นคำ	เป็นกรรมการ
๖. ศาสตราจารย์เสาวนีย์ อิศวโรจน์	เป็นกรรมการ
๗. รองศาสตราจารย์กำชัย จงจักรพันธ์	เป็นกรรมการ
๘. นายชัยสิทธิ์ สุขสมบูรณ์	เป็นกรรมการ
๙. รองศาสตราจารย์บรรเจิด สิงคะเนติ	เป็นกรรมการ
๑๐. นายประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์	เป็นกรรมการ
๑๑. รองศาสตราจารย์วิระดา สมสวัสดิ์	เป็นกรรมการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ
นายกรัฐมนตรี

๕. คำสั่งแต่งตั้งเลขาธิการคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

(สำเนา)

คำสั่งคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ที่ ๕/๒๕๕๕ เรื่อง แต่งตั้งเลขาธิการคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

ตามที่ได้มีประกาศสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย เรื่อง การรับสมัครบุคคลเข้ารับ
การคัดเลือกเป็นเลขาธิการคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๔ และประกาศ
คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย เรื่อง ขยายระยะเวลารับสมัครบุคคลเข้ารับการคัดเลือกเป็นเลขาธิการ
คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๔ นั้น

บัดนี้ การดำเนินการได้เสร็จสิ้นลงแล้ว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติ
คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ.๒๕๕๓ ประธานกรรมการปฏิรูปกฎหมาย โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ
ปฏิรูปกฎหมาย จึงแต่งตั้งให้ นายพลิชฐ์ อิศววัฒนาพร ดำรงตำแหน่งเลขาธิการคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๕ เป็นต้นไป

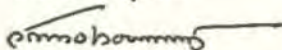
สั่ง ณ วันที่ ๑๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๕

(ลงชื่อ) คณิต ณ นคร

(ศาสตราจารย์คณิต ณ นคร)

ประธานกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

รับรองสำเนาถูกต้อง

(นายอัครพงษ์ เวชยานนท์)

ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนากฎหมาย

๑. คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะเรื่อง

คำสั่งคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

ที่ ๑๐ /๒๕๕๕

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะเรื่องด้านกฎหมายเอกชนและธุรกิจ

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายในการปรับปรุงและพัฒนา กฎหมายให้เกิดความเหมาะสม และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติและประชาชน จึงควรให้มีการสำรวจ ศึกษา วิเคราะห์ทางวิชาการ เพื่อพิจารณาปรับปรุงและพัฒนากฎหมายเอกชนและธุรกิจ อาศัยอำนาจตาม มาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๓ คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายจึง แต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะเรื่องด้านกฎหมายเอกชนและธุรกิจ โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

องค์ประกอบ

๑. กรรมการปฏิรูปกฎหมาย	ที่ปรึกษา
๒. ศาสตราจารย์เสาวนีย์ อิศวโรจน์	ประธานกรรมการ
๓. นายสุชุมพงศ์ โง่นคำ	กรรมการ
๔. รองศาสตราจารย์จักรพงษ์ เล็กสกุลไชย	กรรมการ
๕. นางจุมพิตา เรืองวิชาธร	กรรมการ
๖. นายอนันต์ สุจารีกุล	กรรมการ
๗. รองศาสตราจารย์อิทธิพันธุ์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๘. นายบัณฑิต อัครวณิชช์	กรรมการ
๙. นายบำรุง ดันจิตติวัฒน์	กรรมการ
๑๐. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทินัย ณ นคร	กรรมการ
๑๑. นายรุจิระ บุณมาศ	กรรมการ
๑๒. ศาสตราจารย์สุชม ศุภนิธย์	กรรมการ
๑๓. เลขาธิการคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย	กรรมการ
๑๔. พนักงานสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ที่เลขาธิการมอบหมาย	เลขานุการ
๑๕. พนักงานสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ที่เลขาธิการมอบหมาย	ผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑. สํารวจ ศึกษา วิเคราะห์ทางวิชาการ เพื่อปรับปรุงและพัฒนากฎหมายเอกชนและธุรกิจให้เป็นธรรม
ทันต่อสถานการณ์ เป็นไปตามรัฐธรรมนูญและหลักสิทธิมนุษยชนโดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วม
ของประชาชน

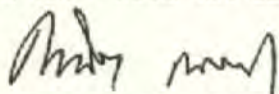
๒. ให้คำปรึกษาและสนับสนุนการดำเนินงานในการจัดทำกฎหมายเอกชนและธุรกิจ
ของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

๓. รายงานผลการดำเนินการให้คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายเป็นประจำ

๔. ปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป และมีระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ ๑ ปี นับแต่วันที่มีคำสั่งแต่งตั้ง

สั่ง ณ วันที่ ๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

(ศาสตราจารย์คณิต ณ นคร)

ประธานกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

คำสั่งคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย
ที่ ๙ /๒๕๕๕

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนากฎหมายว่าด้วยหลักประกันทางธุรกิจ

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายในการปรับปรุงและพัฒนา
กฎหมายให้เกิดความเหมาะสม และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติและประชาชน จึงควรให้มีการสำรวจ
ศึกษา วิเคราะห์ทางวิชาการ เพื่อพิจารณาปรับปรุงและพัฒนากฎหมายว่าด้วยหลักประกันทางธุรกิจ อาศัย
อำนาจตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๓ คณะกรรมการปฏิรูป
กฎหมายจึงแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนากฎหมายว่าด้วยหลักประกันทางธุรกิจ
โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

องค์ประกอบ

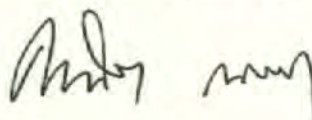
๑. กรรมการปฏิรูปกฎหมาย	ที่ปรึกษา
๒. รองศาสตราจารย์กำชัย จงจักรพันธ์	ประธานกรรมการ
๓. นายสุชุมพงศ์ โฉนคำ	กรรมการ
๔. นายกฤษฏา จีนะวีจระณะ	กรรมการ
๕. นายทวีศักดิ์ เดชเดโช	กรรมการ
๖. รองศาสตราจารย์ธวัชชัย สุวรรณพานิช	กรรมการ
๗. นายธีรเดช นรัตถรักษา	กรรมการ
๘. นายพลิชฐ์ อิศววัฒนาพร	กรรมการ
๙. นายธีรวัฒน์ อัญลักษณ์ภาคย์	กรรมการ
๑๐. นางสาวลัดดาวัลย์ ตันติวิทยาทิพย์	กรรมการ
๑๑. ศาสตราจารย์ศักดา ธนิตกุล	กรรมการ
๑๒. ผู้แทนคณะกรรมการร่วม ๓ สถาบันเอกชน (กกร.)	กรรมการ
๑๓. ผู้แทนสมาคมธนาคารไทย	กรรมการ
๑๔. พนักงานสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ที่เลขาธิการมอบหมาย	เลขานุการ
๑๕. พนักงานสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ที่เลขาธิการมอบหมาย	ผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑. สืบวิจัย ศึกษา วิเคราะห์ทางวิชาการ เพื่อปรับปรุงและพัฒนากฎหมายว่าด้วยหลักประกันทางธุรกิจ ให้เป็นธรรม ทันต่อสถานการณ์ เป็นไปตามรัฐธรรมนูญและหลักสิทธิมนุษยชนโดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน
  ๒. ให้คำปรึกษาและสนับสนุนการดำเนินงานในการจัดทำกฎหมายว่าด้วยหลักประกันทางธุรกิจ ของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
  ๓. รายงานผลการดำเนินการให้คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายเป็นประจำ
  ๔. ปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายมอบหมาย
- ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป และมีระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ ๑ ปี นับแต่วันที่มีคำสั่งแต่งตั้ง

สั่ง ณ วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๕

(ศาสตราจารย์คณิต ณ นคร)

ประธานกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

คำสั่งคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย
ที่ ๘ / ๒๕๕๕

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนากฎหมายด้านกระบวนการยุติธรรม

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายในการปรับปรุงและพัฒนา
กฎหมายให้เกิดความเหมาะสม และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติและประชาชน จึงควรให้มีการสำรวจ
ศึกษา วิเคราะห์ทางวิชาการ เพื่อพิจารณาปรับปรุงและพัฒนากฎหมายด้านกระบวนการยุติธรรม อาศัยอำนาจ
ตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๓ คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย
จึงแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนากฎหมายด้านกระบวนการยุติธรรม โดยมีองค์ประกอบและ
อำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

องค์ประกอบ

๑. นายกิตติพงษ์ กิตยารักษ์	ที่ปรึกษา
๒. กรรมการปฏิรูปกฎหมาย	ที่ปรึกษา
๓. นายสมชาย ทอมลออ	ประธานกรรมการ
๔. นายไพโรจน์ พลเพชร	กรรมการ
๕. นายสุชุมพงศ์ โฉนคำ	กรรมการ
๖. ศาสตราจารย์เสาวนีย์ อัครโรจน์	กรรมการ
๗. นายประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์	กรรมการ
๘. รองศาสตราจารย์วีระดา สมสวัสดิ์	กรรมการ
๙. นายชาญเขาวาน์ ไชยานุกิจ	กรรมการ
๑๐. นางสาวญาตา หัตถธรรมบุญ	กรรมการ
๑๑. รองศาสตราจารย์ณรงค์ ใจหาญ	กรรมการ
๑๒. นายศล บุญภาค	กรรมการ
๑๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธานี วรรณทร์	กรรมการ
๑๔. นายประพจน์ ศรีเทศ	กรรมการ
๑๕. นายรัชฎา มนุรัชฎา	กรรมการ
๑๖. นางเรืองรี พิชัยกุล	กรรมการ
๑๗. รองศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต	กรรมการ

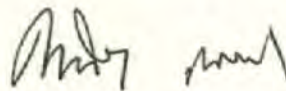
๑๘. พนักงานสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย เลขานุการ
ที่เลขาธิการมอบหมาย
๑๙. พนักงานสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ผู้ช่วยเลขานุการ
ที่เลขาธิการมอบหมาย

อำนาจหน้าที่

ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑. สืบวิจัย วิเคราะห์ทงวิชาการ เพื่อปรับปรุงและพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม ให้เป็นธรรม ทันต่อสถานการณ์ เป็นไปตามรัฐธรรมนูญและหลักสิทธิมนุษยชนโดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน
  ๒. ให้คำปรึกษาและสนับสนุนการดำเนินงานในการจัดทำกฎหมายเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม ของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
  ๓. รายงานผลการดำเนินการให้คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายเป็นประจำทุกเดือน
  ๔. ปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายมอบหมาย
- ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป และมีระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ ๑ ปี นับแต่วันที่มิคำสั่งแต่งตั้ง

สั่ง ณ วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๕

(ศาสตราจารย์คณิต ณ นคร)
ประธานกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

คำสั่งคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย
ที่ กป/๒๕๕๕

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายในการปรับปรุงและพัฒนา
กฎหมายให้เกิดความเหมาะสม และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติและประชาชน จึงควรให้มีการสำรวจ
ศึกษา และวิเคราะห์ทางวิชาการ เพื่อพิจารณาปรับปรุงและพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบ
การใช้อำนาจรัฐอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๓
และมติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ครั้งที่ ๒/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๕ คณะกรรมการปฏิรูป
กฎหมายจึงแต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ โดยมีองค์ประกอบและ
อำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

องค์ประกอบ

๑. กรรมการปฏิรูปกฎหมาย	ที่ปรึกษา
๒. นายสุชมพงศ์ โฉนคำ	ประธานกรรมการ
๓. ศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ อัครโรจน์	กรรมการ
๔. นายสมชาย หอมลออ	กรรมการ
๕. นายจตุรงค์ บุญรัตนสุนทร	กรรมการ
๖. นายจรูญ พันธุ์เป็รื่อง	กรรมการ
๗. นายชาเลียม อุสดีต	กรรมการ
๘. นายติสทัต โหตระกิตย์	กรรมการ
๙. นายประบุญ สุวรรณภักดี	กรรมการ
๑๐. นายสงัด ปัดวี	กรรมการ
๑๑. นายสมศักดิ์ สุริยมงคล	กรรมการ
๑๒. พนักงานสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ที่เลขาธิการมอบหมาย	เลขานุการ
๑๓. พนักงานสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ที่เลขาธิการมอบหมาย	ผู้ช่วยเลขานุการ

/อำนาจหน้าที่...

อำนาจหน้าที่

ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑. สํารวจ ศึกษา วิเคราะห์ทางวิชาการ เพื่อปรับปรุงและพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบการใช้อํานาจรัฐให้เป็นธรรมและทันต่อสถานการณ์และเพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ

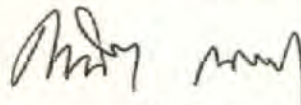
๒. ให้คำปรึกษาและสนับสนุนการดำเนินงานในการร่างกฎหมายของประชาชน
ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

๓. รายงานผลการดำเนินการให้คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายเป็นประจำทุกเดือน

๔. ปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป และมีระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ ๑ ปี นับแต่วันที่มิคำสั่งแต่งตั้ง

สั่ง ณ วันที่ ๒๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๕

(ศาสตราจารย์คณิต ณ นคร)

ประธานกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

คำสั่งคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย
ที่ ๖ /๒๕๕๕

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนากฎหมายด้านที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายในการปรับปรุงและพัฒนา
กฎหมายให้เกิดความเหมาะสม และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติและประชาชน จึงควรให้มีการสำรวจ
ศึกษา วิเคราะห์ทางวิชาการ เพื่อพิจารณาปรับปรุงและพัฒนากฎหมายด้านที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม อาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายพ.ศ. ๒๕๕๓
คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายจึงแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนากฎหมายด้านที่ดิน
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

องค์ประกอบ

๑. กรรมการปฏิรูปกฎหมาย	ที่ปรึกษา
๒. นายไพโรจน์ พลเพชร	ประธานกรรมการ
๓. ศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ อัสวโรจน์	กรรมการ
๔. รองศาสตราจารย์ ดร.บรรเจ็ด สิงคะเนติ	กรรมการ
๕. ดร.บัณฑิต เศรษฐศิริโรตม์	กรรมการ
๖. ศาสตราจารย์ ดร.บุญศรี มีวงศ์อุโฆษ	กรรมการ
๗. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประภาส ปิ่นตบแต่ง	กรรมการ
๘. ดร.เพิ่มศักดิ์ มกราภิรมย์	กรรมการ
๙. นายสุรชัย ตรงงาม	กรรมการ
๑๐. นายวีรวัฒน์ อีร์ประสาธน์	กรรมการ
๑๑. นางสาวศยามล ไกยูรวงศ์	กรรมการ
๑๒. พนักงานสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ที่เลขาธิการมอบหมาย	เลขานุการ
๑๓. พนักงานสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ที่เลขาธิการมอบหมาย	ผู้ช่วยเลขานุการ

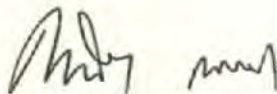
๒

อำนาจหน้าที่

ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑. สืบวิจัย ศึกษา วิเคราะห์ทางวิชาการ เพื่อปรับปรุงและพัฒนากฎหมายด้านที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เป็นธรรมและทันต่อสถานการณ์และเพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ
  ๒. ให้คำปรึกษาและสนับสนุนการดำเนินงานในการร่างกฎหมายของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
  ๓. รายงานผลการดำเนินการให้คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายเป็นประจำทุกเดือน
  ๔. ปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายมอบหมาย
- ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป และมีระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ ๑ ปี นับแต่วันที่มีคำสั่งแต่งตั้ง

สั่ง ณ วันที่ ๑๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๕

(ศาสตราจารย์คณิต ณ นคร)

ประธานกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

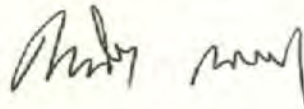

อำนาจหน้าที่

ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑. สืบรวจ ศึกษา วิเคราะห์ทางวิชาการ เพื่อปรับปรุงและพัฒนากฎหมายด้านความเสมอภาคระหว่างเพศให้เป็นธรรมและทันต่อสถานการณ์และเพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ
  ๒. ให้คำปรึกษาและสนับสนุนการดำเนินงานในการร่างกฎหมายของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
  ๓. รายงานผลการดำเนินการให้คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายเป็นประจำทุกเดือน
  ๔. ปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายมอบหมาย
- ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป และมีระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ ๑ ปี นับแต่วันที่มีคำสั่งแต่งตั้ง

สั่ง ณ วันที่ ๑๒ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๕

(ศาสตราจารย์คณิต ณ นคร)
ประธานกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

คำสั่งคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย
ที่ ๓ /๒๕๕๕

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนากฎหมายด้านสวัสดิการสังคม

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายในการปรับปรุงและพัฒนา
กฎหมายให้เกิดความเหมาะสม และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติและประชาชน จึงควรให้มีการสำรวจ
ศึกษา วิเคราะห์ทางวิชาการ เพื่อพิจารณาปรับปรุงและพัฒนากฎหมายด้านสวัสดิการสังคม อาศัยอำนาจตาม
มาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๓ คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายจึง
แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนากฎหมายด้านสวัสดิการสังคม โดยมีองค์ประกอบและอำนาจ
หน้าที่ ดังต่อไปนี้

องค์ประกอบ

๑. กรรมการปฏิรูปกฎหมาย	ที่ปรึกษา
๒. นางสุนี ไชยรส	ประธานกรรมการ
๓. ศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ อัครโรจน์	กรรมการ
๔. นายชัยสิทธิ์ สุขสมบูรณ์	กรรมการ
๕. รองศาสตราจารย์ ดร.กิติพัฒน์ นนทปัทมะคุลย์	กรรมการ
๖. นายชฤทธิ มีสิทธิ์	กรรมการ
๗. ดร.โชคชัย สุทธาเวศ	กรรมการ
๘. นพ.พงศธร พอกเพิ่มดี	กรรมการ
๙. ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นพ.วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์	กรรมการ
๑๐. รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิตรา (ทึ่งลักคตา) วิเชียรชม	กรรมการ
๑๑. นางสาววิไลวรรณ แซ่เตีย	กรรมการ
๑๒. พนักงานสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ที่เลขาธิการมอบหมาย	เลขานุการ
๑๓. พนักงานสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ที่เลขาธิการมอบหมาย	ผู้ช่วยเลขานุการ

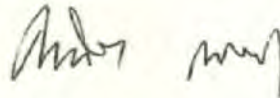
๒

อำนาจหน้าที่

ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑. สํารวจ ศึกษา วิเคราะห์ทางวิชาการ เพื่อปรับปรุงและพัฒนากฎหมายด้านสวัสดิการสังคม ให้เป็นธรรมและทันต่อสถานการณ์และเพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ
  ๒. ให้คำปรึกษาและสนับสนุนการดำเนินงานในการร่างกฎหมายของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
  ๓. รายงานผลการดำเนินการให้คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายเป็นประจำทุกเดือน
  ๔. ปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายมอบหมาย
- ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป และมีระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ ๑ ปี นับแต่วันที่มีคำสั่งแต่งตั้ง

สั่ง ณ วันที่ ๑๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๕

(ศาสตราจารย์คณิต ณ นคร)
ประธานกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

คำสั่งคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย
ที่ ๒/๒๕๕๕

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนากฎหมายด้านการกระจายอำนาจ
และการมีส่วนร่วมของประชาชน

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายในการปรับปรุงและพัฒนา
กฎหมายให้เกิดความเหมาะสม และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติและประชาชน จึงควรให้มีการสำรวจ
ศึกษา วิเคราะห์ทางวิชาการ เพื่อพิจารณาปรับปรุงและพัฒนากฎหมายด้านการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วม
ของประชาชน อาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๓
คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายจึงแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนากฎหมายการกระจายอำนาจ
และการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

องค์ประกอบ

๑. กรรมการปฏิรูปกฎหมาย	ที่ปรึกษา
๒. รองศาสตราจารย์ ดร. บรรเจิด สิงคะเนติ	ประธานกรรมการ
๓. นายไพโรจน์ พลเพชร	กรรมการ
๔. นางสุนี ไชยรส	กรรมการ
๕. ศาสตราจารย์ ดร.จรัส สุวรรณมาลา	กรรมการ
๖. รองศาสตราจารย์ ฉันทนา บรรพศิริโชติ หวันแก้ว	กรรมการ
๗. นายพิชัย นวอนภาศิริ	กรรมการ
๘. ดร.ลัดดาวัลย์ ตันติวิทยาพิทักษ์	กรรมการ
๙. นายสมพงษ์ พัดปุย	กรรมการ
๑๐. นายสวิง ตันอุต	กรรมการ
๑๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรทัย ก๊กผล	กรรมการ
๑๒. ศาสตราจารย์ อุดม ทุมไฉลิต	กรรมการ
๑๓. พนักงานสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ที่เลขาธิการมอบหมาย	เลขานุการ
๑๔. พนักงานสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ที่เลขาธิการมอบหมาย	ผู้ช่วยเลขานุการ

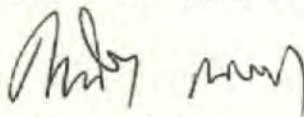
อำนาจหน้าที่

ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๓. สำรวจ ศึกษา วิเคราะห์ทางวิชาการ เพื่อปรับปรุงและพัฒนากฎหมายด้านการกระจายอำนาจ และการมีส่วนร่วมของประชาชนให้เป็นธรรมและทันสมัยสถานการณ์และเพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ
๒. ให้คำปรึกษาและสนับสนุนการดำเนินงานในการร่างกฎหมายของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
๓. รายงานผลการดำเนินการให้คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายเป็นประจำทุกเดือน
๔. ปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป และมีระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ ๑ ปี นับแต่วันที่มีคำสั่งแต่งตั้ง

สั่ง ณ วันที่ ๑๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๕

(ศาสตราจารย์คณิต ณ นคร)
ประธานกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

คำสั่งคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย
ที่ ๑ / ๒๕๕๕

เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการข้อมูลข่าวสารของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

โดยที่พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มีเจตนารมณ์ที่ต้องการให้ประชาชนมีโอกาสอย่างกว้างขวางในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่างๆ ของรัฐ เพื่อจะได้รู้ถึงสิทธิของตนอย่างเต็มที่ ส่งเสริมให้การบริหารงานของรัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและโปร่งใส มุ่งต่อประโยชน์สุขของประชาชน

ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายเป็นไปโดยถูกต้องและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๔ (๘) แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ.๒๕๕๓ ประกอบมติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายในการประชุมครั้งที่ ๒๗/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๔ จึงให้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการข้อมูลข่าวสารของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายเพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ดังนี้

องค์ประกอบ

๑. กรรมการปฏิรูปกฎหมาย	ที่ปรึกษา
๒. รองศาสตราจารย์ ดร.กำชัย จงจักรพันธ์	ประธานอนุกรรมการ
๓. นายสุชมพงศ์ ไม้เฒ่า	อนุกรรมการ
๔. พลตรีชินนทร์ จันทระโชติ	อนุกรรมการ
๕. นางเดือนใจ เจริญพงษ์	อนุกรรมการ
๖. นายไพโรจน์ เบญจมานนท์	อนุกรรมการ
๗. รองศาสตราจารย์ ร.ต.อ. สรพล สุขทรศมีย์	อนุกรรมการ
๘. นางสาวสุนันท์ จำรูญพานิชย์กุล	อนุกรรมการ
๙. นายสุรเกียรติ์ ลิ้มเจริญ	อนุกรรมการ
๑๐. นายสุรชัย เชื้อคำเพ็ง	อนุกรรมการ
๑๑. นายวัลลภ นาคบัว	เลขานุการ
๑๒. พนักงานสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ที่เลขาธิการมอบหมาย	ผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

๑. ศึกษาและเสนอแนะแนวทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย และสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ โดยให้คำนึงถึงประสิทธิภาพในการเข้าถึงของประชาชนต่อข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
  ๒. ศึกษาและเสนอแนะแนวทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย และสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๓ โดยให้คำนึงถึงประสิทธิภาพในการเข้าถึงของประชาชนต่อข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
  ๓. ดำเนินการอื่นตามที่คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายมอบหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐
  ๔. ดำเนินการอื่นๆตามที่จำเป็นเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ และพระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๓
  ๕. รายงานผลการดำเนินการให้คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายทราบเป็นประจำ
- ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๕

(ศาสตราจารย์คณิต ณ นคร)
ประธานกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

๗. ภาพกิจกรรมประจำปี ๒๕๕๔

โครงการสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นการปฏิรูปกฎหมายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
เมื่อวันอังคารที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๔ ณ ห้องมิราเคิล แกรนด์ เอ ชั้น ๔ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชัน
ถนนวิภาวดีรังสิต เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

โครงการสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นการปฏิรูปกฎหมายด้านแรงงานและสวัสดิการสังคมเมื่อวันอังคารที่ ๒๓
สิงหาคม ๒๕๕๔ ณ ห้องมิราเคิล แกรนด์ เอ ชั้น ๔ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชัน ถนนวิภาวดีรังสิต
เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

โครงการสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นการปฏิรูปกฎหมายเพื่ออนาคตให้เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศ ว่าด้วยสิทธิมนุษยชนที่ไทยให้การรับรอง ๗ ฉบับเมื่อวันอังคารที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๔ ณ ห้องมิราเคิล แกรนด์ เอ ชั้น ๔ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชัน ถนนวิภาวดีรังสิต เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

โครงการสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นการปฏิรูปกฎหมายด้านสุขภาพและการคุ้มครองผู้บริโภคเมื่อวันอังคารที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๔ ณ ห้องมิราเคิล แกรนด์ เอ ชั้น ๔ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชัน ถนนวิภาวดีรังสิต เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

ค

โครงการสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นการปฏิรูปกฎหมายด้านความเสมอภาคระหว่างเพศเมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๔ ณ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น ถนนวิภาวดีรังสิต เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

อ

โครงการสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับบทเรียนและอุปสรรคการเข้าชื่อเสนอกฎหมายของภาคประชาชน และการผลักดันกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมายเมื่อวันอังคารที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๔ ณ ห้องกัลปพฤกษ์ โรงแรมทีเค พาเลซ ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

โครงการสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นการปฏิรูปกฎหมายด้านกระบวนการยุติธรรมเมื่อวันจันทร์ที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๔ ณ ห้องประชุมวินัส ชั้น ๓ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชัน ถนนวิภาวดีรังสิต เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

โครงการเสวนา เรื่อง ความร่วมมือระหว่างสภาหอการค้าแห่งประเทศไทยและหอการค้าไทยกับคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายเมื่อวันพุธที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๔ ณ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชัน ถนนวิภาวดีรังสิต เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

โครงการเสวนา เรื่อง ความร่วมมือระหว่างคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายเมื่อวันพุธที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ ณ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น ถนนวิภาวดีรังสิต เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

Law Reform Commission

คณะกรรมการ
ปฏิรูปกฎหมาย

คณะผู้จัดทำ

รายงานประจำปีคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ประจำปี ๒๕๕๔

ที่ปรึกษา

นายสุเทพพงศ์ ใจนาค

กรรมการปฏิรูปกฎหมาย

คณะผู้จัดทำ

๑. นายพลีษฐ์ อิศววัฒนาพร

เลขาธิการคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

๒. นางอุษา จันทพลอย บุญเปี่ยม

ผู้อำนวยการสำนักเลขาธิการ

๓. นางนทวรรณ ยวรี

ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักเลขาธิการ

๔. นางสาวกัญญวรรณ สมบัติศิริ

นิติกร

๕. นายนิติบัณฑิต ศรีเบญ

นิติกร

๖. นายพีรวัส กาสสิกรา

เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

เลขที่ ๙๙ หมู่ ๔ อาคารซอฟต์แวร์ ปาร์ค ชั้น ๑๕, ๑๖ และ ๑๙

ถนนแจ้งวัฒนะ ตำบลคลองเกลือ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

โทร. ๐-๒๕๐๒-๖๐๐๐ ต่อ ๘๕๐๗

โทรสาร, ๐-๒๕๐๒-๖๐๐๐ ต่อ ๘๒๗๔

www.lrct.go.th

ด่วนที่สุด

ที่ คปก. ๐๑/๖

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
เลขรับ..... ๑๗๕๖/๒๕๕๕
วันที่..... ๒๒ พ.ค. ๕๕
เวลา..... ๑๕.๓๐ น.

สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย
อาคารซอฟต์แวร์ پارค ชั้น ๑๙ ถนนแจ้งวัฒนะ
อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๕

เรื่อง รายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๔

เรียน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๔
จำนวน ๑,๒๐๐ เล่ม

ด้วยพระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๓๓ บัญญัติให้
คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายจัดทำรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ประจำปี ซึ่งต้องแสดงรายละเอียดแผนงาน
และผลการปฏิบัติหน้าที่ ตลอดจนอุปสรรคและแผนการดำเนินงานในระยะต่อไปเสนอต่อคณะรัฐมนตรี
และรัฐสภาภายในสามเดือนนับแต่วันสิ้นปีปฏิทิน

บัดนี้ คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายได้ดำเนินการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ประจำปี
พ.ศ. ๒๕๕๔ เสร็จสิ้นแล้ว จึงขอเสนอรายงานดังกล่าวต่อสภาผู้แทนราษฎรตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ต่อไป
รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดเสนอสภาผู้แทนราษฎรต่อไปด้วย จักขอบคุณยิ่ง

กลุ่มงานระเบียบวาระ

รับที่..... ๒๓๑...../..... ๒๕๕๕
วันที่..... ๑ / ๕๑ / ๕๕ เวลา ๑๗.๐๐ น.

ขอแสดงความนับถือ

(นายพลิชฐ์ อัครวัฒนพาร)

กลุ่มงานพระราชบัญญัติและญัตติ ๒

รับที่..... ๖๕...../..... ๒๕๕๕
วันที่..... ๒๒ / ๕๑ / ๕๕ เวลา ๑๖.๐๐ น.

เลขาธิการคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย
โทร. ๐ ๒๕๐๒ ๖๐๐๐ (ต่อ ๘๘๙๖)
โทรสาร ๐ ๒๕๐๒ ๖๐๐๐ (ต่อ ๘๒๗๔)

กลุ่มงานบริหารทั่วไป สำนักงานการประชุม
รับที่..... ๑๓๕...../..... ๒๕๕๕
วันที่..... ๒๒ / ๕๑ / ๕๕ เวลา ๑๕.๐๐ น.
ส่งกลุ่มงาน..... พ.ร.ม. เพื่อรับทราบ..... ดำเนินการ